

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

Світ без
кордонів

**400-річний
хлопчик
і місто**

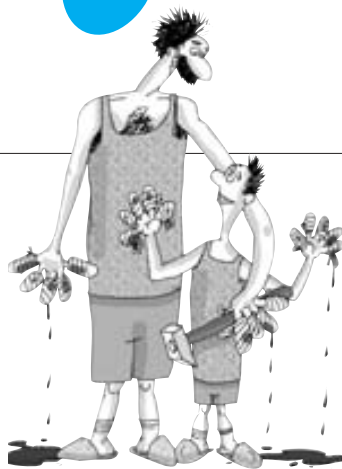
► СТОР. 17

Реалії

**Чоловік
не повинен
цвірінчати**

► СТОР. 21

Бокс

**Кличко
провчив
базіку**

► СТОР. 28

№ 238 (4738)

ВІВТОРОК, 15 ГРУДНЯ 2009 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

Творимо історію разом!

*Сьогодні —
День працівників суду*

**Привітання Голови
Верховної Ради
України
Володимира
ЛИТВИНА**

Прийміть найщиріші
вітання з нагоди
професійного свята —
Дня працівників суду.

Ефективна діяльність судової системи — це визначальний фактор розвитку нашої держави на шляху творення громадянського суспільства, становлення України як демократичної правової держави.

► СТОР. 18

**ПОГОДЖУВАЛЬНА
РАДА**

**Уряд просить
перенести
розгляд
держбюджету-2010**

До розкладу засідань Верховної Ради внесено близько ста питань. Однак переважна більшість із них залишилися нерозглянутими ще з минулих пленарних засідань. Про це заявив на вчорашній погоджувальній раді Перший заступник Голови Верховної Ради Олександр Лавринович.

► СТОР. 2

**Епідемія.
Знову заходи і
масковий режим**

З початку епідемії від ускладнень грипу та ГРВІ в країні померли 496 чоловік, повідомляє прес-служба Міністерства охорони здоров'я. Епідпоріг знову перевищено у Вінницькій, Дніпропетровській, Кіровоградській, Луганській, Сумській, Черкаській областях та у Севастополі.

► СТОР. 12

КОРОТКО

□ Президент України Віктор Ющенко присвоїв статус національного Тернопільському державному технічному університету імені Івана Пулюя, **повідомляє наш власкор Любов ЛЕВИЦЬКА.**

□ У Житомирі відбувся фестиваль польської культури «Веселка Полісся» (Укрінформ).

Фото Миколи ЛАЗАРЕНКА (прес-служба Президента України).

Такий слоган Євро-2012, що його вчора разом з логотипом футбольного турніру представили на Михайлівській площі в Києві. Встановлений на стилізованому футбольному полі у формі овалу, логотип являє собою суцвіття — червоно-біла квітка (прапор Польщі), синьо-жовта квітка (прапор України), а між ними — жовто-біла квітка у формі футбольного м'яча. Квітка стоїть на основині вишневого кольору з написом EURO2012. Усьому світові його показали

президент УЄФА Мішель Platini, президент Федерації футболу України Григорій Суркіс і його колега з Футбольної федерації Польщі Гжегож Лято. У презентації також взяли участь Президент України Віктор Ющенко і Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко.

Наступним кроком, що наблизить Україну й Польщу до чемпіонату, стане жеребкування відбірного турніру 7 лютого у Варшаві.

Передплату на «Голос України» на 2010 рік продовжено

Передплатна вартість п'ятиразового виходу газети на тиждень (крім неділі та понеділка) за індексами 40224 — українською та 40223 — російською мовами для індивідуальних передплатників становить 10 гривень на місяць.

Передплатна вартість триразового виходу газети на тиждень — у вівторок, четвер і п'ятницю — за індексами 08775 — українською та 08337 — російською мовами для індивідуальних передплатників коштує 6 гривень на місяць.

Для підприємств, установ та організацій передплатна вартість газети за індексами 60955 — українською та 60997 — російською мовами становить 30 гривень на місяць.

У зазначені суми входить вартість приймання передплати та доставки газети.

Умови передплати на «Голос України» шукайте в каталозі ДП «Преса» на 25-й сторінці.

Поспішіть передплатити собі в дім парламентську газету — справжнього друга і порадника. Завітайте до найближчого відділення поштового зв'язку міста, району, селища міського типу та села й оформіть передплату українською чи російською мовами.

Надсилайте до редакції копії квитанцій на піврічну або річну передплату п'ятиразового виходу — і ви станете учасником розіграшу автомобіля, купи грошей (3000, 2000 і 1000 гривень) та різних подарунків.

«Голос України» чекає своїх читачів і прихильників!

Свобода слова в регіональних ЗМІ

► СТОР. 10–11

У НОМЕР

Постанова парламенту обов'язкова для виконання

Уряд, в особі віце-прем'єр-міністра Олександра Турчинова, заявив, що проект державного бюджету на наступний рік фактично не подаватиметься до парламенту. Про це на вчорашньому брифінгу повідомив Перший заступник Голови Верховної Ради **Олександр Лавринович**.

Така позиція Кабінету Міністрів, за його словами, є безпрецедентним випадком, оскільки негативно позначиться на «організації суспільного життя» і вплине на стосунки з міжнародними фінансовими інституціями. «Кабінет Міністрів, очевидно, з політичних міркувань, а може, з професійних, не хоче або не готовий виконати вимоги, передбачені Конституцією і Бюджетним кодексом, — наголосив Олександр Лавринович. — І натомість посилається на відсутність відповідних документів із парламенту». Перший заступник глави парламенту нагадав, що висновки вже викладено у відповідній постанові Верховної Ради, виконати яку, вочевидь, уряд не має бажання. Зокрема, за словами Першого заступника Голови Верховної Ради, в документі йшлося про те, щоб привести проект закону у відповідність до Бюджетного кодексу, а також вилучити деякі зміни до податкового законодавства і соціальних законів.

Перший заступник глави парламенту не виключив, що сьогодні Верховна Рада розгляне зміни до державного бюджету України на 2009 рік стосовно фінансування правосуддя та додаткового виділення коштів МОЗ.

Наталія ЯРЕМЕНКО.

Уряд просить перенести розгляд держбюджету-2010

ПОГОДЖУВАЛЬНА РАДА

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Так, сьогодні народні депутати розглянуть законопроекти про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти, зміни до деяких законів про спрощення умов ведення бізнесу та щодо забезпечення інвалідів автомобілями. Крім того, до розкладу засідань включено звіти 14 тимчасових слідчих комісій.

На завтра заплановано питання ратифікації, зокрема, угоди між Кабінетом Міністрів України та урядом Російської Федерації щодо заходів з охорони технологій у зв'язку зі співробітництвом у сфері дослідження і використання космічного простору в мирних цілях і в створенні та експлуатації ракетно-космічної та ракетної техніки. До того ж парламентарії розглянуть законопроект про затвердження загальнодержавної програми боротьби з онкологічними захворюваннями до 2016 року.

Зміни до деяких законів України (щодо вдосконалення механізму захисту конституційних прав громадян при провадженні оперативно-розшукової та контррозвідувальної діяльності) і зміни до Кримінально-процесуального кодексу щодо видачі особи (екстрадиції) народні обранці обговорять у четвер.

Водночас для включення до порядку денного заплановано законопроект про схвалення рішення Президента про направлення миротворчого контингенту для участі України в наданні оперативної підтримки місії ООН у Кот-д'Івуарі.

Свген Мармазов, Михайло Мироненко, Василь Кисельов, Валерій Баранов.

У п'ятницю сесія розгляне загальнодержавну програму розвитку первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини на період до 2011 року.

Перший заступник голови фракції Партії регіонів Олександр Єфремов наголосив, що його однопартійці стурбовані відсутністю Регламенту. І закликав народних депутатів затвердити найближчим часом відповідний закон.

за словами Адама Мартинюка, вже більше року у відповідних комітетах розглядають законопроекти про першочергові заходи щодо протидії фінансовій кризі.

Олег Зарубінський закликав своїх колег на цьому сесійному тижні розглянути питання щодо створення сприятливих умов для розвитку агропромислового комплексу.

Перший заступник глави фракції БЮТ Андрій Кожем'якін запропонував

внести до розгляду зміни до закону про вищу освіту (щодо студентського самоврядування), а також підтримати виділення 608 млн. грн. (наявність яких підтвердив Національний банк України) на боротьбу з епідемією грипу. Крім того, бютівці вимагають створити ТСК з питань перевірки передачі Віктору Януковичу резиденції «Межигір'я». А Микола Мартиненко («НУ—НС») запропонував своїм колегам розглянути Податковий кодекс і погашення заборгованості шахт за спожиту електроенергію.

У свою чергу, перший віце-прем'єр Олександр Турчинов наголосив, що уряд вкрай зацікавлений у найшвидшому прийнятті основного фінансового документа на наступний рік. Однак попросив парламентаріїв поки що зняти з розгляду це питання (яке, до речі, заплановано на сьогодні), оскільки до Кабінету Міністрів не надійшло жодної поправки до проекту.

Наталія ЯРЕМЕНКО.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ЦВК наводить лад у документах

У суботу під час чергового засідання Центральної виборчої комісії скасовано реєстрацію довіреної особи кандидата на пост Президента Олега Рябоконя в єдиному загальнодержавному виборчому окрузі В. Золоторьова. Натомість довіреною особою цього кандидата зареєстровано В. Ткаченка. Після обговорення ЦВК затвердила роз'яснення щодо складання та уточнення списків виборців для підготовки і проведення голосування з виборів Президента 17 січня 2010 року. Комісія також внесла зміни до складу окружних виборчих комісій територіальних виборчих округів, затвердженого постановою ЦВК 27 листопада цього року. Внесено зміни й у частині написання прізвища голови окружної виборчої комісії територіального виборчого округу № 96.

Влада «підсіла на голку» позик

Максимально заплутане фіскальне законодавство, непрозорі правила гри та політична нестабільність є основними стримуючими чинниками для між-

ВИБОРИ-2010

народних інвесторів. У результаті замість інвестицій ми залучаємо кредити. Такі заяви зробила кандидат на пост глави держави Інна Богословська, коментуючи звернення уряду до МВФ з проханням виділити екстрену позику на два мільярди доларів.

«Фінансові відносини мають базуватися на принципах прозорості економіки, стабільності законодавства, передбачуваності влади та верховенства права. «Стараннями» нинішньої політичної верхівки країни ми за жодним критерієм не відповідаємо стандартам цивілізованого світу», — сказала Інна Богословська.

Як повідомляється на офіційному сайті політика, саме у цьому вона вбачає причину збільшення щорічного державного боргу. «Інвестори — дуже чутливі люди стосовно шонайменших коливань в економіці та політиці держави. А наше «море» постійно «штормить», оскільки під впливом миттєвих інтересів чинна влада здатна за шахівницею зіграти «в Чапаєва», — зазначила кандидат на пост Президента.

Повинні вміти домовлятися

«У країнах із поляризованим суспільством переможці на виборах повинні шукати компроміс з тими, хто програв». Так кандидат у Президенти Сергій Тігіпко прокоментував рішення Конституційного суду Румунії, який ухвалив провести перерахунок голосів другого туру президентських виборів, переможцем якого з результатом 50,33 відсотка був оголошений Траян Бесеску. Його опонент Мірча Джоане, котрий, за даними екзитполів, повинен був перемогти, звинуватив владу у фальсифікації та звернувся до суду.

«Те, що відбувається в Румунії, дуже нагадує українські події 2004 року. І, треба визнати, вони показують і можливий сценарій розвитку подій на січневих виборах Президента України. Навіть якщо за підсумками перерахунку голосів перемога Бесеску підтвердиться, навряд чи це принесе Румунії стабілізацію», — зазначив Сергій Тігіпко, **повідомляє його прес-служба**. Він висловив переконання, що проведення переможцем свого курсу неможливе без тієї чи іншої форми компромісу з тим, хто програв.

Міністр не позиватиметься до народного депутата

Уночі з п'ятниці на суботу під час перерви в телевізійному ток-шоу стався інцидент між міністром внутрішніх справ Юрієм Луценком та народним депутатом Нестором Шуфричем.

За інформацією, поширеною в електронних ЗМІ, коли міністр збирався залишити студію, народний обранець підбіг до нього і «підступно, із-за спини, завдав удару в область голови». Цю інформацію підтвердила очільниця прес-служби МВС Інна Кисіль. За її словами, Нестор Шуфрич висловлював на адресу урядовця образливі слова, провокуючи його на бійку.

Відповідно до статті 296 Кримінального кодексу, такий вчинок можна кваліфікувати як хуліганство, за яке передбачено обмеження волі строком до трьох років. Щоправда, ця правова норма стосовно депутата діятиме, лише коли він зніме із себе недоторканність. Однак, як повідомила Інна Кисіль, міністр не збирається подавати відповідну заяву за фактом хуліганства з боку Н. Шуфрича, бо вважає це «нижче своєї гідності».

Натомість Нестор Шуфрич свій вчинок пояснив тим, що «Юрій Віталійович виявив бажання поговорити як мужик з мужиком і публічно заявив про це в ефірі». Під час програми Нестор Шуфрич запитав у Юрія Луценка, коли він дасть дозвіл на отримання матеріалів розслідування прокуратури Німеччини інциденту в аеропорту Франкфурту-на-Майні. У відповідь міністр запитав, коли той оприлюднить, як саме «жорстко побив свою дружину, зламавши їй шелепу, і прикрився депутатською недоторканністю — як мужик?» Нестор Шуфрич пообіцяв відповісти на це питання «як мужик» після передачі.

Незважаючи на те, що Юрій Луценко не має наміру звертатися в правоохоронні органи з приводу інциденту, у неділю на сайті «Народної самооборони» опубліковано матеріали справи, порушеної стосовно Нестора Шуфрича в травні 1998 року за завдання тілесних ушкоджень дружині.

Там, зокрема, міститься заява Наталі Шуфрич із проханням ужити заходів проти чоловіка; висновок експерта про те, що в неї задіяна черепно-мозкова травма, струс мозку і перелом шелепи, які могли бути отримані «внаслідок дії тупих твердих предметів або при падінні на тверде покриття». Щоправда, свідків, які підтвердили б її побиття, у справі немає.

Шахтарів розривають на частини

Минула субота підтвердила, що в країні йде масована політична боротьба за шахтарський електорат. Епіцентром цієї боротьби став Луганськ. Зранку форум «Шахтарі — влада — майбутнє» організувала Партія регіонів з ініціативи Луганської обласної ради й за підтримки Профспілки працівників вугільної промисловості України. У ньому взяли участь близько 200 представників шахтарських колективів з Луганської, Донецької, Дніпропетровської, Кіровоградської, Волинської областей і керівники вугільних міст і районів Луганського регіону. Серед учасників — 19 повних кавалерів шахтарської слави, 14 заслужених шахтарів України, 5 Героїв України. Як заявив на відкритті голова Луганської облради Валерій Голенко,

головне завдання форуму — «сказати правду про стан галузі, соціальний стан шахтарів. Гірники обурені: запущений процес згортання вуглевидобутку й скорочення робочих місць на шахтах». Учасники форуму висловили незгоду з політикою уряду стосовно галузі, яка, на їхню думку, веде вуглевидобувну промисловість до банкрутства й краху. Увечері того ж дня в телекомпанії «Ірта», власником якої є народний депутат Володимир Ландик, був організований телеміст «Твій вибір» за участю представників шахтарських регіонів і головних учасників форуму. Мова знову йшла про тяжкий стан галузі й бездіяльність уряду.

Велику активність у цей день виявили й бютівці. У стінах Луганського обласного академічного російського

драматичного театру був проведений форум «Народні збори Луганщини», головною темою розмови на якому став нинішній стан Донбасу і його найближча перспектива. За словами народного депутата Наталі Королевської, Донбасу необхідна серйозна модернізація старих підприємств, розвиток нових перспективних напрямів економіки.

Другим помітним заходом прихильників Юлії Тимошенко стала телевізійна прес-конференція, в якій взяли участь керівники вугледобувних держпідприємств Луганської області. За заявою її учасників, «останньою краплею, що переповнила чашу терпіння» стало прийняття на недавній сесії Луганської облради звернення до Прем'єр-міністра України з вираженням недовіри мініс-

трові вугільної промисловості України Віктору Полтавцю його вимога відсторонити його від займаної посади. Зокрема, генеральний директор ДП «Донбасантрацит» Борис Перепелиця вважає, що «деякі впливові члени Партії регіонів зацікавлені в закритті й банкрутстві таких державних вугільних підприємств, як «Свердловантрацит», «Ровенькиантрацит», закритті трьох шахт «Луганськвугілля» і ліквідації ДП «Донбасантрацит». Представники вугільної галузі Луганщини, що брали участь у розмові, навпаки вважають, що завдяки своєчасним і кваліфікованим управлінським рішенням Кабміну й, зокрема, міністра вугільної промисловості Віктора Полтавця, галузь змогла вижити в умовах економічної кризи й сьогодні має підбадьорюючі перспективи для розвитку.

Алла АНТИПОВА.

Вчинок можна кваліфікувати як хуліганство

Працювати в інтересах територіальних громад

Учора з робочою поїздкою на Чернігівщині побував Голова Верховної Ради Володимир Литвин. У першій половині дня керівник парламенту відвідав ВАТ Прилуцький завод «Білкозин». Це підприємство єдине в Україні й одне з небагатьох у Європі спеціалізується на виготовленні штучних колагенових оболонок для використання у виробництві ковбасних виробів, сосисок та інших харчових продуктів.

Голова Верховної Ради України ознайомився з роботою заводу, поспілкувався з його працівниками про проблеми сьогодення. У свою чергу, керівництво заводу, представники профспілки поділилися наболілим з керівником законодавчого органу. Вони також висловили сподівання, що Верховна Рада плідніше працю-

ти. «Виникла парадоксальна ситуація, — прокоментував згадане журналістам В. Литвин. — Завод виробляє якісну продукцію, 90 відсотків якої йде на експорт. Тобто він заробляє валюту державі, а остання не повертає ПДВ, через що виникають проблеми з оплатою праці людей». Голова Верховної Ради обіцяв розібратися з поверненням ПДВ.

У другій половині дня Голова Верховної Ради провів прес-конференцію у Прилуках. Він також зустрівся з мешканцями Прилуцького та Ічнянського районів. У ході розмов з людьми порушувалися питання про земельну реформу, корупцію чиновників, неадекватність влади в Україні.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігівська область.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

ловив Голова Верховної Ради Володимир Литвин, відповідаючи на запитання журналістів у суботу під час робочої поїздки до м. Біла Церква Київської області.

За його словами, «нічого страшного не відбудеться, бо страшне вже відбулося, адже протягом року Україна отримала 11 млрд. доларів кредиту, і водночас за межі країни було виведено 14 млрд. доларів».

При цьому керівник парламенту зазначив, що МВФ надає кредити лише під певні умови й визначає економічні параметри, беручи тим самим економіку держави-позичальника під свій контроль.

***

Для забезпечення обороноздатності армії у бюджеті наступного року на потреби Збройних Сил повинно бути виділено близько 20 млрд. грн., а це близько 2% ВВП. Про це заявив Голова Верховної Ради України Володимир Литвин під час зустрічі з військовослужбовцями.

Спілкуючись із журналістами, В. Литвин зазначив, що вбачає позитив у тому, що хоча б під час виборчої кампанії заговорили про проблеми армії. «Стан в армії віддзеркалює стан справ у суспільстві, а ситуація досить складна», — зазначив він.

В. Литвин, відповідаючи на запитання журналістів, зазначив, що Україна сьогодні тринадцята серед країн світу за чисельністю Збройних Сил, і при цьому посідає одне з останніх місць за показниками фінансування армії. Він навіть приклад, що на одного військовослужбовця в Україні витрачається менш як 2 тисячі доларів на рік, у той час як на одного польського воїка припадає 14 тисяч доларів на рік.

Керівник парламенту побував у військовій частині Сухопутних військ, дислокованій у Білій Церкві. В. Литвин привітав особовий склад частини з Днем Сухопутних військ України і молоде поповнення частини — з прийняттям присяги.

Прес-служба
Верховної Ради України.

Сто літ зберігала віру й оптимізм

Голова Верховної Ради Володимир Литвин привітав учора з днем народження Марію Штепуляк, якій виповнилося сто років. Ювілярка мешкає в селі Порохове Бучачського району на Тернопільщині, але сотий день народження приїхала святкувати до доньки в Київ.

В. Литвин подарував Марії Йосипівну ікону Святого Миколая Угодника та кошик зі святковими гостинцями.

У сім'ї пані Марії розповідають, що в роки війни вона власноруч поховала 100 загиблих у боях радянських воїнів. Тоді місцевий священик сказав їй, що за такі діяння вона житиме сто років, а якщо в столітній день народження отримає в подарунок ікону, то житиме й далі.

В. Литвин поспілкувався з Марією Йосипівною, її дітьми, онуками, правнуками. В розмові з журналістами він зазначив, що «ця людина прожила довге, непросте життя, багато й тяжко працювала, але зберегла віру в життя і незгасний оптимізм. Це — достойне поваги і захоплення».

Голова Верховної Ради висловив переконання, що національною ідеєю в державі повинна стати ідея збереження народу, адже середня тривалість життя в Україні — близько 70 років. При цьому він наголосив, що серед факторів, які впливають на тривалість життя, лише 20 відсотків належать до медичних аспектів, усе інше — це якість харчових продуктів, якість води та зовнішнього середовища, якість життя людей.

В. Литвин зауважив, що держава повинна взяти на себе турботу про одиноких людей похилого віку, адже не всі вони мають родину, як сьогоднішня ювілярка.

Прес-служба
Верховної Ради України.

ватиме в інтересах територіальних громад.

Зокрема, підприємству не повернуто майже 5 млн. ПДВ. З цих причин уже три місяці є борг із зарплати.

Ненадання четвертого траншу кредиту МВФ не матиме для України жодних наслідків, «бо менше треба буде віддавати». Таку думку вис-

«І тому світ завжди благословляє і сонце, що встає, і серце, що кохає...»

День святого Андрія Первозваного, який православна церква святкує 13 грудня, відтепер ще й стане днем закоханих по-українськи. За давньою народною традицією, яка збереглася ще з дохристиянських часів, Андріївської ночі, яку в народі ще називали Калита, з нетерпінням очікувала молодь, бо це — час гулянь та можливість дізнатися про свою долю. Дівчата ворожили, коли вийдуть заміж та яким буде майбутній чоловік — молодець чи вдовець, вродливий чи кульгавий, ворожили на воді, воску та горіхах, дровах, насінні, глечиках, кілках, вишневих гілочках, балабушках, по імені першого зустрічного.

Ще одним із прийомів «любовної магії» було засівання конопель або ж кидання чобота через хату чи позад себе — в який бік носакот упаде, звідти й жениха виглядати. А хлопцям дозволялося побешкетувати — зняти хвиртку, підперти кілком двері хати, витягти віз чи заткнути комин господареві, який не пускає доньку на гуляння. Ці народні звичаї можна було побачити минулої неділі в Музеї народної архітектури та побуту в Переяслав-Хмельницькому на Київщині під час святкування дня закоханих по-українськи. А щоб не замерзти в лютий мороз, «підігрівали» етнографічні колективи, кінний театр «Запорозькі козаки» та естрадні гурти «Кобза» і «Друга ріка».

Ідея запровадження свята кохання та любові на Андрія належить заступнику Голови Верхов-

ної Ради Миколі Томенку. І не біда, що це буде вже третій день, присвячений коханням. Адже 8 Березня, яке відзначається з радянських часів, це скоріше день уваги до родини, матері, дружини, усіх жінок. День святого Валентина, який стали відзначати в нашій країні нещодавно за європейською традицією, — це свято закоханих, подружніх пар, любові, яка вже є. А от день Андрія, вважає М. Томенко, треба святкувати як день мрій про кохання, свого обранця, майбутнє. «Якщо ми зробимо цей день важливим, відзначимо смайликом, повідомленням чи квітами, це дасть можливість пригадати про когось, зробить вечір романтичним. Я пропоную відсвяткувати його в українському контексті», — сказав заступник глави парламенту.

Під час святкувань у Переяслав-Хмельницькому також відбулася презентація нового видання книги Миколи Томенка «Теорія українського кохання», яка побачила світ у видавництві «Генеза». Це історико-публіцистичне есе, де осмислення кохання здійснено за допомогою філософського, літературного та етнопсихологічного матеріалу, цитат із суджень, творів, листів про кохання відомих українських митців та мислителів. «Це радше бажання підняти голос на захист української традиції від псевдоукраїнської шараварщини й аполететики чи від розчинення у хаосі маскультурного цинізму, — зауважив автор. — Я не намагався довести, що ми, українці, в чомусь кращі чи, можливо, гірші. Я спробував показати, що ми інші, а тому унікальні, важливі та, безсумнівно, цікаві, як собі, так і, можливо, всьому світу. Впевнений — українське кохання може служити національною легендою чи міфом, яких так не вистаєє нинішньому суспільству. Що б там не було, але кохання — то почуття, якого завжди бракує, це стан душі, якого прагнеш, мрія, якою живеш вічно».

Юліана ШЕВЧУК.
Київ—Переяслав-Хмельницький.
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Музею-садибі Миколи Костомарова бути!

Минулої суботу в с. Дідівцях Прилуцького району заступник Голови Верховної Ради Микола Томенко та народний депутат України Валерій Дубіль відкрили меморіальну дошку на будинку, в якому в 1875—1885 роках проживав з коханою дружиною Аліною Крагельською відомий історик та письменник Микола Костомаров. При цьому представники Верховної Ради довели до відома громадськості кілька депутатських ініціатив. Перша з них — започаткування музею-садиби Костомарова, відродження паркового ансамблю в колишньому поміщицькому маєтку, відновлення церкви, озера.

Фонд Миколи Томенка «Справедлива Україна» разом з народними обранцями Валерієм Дубілем, Іваном Куровським, Олегом Ляшком також розпочали акцію «Микола Костомаров повертається на Чернігівщину».

— Наш вибір — не випадковий, — сказав на урочистостях з цієї нагоди Микола Томенко. — Микола Іванович Костомаров зміг одночасно бути відомим істориком, літератором і громадсько-політичним діячем. Несправедливість, що до цього часу немає жодного музею Костомарова, слід виправляти.

Як повідомив ініціатор відновлення унікальної меморіальної садиби Костомарових, свята справа започатковується без державної підтримки. Народний депутат України Валерій Дубіль одним з перших долучився до акції.

— Так склалася моя доля, що в Дідівцях я збудував собі будинок, тут проживаю, — сказав він. — Отож не можу бути байдужим до того, як гине без господаря покинута садиба Костомарова. Постараюся з моїми колегами-депутатами відродити її за два-три роки.

За попередніми оцінками, реконструкція садиби обійдеться в 6—7 мільйонів гривень. Народні депутати переконані, що з допомогою меценатів зберуть такі кошти.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігівська область.
На знімку: заступник Голови Верховної Ради Микола Томенко (у центрі), народний депутат України Валерій Дубіль (праворуч) та керівник проекту реконструкції садиби-музею, заслужений діяч мистецтв України Борис Дєдов на урочистостях з нагоди відкриття меморіальної дошки на будинку Костомарова.

Фото автора.

Передвиборна програма кандидата на пост Президента України Гриценка Анатолія Степановича

«ПРИСЯГАЮ НАРОДУ УКРАЇНИ!»

Я люблю мою країну

Моя країна — це місце, де я народився і виріс, моя сім'я і друзі. Моя країна — це школа і перша вчителька. Це — робота, мої командири і товариші по військовій службі. Це Віра і багатовікова історія України. Це наш народ — добрий, працьовитий і терплячий.

Я захищатиму мою країну. І боротимуся з державою

Бо це не моя — це їхня держава. Тих, хто роками при владі будували державу для себе. Це держава стельмахів, лозінських і зваричів. У ній чесній людині жити найважче. Тут панують мародери, шахраї, хабарники та вбивці.

За рік наша промисловість упала на 30%. Таких темпів падіння немає в жодній сусідній державі. І в Україні таке було лише в 1941 році. Не світова криза в цьому винна, а держава.

Вона щодня провокує конфлікти, хаос і безлад. Вона не захищає національні інтереси України. Їй нав'язують не вигідні угоди. З нею не рахуються. Але розраховуються з її керівниками.

Їхня держава прикривається моїм синьо-жовтим прапором, грабує народ і шматує мою країну. Якщо їх не зупинити, то вони доведуть країну до розвалу або війни.

Нинішні можновладці хочуть зберегти їхню державу. А я не хочу! **Переконаний — Ви теж.**

Разом з Вами ми зламаємо їхню державу. **Спокійно, без потрясінь, але впевнено і рішуче.** І збудуємо свою, сучасну і європейську. Заради нас з Вами та наших дітей.

Я знаю, як це зробити.

МОЯ КРАЇНА ЗЛАМАЄ ХРЕБЕТ КОРУПЦІЇ

Наведення порядку почну згори за трьома напрямками. Перший — жорстка кримінальна відповідальність за хабарництво чиновників, насамперед правоохоронців і суддів. Другий — позбавлення держави хабароємних функцій. Третє — декларація кожним чиновником не лише доходів, а й витрат своєї сім'ї, що перевищують 1000 доларів.

Жодна посадова особа в державі не матиме недоторканності, включно з Президентом. Вчинив кримінальний злочин — за ґрати, незалежно від посади.

Я людина військова. А військові мародерів судять швидко і справедливо. Якщо чиновника спіймають на хабарі в 10 тисяч доларів — сидітиме 15 років. А слідчий, прокурор або суддя — пожиттєво. З конфіскацією майна. І без права амністії. Я вніс такий закон, і він уже прийнятий парламентом.

Інформація про судові рішення буде відкритою для громадян. Це допоможе протидіяти корупції в судах.

Для дев'яти мільйонів водіїв я скасую корумпований державний техогляд автотранспорту, в якому задіяні 10 тисяч працівників ДАІ.

МОЯ КРАЇНА МАТИМЕ СИЛЬНУ І ВІДПОВІДАЛЬНУ ВЛАДУ

Відновлення керованості країною і порядок у владі — першочергове завдання. Як це зробити, я виклав у Конституції Порядку.

Президент особисто формує і очолює Уряд. Він сам виконує те, що обіцяв. У приміщенні Кабміну. Решта будівель звільняються.

Посилюється місцеве самоврядування. На місця передаються повноваження і ресурси. Місцева влада, а не чиновник у Києві вирішуватиме, яку школу, лікарню чи дорогу ремонтувати. Закон визначить відсоток від кожного з податків, що збираються у державі, який напряму буде спрямований

до місцевого бюджету без ручного управління з Києва.

Я ліквідую районні державні адміністрації. Обласні — будуть скорочені і матимуть лише функції координації та контролю.

Я перегляну і ліквідую всі функції держави, які годують чиновника. Кількість міністерств і відомств (їх зараз 80) буде скорочена на 30%. Керівні посади — на 50%. Чисельність апарату по всій вертикалі (центр—регіони) — на третину.

Всі органи держави працюватимуть на людину — захист її інтересів, прав і свобод. Вони забезпечать в країні закон і порядок.

МОЯ КРАЇНА — ЦЕ ПОТУЖНА ЕКОНОМІКА І ПІДТРИМКА ПІДПРИЄМНИЦТВА

Моя країна ефективно використовує свої стратегічні ресурси і конкурентні переваги, а це — родюча земля, транзитні транспортні магістралі, освічені люди і новітні технології.

Я візьму курс на зменшення державного регулювання економіки, крім стратегічних галузей. Моя країна буде партнером для підприємця, а не рекетиром, як сьогодні. Вона спростить процедури реєстрації і звітності, скоротить кількість контролюючих органів, скасує надумані дозволи та підстави для перевірок. Зупинить контрбанду, яка руйнує наше виробництво.

Справа держави — не заважати бізнесу і підтримувати того, хто створює робочі місця. Ділові люди знають свою справу краще — тож нехай нею і займаються. Але моя країна не дозволить бізнесу керувати владою!

Буде реформовано податкову систему: скорочено кількість і зменшено ставки податків; спрощено податковий облік; ліквідовано податкові привілеї; звільнено від оподаткування витрати на інновації та інвестиції у новітні технології; удосконалено оподаткування малого та середнього бізнесу.

Я ліквідую податкову міліцію і скасую податок на додану вартість — він буде замінений податком з обороту.

Скасую митні збори на енергозберігаючі технології та обладнання.

У моїй країні кожен підприємець сплачуватиме податок державі, а не хабар чиновнику. За несплату — відповідатиме перед законом.

Структура власності підприємств і банків стане прозорою. Я запропоную бізнесу: чесні і рівні для всіх правила; вигідні для держави і підприємця умови легалізації капіталів; сприятливу податкову політику; жорсткий контроль за роботою чиновників. Бізнес погодиться на правила, яких безумовно буде дотримано.

Після цього в Україні буде заборонено діяльність офшорних компаній, які приховують власників і виводять кошти за кордон. У офшорах не буде потреби.

Я не підпишу жодного закону, який сприятиме монополізації і нищитиме конкуренцію.

Крупний бізнес отримає державну підтримку на міжнародних ринках, але сплачуватиме всі податки.

У моїй країні буде збудовано мережу швидкісних автошляхів з сучасною інфраструктурою. Колосальні транзитні можливості України будуть задіяні максимально.

Моя країна створить рай для туристів і добре на цьому зароблятиме. У нас є багата історія і культура, є Крим і Карпати, мальовничі місця для «зеленого» туризму. Для тих, хто розвиватиме туризм, ліквідую бюрократичні перепони.

Моя країна створить умови для повернення заробітчан додому.

МОЯ КРАЇНА — ЦЕ ЄВРОПЕЙСЬКЕ ЗАМОЖНЕ СЕЛО

Україна знову годуватиме Європу. Екологічно чистими продуктами за великі гроші, адже попит на чисті продукти у світі зростатиме.

Ми не виснажуватимемо землю заради експорту соняшнику і рапсу. Вироблятимемо кінцеву продукцію.

У моїй країні займатися селянською працею буде вигідно. Виробництво буде високотехнологічним і рентабельним — через ефективні, прозорі і доступні механізми державної підтримки, сприяння експорту та обмеження впливу чиновника. Створимо дієву систему страхування селян від неврожаю. Забезпечимо справедливість закупівельних цін.

Люди, які працюють на землі, житимуть у гідних умовах. Всю землю України буде розмежовано між територіальними громадами. Це збільшить прямі надходження до сільських бюджетів.

Селяни отримають європейські дороги і комунальні зручності. Буде відтворено мережу сільських закладів культури, медицини, соціальних послуг, дитячих садків і шкіл. Створимо умови, за яких молодь не покидатиме село.

МОЯ КРАЇНА — ЦЕ СОЦІАЛЬНІ СТАНДАРТИ, ДУХОВНЕ І ФІЗИЧНЕ ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ

Якість життя і безпека людини в моїй країні — понад усе. Після кризи матимемо зростання економіки на 10% щорічно. Але воно нічого не варте, якщо довкілля забруднене, в країні епідемії небезпечних хвороб і наркоманія, тривалість життя зменшується, нація деградує фізично і морально.

Моя країна захистить людей від продукції, що руйнує здоров'я. Ввезення, вирощування та виробництво генномодифікованих продуктів, застосування шкідливих домішок у переробній промисловості буде заборонено.

Закон визначить перелік медичних послуг, які держава гарантує кожному на безоплатній основі. Буде розгорнуто виробництво якісних ліків і медичних препаратів.

Закон визначить мінімальну погодинну оплату праці, яка при повній зайнятості буде вищою за прожитковий мінімум. Несправедливо високі пенсії будуть знижені, адже сьогодні вони перевищують мінімальні у 75 разів. Мінімальні пенсії відповідно зростуть.

Буде заборонено пропаганду насильства, жорстокості та розпусти, рекламу алкоголю і тютюну на телебаченні.

У моїй країні буде створено принципово новий вид індустрії — **індустрію відтворення інтелекту**. Професії дитячого вихователя, шкільного вчителя і викладача вузу стануть стратегічними і матимуть найвищий соціальний статус. Але від них держава вимагатиме передових форм і методик навчання.

Я поверну в середню школу десятирічку. Вступ до вузів буде виключно за знаннями, пільги надаватимуться після вступу.

Нам кажуть, що на школу, лікарню, театр, музей, книгу, кіно, дитячий гурток і секцію немає грошей. Водночас десятки мільярдів розкрадаються через рефінансування банків, непрозорі тендери, контрбанду і хабарі. Гроші на відrolження духовного і фізичного здоров'я нації є — я їх витрушу з кишень злочинців чиновників.

Державною мовою в Україні буде одна — українська. Але я зобов'язую чиновника спілкуватися з людьми тією мовою, якою до нього звертаються.

Моя країна поважатиме всіх, хто боровся за її незалежність, вивчатиме і шануватиме свою історію. Ми житимемо перемогами і майбутнім, а не поразками і минулим — лише так станемо сильними і згуртованими.

У моїй країні буде потужний і заможний середній клас. Він стане запорукою прогресивного демократичного розвитку країни.

МОЯ КРАЇНА — ЦЕ ПОВАГА У СВІТІ І СИЛЬНА ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА

Ніхто не заступить за лінію національного інтересу України. Відносини з партнерами будуть рівноправними і взаємовигідними. Українці за кордоном будуть захищені.

Протягом п'яти років ми не вступатимемо ні в які воєнно-політичні союзи. Слабкі та роз'єднані — ми не потрібні нікому. Насамперед — самі собі. Нам треба консолідуватися, підвищити життєві стандарти і стати сильними.

Зовнішня політика — це не ритуальні візити і «дорожні карти». Ефективність візитів і угод оцінюватимемо за такими параметрами: кількість нових робочих місць; обсяги зовнішніх інвестицій; нові технології для розвитку економіки; нові ринки для наших експортерів; зміцнення безпеки України.

Наша армія стане контрактною і надійно захищатиме народ. Наші солдати будуть професіоналами, матимуть якісну освіту і відмінну фізичну форму, сучасну зброю і гідне грошове забезпечення.

З принизливою практикою, коли до нас потрапляють вільно, а ми стоїмо у чергах за візами, буде покінчено. Україна виконає умови європейців щодо прикордонного і митного контролю. Але якщо після цього Євросоюз відмовиться відкрити нам свої кордони, я відновлю «дзеркальний» візовий режим.

Бути громадянином України стане престижно. Громадянин України відчуватиме себе захищеним. Україна стане регіональним лідером.

І тоді ми назвемо її **Нашою Державою. Нашою, а не їхньою.**

Я знаю, що треба робити. Маю силу і волю для досягнення поставленої мети. **Зламаю їхню державу, змушу її працювати для країни і народу. Для мене — це справа честі!**

Власним прикладом я довів, що можна навести порядок в армії, швидко досягти позитивних результатів, працювати в Уряді і при цьому не красти, не брати хабарів. Прийшов на пост міністра полковником — полковником і пішов. Головне — справа.

Ми з Вами вже одержали першу перемогу! Люди, а не олігархи, зібрали 2,5 млн. гривень, щоб я пішов на вибори. Вперше в історії України не кандидат купує голоси, а громадяни своїми коштами підтримують кандидата і доручають відстоювати їхні інтереси. Звертаюся до людей небайдужих: ставьте поруч зі мною, плечем до плеча.

Яким би виснажливим не був цей шлях для мене особисто, моєї сім'ї і нашої команди, я пройду його до кінця і не зніму своєї кандидатури на чисту користь.

Розумію, що рішучі дії Президента з наведення порядку в державі не всім можуть бути до вподоби. Але без рішучих кроків кризи не здолаємо.

Я готовий нести персональну відповідальність перед людьми за виконання цієї передвиборної програми. Щомісяця провідні соціологічні служби країни фіксуватимуть рівень підтримки глави держави. І якщо він упаде до 15%, я оголошу референдум щодо довіри Президентові. Висловлять недовіру — того ж дня піду з посади добровільно. Без президентської пенсії, пільг, охоронців, водіїв і лікарів.

ПРИСЯГАЮ НАРОДУ УКРАЇНИ!

Передвиборна програма кандидата на пост Президента України Тігіпка Сергія Леонідовича

Тігіпко Сергій Леонідович 1960 року народження, економіст, безпартійний, проживає в місті Києві, Віце-прем'єр-міністр України з питань економіки (1997—2000), Голова Національного банку України (2002—2004).

УКРАЇНА: ПРОЕКТ РОЗВИТКУ

Я думаю про майбутнє України. Про країну, в якій зупинені зростання безробіття та падіння рівня життя людей. Про державу, де немає боротьби за повноваження між гілками влади, яка призводить до паралічу державної системи. Про економіку, яка звільнилася від пут непомірних податків, бюрократії та корупції. Про майбутнє великої країни, де живуть красиві та успішні люди. Що нам заважає? Безвідповідальність державної влади, відсутність професіоналізму та політичної волі.

Я йду в Президенти України, щоб повернути втрачену довіру народу до влади. Ми повинні залишити багату країну своїм дітям та онукам. Я вважаю, що головною ціллю, яка об'єднає український народ, має стати соціально-економічний розвиток. Коли забезпечений громадянин пишатиметься життям та роботою в своїй країні. Я вірю, що Україна буде сильною!

Я вважаю, що Україну до успіху може привести новий довгостроковий курс країни, який базується на трьох важливих складових. Це:

- 1. Конкурентоспроможна економіка.
- 2. Сильна держава.
- 3. Розвинена демократія.

Реалізації цих трьох пунктів програми я хочу присвятити п'ять років свого президентського правління.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНА ЕКОНОМІКА

- Економіка понад усе**
- Я за:**
- невідкладне оздоровлення економіки країни;
  - стабільну національну валюту без стрибків та потрясінь;
  - відновлення банківської системи та поновлення кредитування;
  - зниження рівня безробіття за рахунок реалізації державних інвестиційних проектів;
  - захист та відновлення внутрішнього виробництва в країні;
  - розвиток великотоварного сільського господарства;
  - прозорі операції на земельно-му ринку країни;
  - спрощення податкової системи;
  - зменшення податкового навантаження з метою детінізації економіки;
  - розвиток інноваційного сектору економіки;
  - глибоку реформу сфери ЖКГ, спрямовану на підвищення якості послуг;
  - послідовну реформу системи охорони здоров'я.

Підніmemo економіку — підніmemo країну

Необхідно вжити термінові заходи для оздоровлення економіки країни. Завдання з подолання кризи та створення умов для економічного зростання я вважаю першочерговими пріоритетами влади.

Валюта і кредити

Одне з першорядних завдань — оживити банківську систему та кредитний ринок. Найбільш ефективним засобом стане створення державного Банку Розвитку, який візьме на себе функцію розпорядника бюджетних та

емісійних коштів. Я не допущу кримінальних валютних спекуляцій — гривня має всі підстави бути стабільною.

Інфраструктурні проекти

Я збираюсь розпочати реалізацію великих державних інвестиційних проектів, котрі допоможуть різко знизити рівень безробіття та поживити промислове виробництво. Передусім це будівництво доріг і мостів. Україна не може ефективно розвиватися за нишнього дефіциту транспортних магістралей. Необхідно стягнути країну висококласними дорогами між обласними центрами.

Захистити вітчизняного виробника

Для захисту та відновлення внутрішнього виробництва я збираюся переглянути та розширити перелік товарів, що оподатковуються 13-відсотковим митом при ввезенні в країну. Це дозволить поживити виробництво та повернути людей на робочі місця.

Україна — житниця Європи

Я за створення великотоварного сільського господарства. Село повинне перетворитися на зону розвитку. Сільським жителям необхідні всі базові елементи сучасної інфраструктури — газ, світло, водопостачання, дороги, телефон та Інтернет — на рівні, доступному мешканцям міст.

Повернути землю людям

Я доб'юся ухвалення пакета законів «Про ринок земель в Україні», «Про державний земельний кадастр», «Про державний Земельний банк» та низки інших. Центральним елементом ринкової інфраструктури стане Земельний банк. Ця установа буде державним агентом на ринку землі, через нього проводитимуться всі операції з землею.

Дати свободу підприємцві

Я виступаю за зменшення податкового навантаження. Спрощення податкової системи та зниження основних податків дозволить зробити перший крок до поліпшення інвестиційного клімату в країні та виведення бізнесу з тіні. Зниження податків не поширяться на підприємства, які продають за кордон сировину та напівфабрикати. Навпаки, я підтримуватиму виробників кінцевого продукту.

Розвивати інновації

Я збираюся створити умови та докласти максимум зусиль для підготовки інноваційного та технологічного прориву. Необхідні державні інвестиції в розвиток виробництва, що базується на інноваційних технологіях. Це єдиний шанс зберегти конкурентоспроможність української економіки в посткризовому світі. Я маю намір приділити особливу увагу розвитку нових галузей економіки, в основі яких — біологічні, інформаційні та нанотехнології, а також енергоощадні технології.

ЖКГ для людей

Я створю спеціальний державний комітет, який визначатиме ціни для громадян на основні комунальні послуги. А в самій системі ЖКГ організую конкурентне середовище з організацій, зацікавлених у кожному конкретному користувачеві комунальних послуг.

Здорова нація

Я за впровадження обов'язкового медичного страхування. За розвиток сімейної медицини та державної системи профілактики захворювань.

СИЛЬНА ДЕРЖАВА

Інтереси України — понад усе

Я за:

- сильну президентську владу та дієвий механізм імпичменту, який убезпечить від узурпації влади;
- кардинальну реформу державного апарату;
- зменшення кількості регуляторних процедур;
- послідовну та наполегливу боротьбу з корупцією;

• підпорядкування зовнішньої політики держави національним економічним інтересам;

- багатовекторну міжнародну політику з метою пошуку партнерства;
- активну дипломатичну роль України у своєму регіоні;
- відновлення активних контактів з країнами Середньої Азії, а також Індією та Китаєм;
- рівноправні відносини з Євросоюзом;
- відновлення добросусідських стосунків з Росією;
- побудову сильної контрактної армії.

Сильний Президент — сильна країна

Я ініціюватиму прийняття нової редакції Конституції України. У ній буде зафіксована роль Президента та підконтрольного йому Уряду як реально-го та незаперечного центру державної та виконавчої влади.

Зупинити розкладання держави

Я маю намір провести глибокі зміни в системі державної служби, радикально підвищити її ефективність та ліквідувати підґрунтя для корупції. У першу чергу будуть відмінені політичні квоти на державні посади. Буде введено заборону на політичну діяльність чиновників.

Дерегуляція в дії

Мною буде реалізована регуляторна реформа, яка в багато разів зменшить кількість погоджень та дозволів для ведення економічної діяльності та чітко окреслить повноваження чиновників.

Сувора боротьба з корупцією

Я почну комплексну цільову програму боротьби з корупцією. Передбачається широке застосування адміністративних покарань, а також заборони на професію, позбавлення пільгових пенсій, виселення з державних квартир.

Добитися поваги

Я вважаю своїм обов'язком підпорядкувати зовнішню політику економічним інтересам країни та захисту громадян України за кордоном.

Припинити шукати старшого брата

Я повернуся до багатовекторної міжнародної політики, розрахованої на встановлення взаємовигідних відносин з усіма країнами-партнерами України.

Відігравати свою роль в регіоні

Я збираюся активізувати українську участь в Придністровському врегулюванні та відновити підтримку представників придністровської еліти, орієнтованих на Україну.

Ідемо на схід

Я маю намір відновити активні економічні контакти з Індією та Китаєм, повернути українські товари на середньоазійські ринки.

Україна — Європа, але не Євросоюз

У відносинах з ЄС я буду проводити більш незалежну політику. Жорстко відстоюватиму інтереси українських громадян і компаній. Потрібно добиватися спрощеного візового режиму, аж до самої його ліквідації. Розвивати найактивніший діалог з ЄС в інтересах України і в рамках угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі.

Україна — Росія: перезавантаження

Я виступаю за перезавантаження відносин з Росією. Необхідно припинити безапеляційну антиросійську риторику. Домогтися у відповідь від Росії шанобливого ставлення до України як суверенної держави. Відновити найширші гуманітарні відносини та економічні зв'язки, в тому числі у військово-промисловій галузі.

Нова воєнна доктрина

Я негайно розпочну розробку нової воєнної доктрини, виходячи із загроз і реалій сучасного світу. Нам потрібна мобільна професійна армія з ефективною системою підготовки солдат і офіцерів резерву.

РОЗВИНЕНА ДЕМОКРАТІЯ.

Людина понад усе

Я за:

- відкриті партійні списки на виборах усіх рівнів;
- передачу більшої частини повноважень органам місцевого самоврядування;
- реально незалежне правосуддя;
- побудову в країні громадянського суспільства;
- рівноправну внутрішню політику, включно з вирішенням мовного питання;
- відновлення системи якісної освіти в країні;
- поліпшення умов для материнства і дитинства.

Подивитися в очі виборцю

Я поверну персональну відповідальність депутатів перед виборцем. Верховна Рада і обласні ради будуть формуватися на основі відкритих партійних списків.

Тисячі центрів ініціатив на місцях

Я зроблю так, що всі ключові рішення, пов'язані з наданням публічних послуг громадянам, — будівництво шкіл і лікарень, прокладання нових доріг чи каналізації — ухвалюватимуться органами місцевого самоврядування. Їм буде передана більша частина владних повноважень.

Незалежне правосуддя

Я маю намір перебудувати судову систему. Гарантувати реальну незалежність суддів. Зробити правосуддя доступним для громадян.

Людина народжена вільною

Я виступаю за активний розвиток інститутів громадянського суспільства. Суспільства, яке неможливе без свободи слова, свободи віросповідання, права на зібрання та об'єднання, поваги до думки інших. Я зроблю все для встановлення суспільного контролю за діями влади через розвинені суспільні інститути та незалежні ЗМІ.

Українці мають розуміти одне одного

Я поверну російській мові статус мови міжнародного спілкування. Вважаю, що питання про статус будь-якої регіональної мови мають самостійно вирішувати органи місцевого самоврядування.

Відновити рівень освіти

У сфері освіти я збираюся вдосконалити систему загального тестування, забезпечити рівні умови для отримання вищої освіти. Але головне — підняти статус вчителя і викладача вищої школи. Оновлена система освіти забезпечить український інноваційний прорив.

Діти — наше майбутнє

Я радикально покращу умови для материнства і дитинства. Демографічна політика держави повинна підпорядковуватись інтересам конкретної сім'ї. Українці більше народжуватимуть дітей.

УКРАЇНА БУДЕ СИЛЬНОЮ!

На посту Президента країни я зроблю все, щоб Україна стала сильною, процвітаючою країною. Зміни відчужає кожен українець. Люди стануть багатшими і будуть спокійно дивитися у власне майбутнє. Наші діти та онуки житимуть у новій Україні, де не буде корупції, убогства та свавілля чиновників. У новій Україні буде ефективна економіка, справедлива судовою системою, професійна влада. Остерігати спокій простих людей буде сильна професійна армія. Я зроблю українську науку основою для справжнього інноваційного та технологічного прориву. Українські землі знову віднайдуть свого господаря — українського трудивника. Але головне, чого я досягну, це об'єднання України. Наші суперечності відійдуть у минуле. У нас занадто багато справ, які ми зможемо зробити тільки спільно. Ми всі — українці. Незалежно від національності та віросповідання, незалежно від місця народження і політичних поглядів. Українець — це людина, яка любить Україну. У це я свято вірю. І перед усім українським народом клянусь — Україна буде сильною!

Партія регіонів не допустить підкопу під судову систему напередодні виборів

Адміністративні суди — це спеціально створена система, з якою люди справедливо пов'язують сподівання на захист своїх конституційних прав від незаконних зазіхань з боку суб'єктів влади. У тому числі, до ведення адміністративних судів віднесено виборчі спори: долю скарг на встановлені результати майбутніх виборів Президента вирішуватиме Вищий адміністративний суд.

Сергій КІВАЛОВ.

Тим значущіші сьогоднішні події навколо обрання голови Вищого адміністративного суду.

Днями відбулося екстрене засідання Ради суддів адміністративних судів, несподівано для багатьох ініційоване керівництвом Верховного Суду України. «Згорі» надійшло прохання рекомендувати достроково звільнити нинішнього голову Вищого адміністративного суду України Олександра Пасенюка.

Як відомо, 24 грудня цього року встановлений законом 5-річний термін перебування його на посаді голови суду минає. Керівництво ж Верховного Суду вирішило прискорити цей процес, перетворивши питання про обрання керівництва Вищого адміністративного суду з ординарного в надзвичайне.

Мабуть, тому що відома політична сила розглядає зміну голови Вищого адміністративного суду як зручний спосіб натиснути на адміністративні суди напередодні президентських виборів.

Кілька місяців тому наші політичні опоненти розробили законопроект про ліквідацію адміністративних судів у всій країні — хотіли взагалі знищити починання, що з таким трудом створювалося і довело своє повне право на існування та розвиток.

Не вийшло: не дозволило громадянське суспільство.

І ось уже намагаються дискредитувати голову Вищого адміністративного суду Олександра Пасенюка.

Усе це — ланки одного ланцюга.

Як голова Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя, змушений заявити, що Рада суддів України не має права призначати або звільняти керівників судів. Ні Конституція, ні закон такого повноваження їй не надають.

Коли Конституційний Суд своїм рішенням 16 травня 2007 року позбавив Президента відповідного повноваження, то визначити його нового суб'єкта доручив Верховній Раді. Того самого місяця парламент визначив тимчасовий порядок: щоб до прийняття закону керівників судів призначала і звільняла Вища рада юстиції. Дія цієї постанови була відразу припинена рішенням суду, судову справу про це Київський апеляційний адміністративний суд слухає досі, вже два з половиною роки.

Відповідні законопроекти, у декількох варіантах, уже підготовлені. Зокрема, у комітеті на розгляді основні законопроекти про судову систему (№ 0916) і про статус суддів (№ 0917), покликані врегулювати це питання остаточно. Численні акти й рекомендації Ради Європи за результатами експертизи цих законопроектів: звіти Моніторингового комітету квітня 2007 року й березня 2008 року, Резолюція Парламентської асамблеї Ради Європи № 1549 (2007 рік), Висновок Венеціанської комісії «За демократію через право» № 401 (2007 рік) і доповіді експертів Гамільтона й Сухочки до Висновку тієї ж комісії № 550 (2009 рік), настійно звертають увагу на необхідність якнайшвидшого введення в дію цих законопроектів, які, хоч і не схвалюються керівництвом Верховного Суду, але приведуть до системних позитивних змін в українському правосудді та українських судах. Ось під час недавнього, 7 грудня, візиту головного доповідача Моніторингового комітету ПАРЕ з дотримання Україною своїх зобов'язань Ренати Вольвенд, знову поставило питання про систематичне невиконання Україною рекомендацій Ради Європи з цього питання.

Але річ у тім, що як тільки ці законопроекти виносяться на розгляд парламенту — представники все тієї ж політичної сили всіляко прагнуть не допустити їхнього розгляду, аж до блокування парламентської трибуни.

Тим часом, користуючись тим, що процедура заміщення адміністративних посад у судах не врегульована законом, керівництво судової системи намагається диктувати суддям, органам суддівського самоврядування, яке робити призначення, а яке не робити. І Рада суддів України, що на 3/4 складається з керівників судів і очолювана першим заступником Голови Верховного Суду, продовжує цих самих керівників судів призначати та звільняти. Тобто, по суті, вони в Україні самі себе призначають, і дуже рідко самі себе й звільняють — коли вже зовсім набридне працювати. А рядових суддів звичайних судів не запитують — вони в Раді суддів України, цьому ключовому органі суддівського самоврядування — не представлені взагалі. Отаке «самоврядування».

І це цілком протизаконно. Незалежність судової влади — це незалежність і авторитет кожного судді, кожного керівника суду, суддівського самоврядування. Судова система — не Міністерство оборони. Тут немає місії головнокомандувачам, а кожний «рядовий» суддя — самостійний представник влади, що має свої повноваження, свої права і своє достоїнство. Хоча створюється враження, що керівництво судової системи ці принципи впритул не бачить.

Ні для кого не таємниця, що сьогоднішня «операція» по зміні керівника Вищого адміністративного суду — це початок кампанії, покликаної очистити керівництво судів від усіх, хто не лояльний до керівництва Верховного Суду, не відданий особисто відомій політичній силі.

Це тільки перший етап, слідом за яким заплановано провести зміну керівників усіх апеляційних адміністративних судів, кожного із 27 окружних адміністративних судів.

З якою метою? Дестабілізувати роботу адміністративних судів, обезглавити їх посередині виборчого процесу, коли залишається лише місяць до дня виборів Президента. Адміністративну юстицію

намагаються вибити з колії. По-перше, щоб легше було тиснути на суддів під час визначення долі виборів. По-друге, щоб одразу після виборів використовувати це як привід, щоб, на радість чиновникам-корупціонерам, ліквідувати адміністративну юстицію взагалі.

Річ у тім, що коли є питання до голови суду, що розглядають ключові виборчі спори — ніхто не заважав, і не перешкодить їх розглядати й вирішувати до початку або після завершення виборчого процесу. А ставити ці питання руба напередодні дня голосування — все це надто схоже на шантаж з метою формування у суддів упередженого ставлення до ось таких майбутніх виборчих спорів.

Законодавець наділив суддів адміністративних судів найважливішими повноваженнями — захищати громадян від зазіхань влади. Занадто багато тих, хто хоче їх відібрати. Ці самі люди бажали б анулювати народне волевиявлення на виборах, «протиснути» потрібне судові рішення. Не вийде. Профільний Комітет Верховної Ради України з питань правосуддя не допустить реалізації цього сценарію.

Захищатися від таких зазіхань будуть і судді, і політичні сили, і громадянське суспільство.

Зазначимо також, що Рада суддів адміністративних судів не підкорилася «генералам» судової влади. Своім рішенням вона рекомендувала не звільняти, а повторно призначити Олександра Пасенюка головою Вищого адміністративного суду України. За результатами таємного голосування, більшість членів Ради висловилися за цю кандидатуру. До того ж це думка і рядових суддів адміністративних судів — на засіданні Ради були представлені звернення зборів суддів усіх окружних та апеляційних адміністративних судів.

Ми також чекаємо на рішення Конституційного Суду України у справі про порядок призначення суддів на адміністративні посади. Єдиний орган конституційної юрисдикції в країні повинен сказати в цьому питанні своє вагомє слово.

Сергій КІВАЛОВ,

народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя.

ПОСТАНОВА Верховної Ради України

Про встановлення меж міста Охтирка і Охтирського району Сумської області

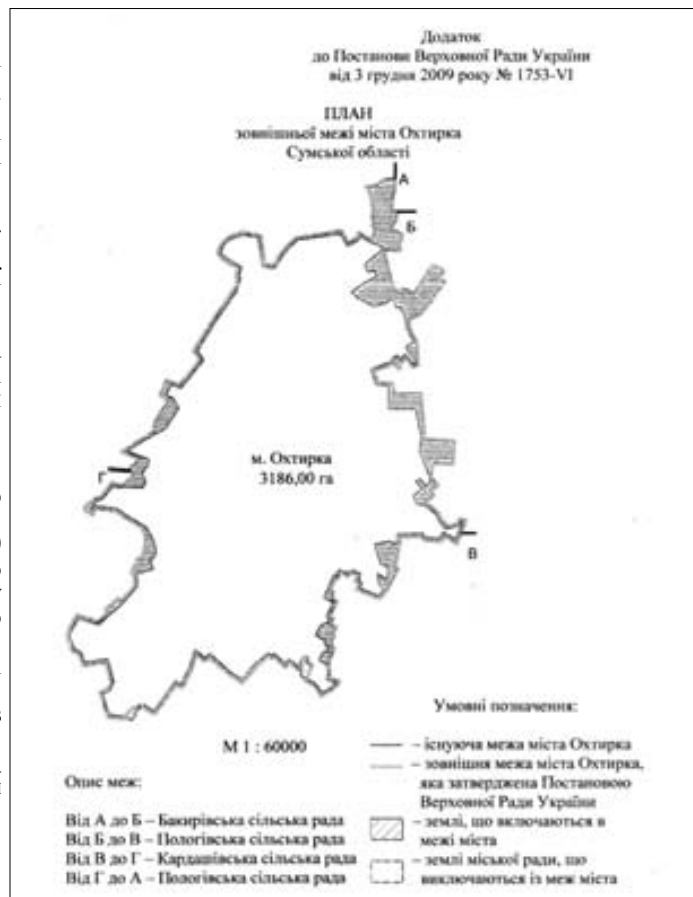
Верховна Рада України постановляє:

1. Включити в межі міста Охтирка Сумської області 53,07 гектара земель, які знаходяться у віданні Кардашівської сільської ради Охтирського району, і 178,4 гектара земель — Пологівської сільської ради Охтирського району, вилучити із території міста Охтирка 7,53 гектара земель і передати їх у відання Кардашівської сільської ради Охтирського району та затвердити територію міста Охтирка загальною площею 3186,00 гектара і територію Охтирського району загальною площею 128446,00 гектара.

2. Встановити межі міста Охтирка Сумської області згідно з додатком.

Голова
Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ,
3 грудня 2009 року.
№ 1753-VI.

ПОСТАНОВА Верховної Ради України

Про встановлення меж міста Красноперекопськ і Красноперекопського району Автономної Республіки Крим

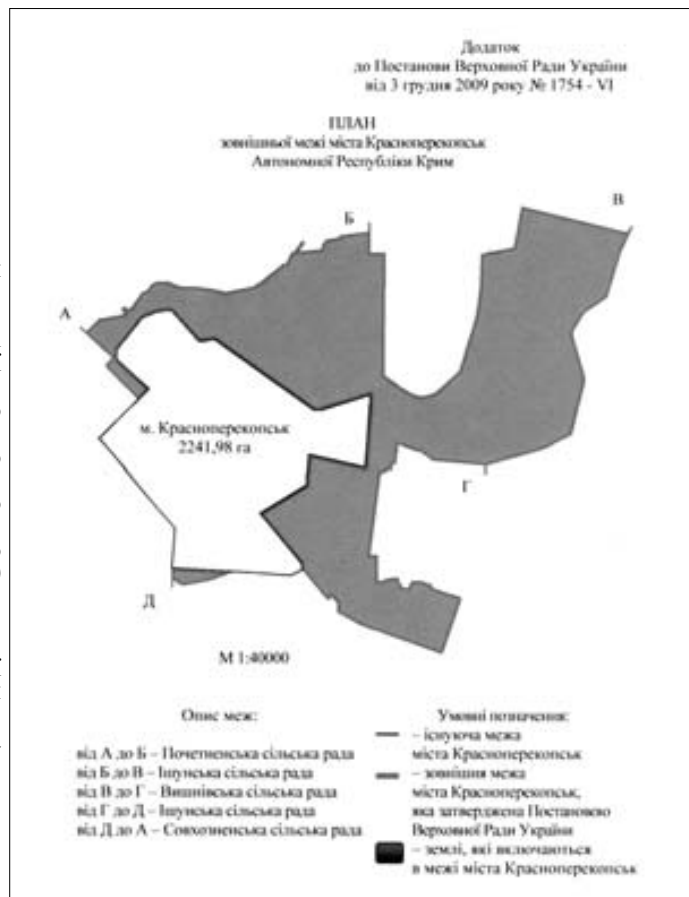
Верховна Рада України постановляє:

1. Включити в межі міста Красноперекопськ Автономної Республіки Крим 1500,98 гектара земель, які знаходяться у віданні Красноперекопської міської ради, та затвердити територію міста Красноперекопськ загальною площею 2241,98 гектара і територію Красноперекопського району загальною площею 123096,50 гектара.

2. Встановити межі міста Красноперекопськ Автономної Республіки Крим згідно з додатком.

Голова
Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ,
3 грудня
2009 року.
№ 1754-VI.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про відчуження земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності

Цей Закон визначає правові, організаційні та фінансові засади регулювання суспільних відносин, що виникають у процесі відчуження земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:

викуп земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна для суспільних потреб — передача земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, за їх згодою у державну чи комунальну власність для задоволення суспільних потреб шляхом укладення договору купівлі-продажу чи іншого правочину у порядку, встановленому законом;

викупна ціна - вартість земельної ділянки (її частини), житлового будинку, інших будівель, споруд, багаторічних насаджень, що на ній розміщені, з урахуванням збитків, завданих власнику внаслідок викупу земельної ділянки, у тому числі збитків, що будуть завдані власнику у зв’язку з достроковим припиненням його зобов’язань перед третіми особами, зокрема упущена вигода;

відчуження земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, для суспільних потреб або з мотивів суспільної необхідності — перехід права власності на земельні ділянки, інші об’єкти нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, за плату в державну чи комунальну власність шляхом їх викупу чи примусового відчуження для потреб держави, територіальної громади, суспільства в цілому;

примусове відчуження земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності — перехід права власності на земельні ділянки, інші об’єкти нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, до держави чи територіальної громади з мотивів суспільної необхідності за рішенням суду;

суспільна необхідність — обумовлена загальнодержавними інтересами або інтересами територіальної громади виключна необхідність, для забезпечення якої допускається примусове відчуження земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, у встановленому законом порядку;

суспільна потреба — обумовлена загальнодержавними інтересами або інтересами територіальної громади потреба у земельних ділянках, у тому числі тих, на яких розміщені об’єкти нерухомого майна, викуп яких здійснюється в порядку, встановленому законом.

Стаття 2. Сфера дії цього Закону

1. Дія цього Закону поширюється на суспільні відносини, пов’язані з викупом земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, для забезпечення суспільних потреб чи пов’язані з примусовим відчуженням зазначених об’єктів нерухомого майна з мотивів суспільної необхідності, якщо такі потреби не можуть бути забезпечені шляхом використання земель державної чи комунальної власності.

2. Дія цього Закону не поширюється на суспільні відносини, що виникають у разі:

- звернення стягнення на земельну ділянку, інші об’єкти нерухомого майна, що на ній розміщені;
- вилучення (викупу) земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у державній та/або комунальній власності;
- відшкодування втраченого сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва у разі викупу земельних ділянок для суспільних потреб;
- укладення інших цивільно-правових угод з інших підстав, ніж визначені статтею 7 цього Закону;
- примусового відчуження земельних ділянок в умовах воєнного чи надзвичайного стану (реквізиції);
- конфіскації земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені;
- викупу пам’яток історії та культури, яким загрожує пошкодження або знищення, внаслідок дій або бездіяльності їх власника;
- припинення права власності особи на майно, яке не може їй належати.

Стаття 3. Об’єкт відчуження

1. Об’єктом відчуження є земельна ділянка (її частина), житловий будинок, інші будівлі, споруди, багаторічні насадження, що на ній розміщені, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб.

2. У разі якщо власник земельної ділянки (її частини), що відчужується, є також власником житлового будинку, інших будівель, споруд, багаторічних насаджень, що на ній розміщені, вимога про відчуження земельної ділянки розглядається разом з вимогою про припинення права власності на зазначені об’єкти.

3. У разі якщо земельна ділянка, що викуповується, та розміщені на ній житловий будинок, інші будівлі, споруди чи багаторічні насадження перебувають у власності кількох осіб, питання про викуп вирішується з кожним власником окремо.

4. У разі якщо земельна ділянка (її частина), що відчужується, житловий будинок, інші будівлі, споруди, багаторічні насадження, що на ній розміщені, перебувають у власності кількох осіб, питання про відчуження розглядається з кожним із власників.

5. У разі якщо відчужується частина земельної ділянки, а решта її площі не може раціонально використовуватися за цільовим призначенням, за вимогою власника земельної ділянки відчуженню підлягає вся земельна ділянка.

Стаття 4. Принципи відчуження об’єктів права приватної власності для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності

1. Фізичні або юридичні особи не можуть бути протиправно позбавлені права приватної власності на земельні ділянки, інші об’єкти нерухомого майна, що на них розміщені.

2. Викуп чи примусове відчуження земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, допускається на підставі та в порядку, встановлених цим Законом.

3. Викуп земельних ділянок для суспільних потреб, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, може здійснюватися за умови відшкодування їх вартості відповідно до закону.

Примусове відчуження земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості на підставі та в порядку, встановлених законом.

4. Викуп земельних ділянок для суспільних потреб, примусове відчуження земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності здійснюється як виняток з дотриманням вимог екологічної безпеки, із забезпеченням подальшого раціонального використання земельних ділянок, у разі якщо об’єкти, визначені у статтях 8 і 9 цього Закону, можна розмістити виключно на земельних ділянках, що відчужуються, або якщо розміщення таких об’єктів на інших земельних ділянках безпосередньо завдасть значних матеріальних збитків або спричинить негативні екологічні наслідки відповідній територіальній громаді, суспільству або державі в цілому.

5. Викуплена або примусово відчужена земельна ділянка не може бути передана в користування або у власність фізичній чи юридичній особі для цілей, не пов’язаних із забезпеченням суспільних потреб або суспільної необхідності, визначених у рішенні органу державної влади чи органу місцевого самоврядування про відчуження зазначеної земельної ділянки.

6. Примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності здійснюється за умови надання її власнику відповідно іншої рівноцінної земельної ділянки, якщо інше не погоджено з власником відчужуваної земельної ділянки.

7. Примусове відчуження житлового будинку (частини будинку, жилого приміщення) у зв’язку з викупом або примусовим відчуженням земельної ділянки здійснюється за умови надання його власнику (власникам) у власність іншого благоустроеного житлового будинку (частини будинку, жилого приміщення) з дотриманням вимог, передбачених житловим законодавством, якщо інше не погоджено з власником (власниками) відчужуваного житлового будинку (частини будинку, жилого приміщення).

Стаття 5. Порядок визначення викупної ціни

1. Викупна ціна включає вартість земельної ділянки (її частини), житлового будинку, інших будівель, споруд, багаторічних насаджень, що на ній розміщені, з урахуванням збитків, завданих власнику внаслідок викупу земельної ділянки, у тому числі збитків, що будуть завдані власнику у зв’язку з достроковим припиненням його зобов’язань перед третіми особами, зокрема упущена вигода, у повному обсязі.

У разі надання власнику іншої земельної ділянки замість відчуженої у викупну ціну включаться вартість виготовлення документації із землеустрою, розроблення якої необхідне для отримання у власність такої земельної ділянки, а також витрати, пов’язані з державною реєстрацією прав на неї.

2. Вартість земельної ділянки, що відчужується або передається у власність замість відчуженої, визначається за договором на підставі її експертної грошової оцінки, проведеної відповідно до закону.

3. Звіти з експертної грошової оцінки земельних ділянок, що відчужуються, підлягають рецензуванню, державній експертизі землепорядної документації у випадках та в порядку, визначених законом.

4. Суб’єкти оціночної діяльності для проведення такої оцінки визначаються органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування в порядку, визначеному законом, а вартість надання послуг з рецензування або проведення державної експертизи звітів з експертної грошової оцінки сплачується за рахунок коштів відповідних бюджетів.

5. У разі якщо власник виступає проти відчуження свого нерухомого майна за оцінкою, проведеною суб’єктом оціночної діяльності, визначеним органом виконавчої влади або органом місцевого самоврядування, він може залучити іншого суб’єкта оціночної діяльності для визначення вартості нерухомого майна чи проведення рецензування звіту з оцінки такого майна. У цьому разі витрати на виконання таких послуг несе власник майна.

Стаття 6. Фінансування заходів щодо відчуження земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності

1. Заходи щодо відчуження земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності здійснюються за рахунок коштів відповідних бюджетів.

Розділ II

ВИКУП ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК, ІНШИХ ОБ’ЄКТІВ НЕРУХОМОГО МАЙНА, ЩО НА НИХ РОЗМІЩЕНІ, ДЛЯ СУСПІЛЬНИХ ПОТРЕБ

Стаття 7. Викуп земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, для суспільних потреб.

1. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до своїх повноважень та в порядку, визначених цим Законом, мають право викупу земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, для таких суспільних потреб:

забезпечення національної безпеки і оборони; будівництво, капітальний ремонт, реконструкція та обслуговування лінійних об’єктів та об’єктів транспортної і енергетичної інфраструктури (доріг, мостів, естакад, нафто-, газо- та водопроводів, ліній електропередачі, зв’язку, аеропортів, нафтових і газових терміналів, електростанцій) та об’єктів, необхідних для їх експлуатації; розміщення іноземних дипломатичних представництв та консульських установ, представництв міжнародних організацій в Україні згідно з міжнародними договорами України, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України;

розміщення та обслуговування об’єктів, пов’язаних із видобуванням корисних копалин;

будівництво захисних гідротехнічних споруд;

будівництво та обслуговування нафтових і газових свердловин та виробничих споруд, необхідних для їх експлуатації, споруд для підземного зберігання нафти, газу та інших речовин і матеріалів, захоронення шкідливих речовин і відходів виробництва;

створення міських парків, будівництво дошкільних навчальних закладів, майданчиків відпочинку, стадіонів та кладовищ;

розташування об’єктів природно-заповідного фонду.

2. Рішення про викуп земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, для суспільних потреб, визначених частиною першою цієї статті, органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування приймають на підставі генеральних планів населених пунктів та іншої містобудівної документації, матеріалів погодження місця розташування таких об’єктів та документації із землеустрою, затверджених в установленому законодавством порядку.

Місце розташування об’єкта, під розміщення якого здійснюється викуп земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, погоджується в порядку, встановленому статтею 151 Земельного кодексу України.

Стаття 8. Повноваження органів виконавчої влади щодо викупу земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, для суспільних потреб

1. Органи виконавчої влади відповідно до своїх повноважень та в порядку, визначених цим Законом, приймають рішення про викуп земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені (крім об’єктів, викуп яких віднесено до повноважень органів місцевого самоврядування), для таких суспільних потреб:

забезпечення національної безпеки і оборони; будівництво, капітальний ремонт, реконструкція та обслуговування лінійних об’єктів та об’єктів транспортної і енергетичної інфраструктури (доріг, мостів, естакад, нафто-, газо- та водопроводів, ліній електропередачі, зв’язку, аеропортів, нафтових і газових терміналів, електростанцій) та об’єктів, необхідних для їх експлуатації;

розміщення іноземних дипломатичних представництв та консульських установ, представництв міжнародних організацій в Україні згідно з міжнародними договорами України, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України;

розміщення та обслуговування об’єктів, пов’язаних із видобуванням корисних копалин;

будівництво захисних гідротехнічних споруд;

будівництво та обслуговування нафтових і газових свердловин та виробничих споруд, необхідних для їх експлуатації, споруд для підземного зберігання нафти, газу та інших речовин і матеріалів, захоронення шкідливих речовин і відходів виробництва;

розташування об’єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення.

2. Кабінет Міністрів України приймає рішення про викуп земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, для забезпечення національної безпеки і оборони, розміщення іноземних дипломатичних представництв та консульських установ, представництв міжнародних організацій в Україні згідно з міжнародними договорами України, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України, а також для інших суспільних потреб, визначених цим Законом, якщо передбачається місце розташування об’єкта на території Автономної Республіки Крим та суміжної області або на території двох та більше областей.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні державні адміністрації приймають рішення про викуп земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, для суспільних потреб, якщо передбачається місце розташування об’єкта на території двох або більше районів.

Районна державна адміністрація приймає рішення про викуп земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, для суспільних потреб, якщо пе-

ПОЧАТОК НА 7-Й СТОР.

редбачається місце розташування об’єкта в межах території району.

Стаття 9. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо викупу земельних ділянок та інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, для суспільних потреб

1. Сільські, селищні, міські ради, Київська і Севастопольська міські ради в межах території здійснення їх повноважень приймають рішення про викуп земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, у порядку, визначеному цим Законом, для таких суспільних потреб:

будівництво, капітальний ремонт, реконструкція та обслуговування лінійних об’єктів та об’єктів транспортної і енергетичної інфраструктури, пов’язаних з обслуговуванням відповідно територіальної громади села, селища, міста (доріг, мостів, естакад, газо- та водопроводів, ліній електропередачі, зв’язку, аеропортів, нафтових та газових терміналів, електростанцій), та об’єктів, необхідних для їх експлуатації;

розташування об’єктів природно-заповідного фонду місцевого значення;

створення міських парків, будівництво дошкільних навчальних закладів, майданчиків відпочинку, стадіонів та кладовищ.

Стаття 10. Порядок та умови прийняття рішення про викуп земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, для суспільних потреб

1. Ініціатива щодо викупу земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, для суспільних потреб може належати лише органам виконавчої влади чи органам місцевого самоврядування, спеціальним адміністраціям щодо управління територіями та об’єктами природно-заповідного фонду, особам, які отримали спеціальний дозвіл (ліцензію) на користування надрами, і підприємствам, які здійснюють будівництво, капітальний ремонт, реконструкцію, експлуатацію об’єктів транспортної та енергетичної інфраструктури, захисних гідротехнічних споруд і які погодили місце розташування таких об’єктів у випадках та в порядку, визначених статтею 151 Земельного кодексу України.

За наслідками розгляду пропозицій суб’єктів, зазначених в абзаці першому частини першої цієї статті, відповідний орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування у місячний строк з дня надходження такої пропозиції приймає рішення про викуп земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, для суспільних потреб.

Рішення органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування про викуп земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з підстав, що допускають можливість примусового відчуження цих об’єктів, підлягає державній реєстрації в порядку, встановленому для реєстрації обмежень (обтяжень) речових прав на нерухоме майно, та набирає чинності з дня такої державної реєстрації.

2. Орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування, який прийняв рішення про викуп земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, зобов’язаний письмово повідомити про це їх власника (власників) протягом п’яти днів з дня прийняття такого рішення, але не пізніше як за три місяці до їх викупу. Цей строк поширюється також на тих осіб, які стануть власниками таких об’єктів протягом трьох місяців з дня надходження зазначеного повідомлення.

3. Інформація (письмове повідомлення) надсилається власнику (власникам) земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, рекомендованим листом з повідомленням про вручення або вручається йому (їм) особисто під розписку.

У разі якщо місце проживання (перебування чи роботи) або місцезнаходження осіб, зазначених у частині другій цієї статті, залишається невідомим, навіть після звернення до адресного бюро та органів внутрішніх справ, про прийняте рішення щодо викупу земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, ці особи повідомляються шляхом розміщення відповідного оголошення:

в офіційному друкованому виданні, засновником якого є Кабінет Міністрів України, у разі якщо таке рішення приймає Кабінет Міністрів України;

у друкованих засобах масової інформації, засновниками яких є Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, на території здійснення повноважень яких знаходиться земельна ділянка, що викуповується органом місцевого самоврядування чи відповідним органом виконавчої влади.

Власник (власники) земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, вважається повідомленим про такий викуп з дня опублікування зазначеного оголошення.

4. Орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування зобов’язаний забезпечити отримання власником (власниками) земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, щодо яких прийнято рішення про їх викуп, письмового повідомлення в обсязі, передбаченому цією статтею.

5. У письмовому повідомленні, що надсилається власнику (власникам) земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, які підлягають викупу для суспільних потреб, зазначається інформація щодо: об’єктів викупу, їх місцезнаходження, а для земельних ділянок додатково — площі, кадастрового номера (за наявності), категорії земель;

мети викупу; умов викупу (орієнтовна викупна ціна, строк викупу, джерело фінансування витрат, пов’язаних з викупом), а також відомостей про земельну ділянку, інші об’єкти нерухомого майна, що можуть бути надані замість викуплених; прав і обов’язків власника (власників) земельної ділянки, іншого нерухомого майна, що на ній розміщено, які виникли у зв’язку з їх викупом відповідно до закону; відомостей про житловий будинок, жиле приміщення (місцезнаходження, площа), що надається замість викуплених.

До інформації (письмового повідомлення) додається план земельної ділянки (її частини), що підлягає викупу,

і посвідчена в установленому законом порядку копія рішення про її викуп.

Стаття 11. Проведення переговорів щодо умов викупу земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, для суспільних потреб

1. Власник (власники) земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, протягом одного місяця з дня отримання інформації (письмового повідомлення) згідно із статтею 10 цього Закону письмово повідомляє відповідний орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування про надання згоди на проведення переговорів щодо умов викупу або відмову від такого викупу.

2. У разі якщо на час прийняття рішення про викуп земельна ділянка, інші об’єкти нерухомого майна, що на ній розміщені, передані в оренду та/або заставу чи власник земельної ділянки, що підлягає викупу, не є власником інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, до участі в переговорах залучаються власники цих об’єктів, орендарі та/або заставодержателі.

3. У разі надання власником (власниками) земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, згоди на проведення переговорів щодо умов їх викупу представники органу, який прийняв рішення про їх викуп, після отримання власником (власниками) цих об’єктів інформації (письмового повідомлення) проводять переговори з власником (власниками) земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, щодо викупної ціни, строків та інших умов викупу.

Стаття 12. Порядок викупу земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, для суспільних потреб

1. Викуп земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, здійснюється шляхом укладення договору купівлі-продажу, що підлягає нотаріальному посвідченню та державній реєстрації. У разі надання особи у власність земельної ділянки чи іншого майна замість викупленого може укладатися договір міни.

2. Викуп земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, може здійснюватися лише за згодою їх власників.

У разі досягнення згоди щодо викупу земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, сторони укладають договір купівлі-продажу (іншого правочину, що передбачає передачу права власності).

3. У разі якщо протягом одного року з дня прийняття рішення про викуп земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, для суспільних потреб (крім випадків, коли допускається примусове відчуження цих об’єктів з мотивів суспільної необхідності) договір купівлі-продажу (іншого правочину, що передбачає передачу права власності) з власником земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, не укладений, таке рішення втрачає чинність.

Рішення про викуп земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, для суспільних потреб з підстав, які допускають примусове відчуження цих об’єктів з мотивів суспільної необхідності, втрачає чинність у разі, якщо протягом одного року з дня прийняття рішення відповідний орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування не звернувся до суду з позовом про примусове відчуження цих об’єктів або якщо рішення суду про відмову у задоволенні цього позову набрало законної сили.

У разі втрати чинності рішенням про викуп земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з підстав, які допускають примусове відчуження цих об’єктів з мотивів суспільної необхідності, прийняття рішення про викуп таких об’єктів з цих же підстав допускається не раніше ніж через п’ять років.

4. Власник земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, щодо яких органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування прийнято рішення про викуп з підстав, які допускають примусове відчуження такого майна з мотивів суспільної необхідності, зобов’язаний сприяти представникам зазначених органів і суб’єктам, уповноваженим на проведення експертної грошової оцінки вартості такої земельної ділянки та оцінки житлового будинку, інших будівель, споруд, багаторічних насаджень, що на ній розміщені, у визначенні розміру збитків, що підлягають відшкодуванню, доступі до об’єктів оцінки і до наявної у власника інформації про них.

5. Замість викупної ціни земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, власнику таких об’єктів за його бажанням можуть бути передані у власність інша рівноцінна земельна ділянка в межах території, на яку поширюються повноваження відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування, що прийняв рішення про викуп, або інше нерухоме майно, вартість яких враховується при визначенні викупної ціни.

Стаття 13. Права власника земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, щодо яких прийнято рішення про викуп для суспільних потреб

1. Власник земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, щодо яких органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування прийнято рішення про викуп для суспільних потреб, з дня отримання інформації (письмового повідомлення) про викуп до дня нотаріального посвідчення договору купівлі-продажу (іншого правочину, що передбачає передачу права власності) та його державної реєстрації має право володіти, користуватися та розпоряджатися цими об’єктами на власний розсуд, отримувати доходи та здійснювати витрати, пов’язані з використанням земельної ділянки за цільовим призначенням.

2. Витрати власника земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, щодо яких органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування прийнято рішення про викуп для суспільних потреб, пов’язані з новим будівництвом, реконструкцією та капітальним ремонтом будівель і споруд, передачею їх у користування, заставу (іпотеку), закладанням багаторічних насаджень та проведенням інших заходів, що значно підвищують викупну ціну, за умови, що такі дії вчиняються після отримання власником об’єктів письмового повідомлення про їх викуп, не відшкодовуються.

3. Власник земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, який отримав письмо-

ве повідомлення про їх викуп для суспільних потреб, у разі відчуження цих об’єктів на користь іншої особи зобов’язаний попередити таку особу про викуп зазначених об’єктів для суспільних потреб та повідомити орган, який прийняв рішення про відчуження. Рішення про викуп земельної ділянки для суспільних потреб зберігає свою чинність для нового власника земельної ділянки. Інформування нового власника про викуп відповідних об’єктів органом, який прийняв рішення про їх викуп, у порядку, визначеному статтею 10 цього Закону, не вимагається.

Стаття 14. Відшкодування вартості земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, які викуповуються для суспільних потреб

1. У разі викупу земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, для суспільних потреб власнику (власникам) цього майна вартість таких об’єктів може бути відшкодована у грошовій формі або може бути надано у власність іншу рівноцінну земельну ділянку чи об’єкти нерухомого майна, вартість яких враховується при визначенні викупної ціни.

За згодою власника (власників) йому може бути передано у власність іншу земельну ділянку, інші об’єкти нерухомого майна більшої вартості (але не більше ніж на 10 відсотків від їх експертної оцінки), що передбачає виплату власником різниці у вартості такого майна, або меншої вартості, що передбачає виплату власнику різниці у вартості такого майна.

2. Орган, який прийняв рішення про викуп земельної ділянки для суспільних потреб, зобов’язаний відшкодувати фізичним та юридичним особам — власникам та користувачам суміжних земельних ділянок збитки, що були їм завдані внаслідок викупу земельної ділянки для суспільних потреб.

Розділ III ПРИМУСОВЕ ВІДЧУЖЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК, ІНШИХ ОБ’ЄКТІВ НЕРУХОМОГО МАЙНА, ЩО НА НИХ РОЗМІЩЕНІ, З МОТИВІВ СУСПІЛЬНОЇ НЕОБХІДНОСТІ

Стаття 15. Підстави для примусового відчуження земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності

1. У разі неотримання згоди власника земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з викупом цих об’єктів для суспільних потреб зазначені об’єкти можуть бути примусово відчужені у державну чи комунальну власність лише як виняток з мотивів суспільної необхідності і виключно під розуміння:

об’єктів національної безпеки і оборони; лінійних об’єктів та об’єктів транспортної і енергетичної інфраструктури (доріг, мостів, естакад, магістральних трубопроводів, ліній електропередачі, аеропортів, нафтових і газових терміналів, електростанцій) та об’єктів, необхідних для їх експлуатації;

об’єктів, пов’язаних із видобуванням корисних копалин загальнодержавного значення;

об’єктів природно-заповідного фонду; кладовищ.

2. Примусове відчуження земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, допускається, як виняток, з мотивів суспільної необхідності лише в разі, якщо будівництво зазначених у частині першій цієї статті об’єктів передбачається здійснити із застосуванням оптимального варіанта з урахуванням економічних, технологічних, соціальних, екологічних та інших чинників.

3. Примусове відчуження земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності здійснюється за рішенням суду.

Стаття 16. Порядок примусового відчуження земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності

1. Орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування, що прийняв рішення про відчуження земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, щодо їх викупу для суспільних потреб відповідно до розділу II цього Закону звертається до адміністративного суду із позовом про примусове відчуження зазначених об’єктів.

2. Вимога про примусове відчуження земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, підлягає задоволенню, у разі якщо позивач доведе, що будівництво, капітальний ремонт, реконструкція об’єктів, під розміщення яких відчужується відповідне майно, є неможливим без припинення права власності на таке майно попереднього власника.

3. У разі задоволення позовних вимог рішенням суду визначається викупна ціна та порядок її виплати, а також перелік та порядок надання майна замість відчуженого. Одночасно із задоволенням позовних вимог щодо примусового відчуження земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності суд може задовольнити вимоги щодо знесення житлового будинку, інших будівель, споруд, багаторічних насаджень, розміщених на земельній ділянці, що підлягають примусовому відчуженню.

4. Рішення суду про примусове відчуження земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, разом із документами, що підтверджують попередню та повну сплату колишньому власнику викупної ціни або державну реєстрацію права власності на нерухоме майно, надане замість відчуженого, є підставою для державної реєстрації права власності держави чи територіальної громади на зазначені об’єкти.

5. Попереднє повне відшкодування вартості земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, у грошовій формі здійснюється шляхом внесення органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування, що прийняв рішення про відчуження земельної ділянки, коштів на депозит нотаріальної контори в порядку, встановленому законом, за місцем розташування земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, або перерахування коштів на зазначений власником цих об’єктів банківський рахунок.

Стаття 17. Припинення права власності на нерухоме майно у зв’язку з примусовим відчуженням земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності

1. Припинення права власності на житловий будинок,

інші будівлі, споруди та багаторічні насадження, розміщені на земельній ділянці, що примусово відчужується з мотивів суспільної необхідності, здійснюється відповідно до закону.

**Розділ IV
ПЕРЕХІД ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ, ІНШІ ОБ’ЄКТИ НЕРУХОМОГО МАЙНА, ШО НА НІЙ РОЗМІЩЕНІ, ВИКУПЛЕНІ ДЛЯ СУСПІЛЬНИХ ПОТРЕБ АБО ПРИМУСОВО ВІДЧУЖЕНІ З МОТИВІВ СУСПІЛЬНОЇ НЕОБХІДНОСТІ, ПОРЯДОК ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ТА ПОВЕРНЕННЯ ПОПЕРЕДНЬОМУ ВЛАСНИКУ**

Стаття 18. Перехід права власності на відчужену земельну ділянку, інші об’єкти нерухомого майна, що на ній розміщені, та порядок їх використання

1. Право власності на земельну ділянку, інші об’єкти нерухомого майна, що на ній розміщені, викуплені для суспільних потреб, переходить до держави чи територіальної громади після укладення договору купівлі-продажу (іншого правочину, що передбачає передачу права власності) та державної реєстрації такого права.

Державна реєстрація права власності держави чи територіальної громади на земельну ділянку, інші об’єкти нерухомого майна, що на ній розміщені, примусово відчужені з мотивів суспільної необхідності, здійснюється після перерахування попередньому власнику викупної ціни в повному обсязі, що підтверджується відповідними розрахунковими документами, а у випадках, визначених законом, — документом про внесення коштів на депозит нотаріальної контори, та/або після виникнення права власності на нерухоме майно, надане замість викупленого.

2. У разі викупу земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, для суспільних потреб або їх примусового відчуження з мотивів суспільної необхідності припиняється дія обмежень (обтяжень) прав на такі об’єкти, що унеможливають їх використання для таких потреб. Особи, на користь яких були встановлені обмеження (обтяження) прав на відчужену земельну ділянку, інші об’єкти нерухомого майна, що на ній розміщені, мають право вимагати відшкодування збитків або встановлення обмежень (обтяжень) прав для користувача відчуженого об’єкта у встановленому законом порядку.

3. Використання та розпорядження земельною ділянкою, іншими об’єктами нерухомого майна, що на ній розміщені, викупленими для суспільних потреб або примусово відчуженими з мотивів суспільної необхідності, здійснюються в порядку, встановленому законом, для забезпечення суспільних потреб, що стали підставою для викупу таких об’єктів.

Стаття 19. Порядок повернення викуплених або примусово відчужених земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, попередньому власнику

1. У разі якщо потреба на використанні земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, викуплених для суспільних потреб чи примусово відчужених з мотивів суспільної необхідності, відпала, орган, який прийняв рішення про викуп цих об’єктів, протягом місяця з дня, коли йому стало відомо чи повинно було стати відомо про це, приймає відповідне рішення.

2. Орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування, який прийняв рішення про викуп земельної ділянки (її частини), інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, зобов’язаний протягом місяця письмово повідомити попереднього власника земельної ділянки (її частини), інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, чи їх спадкоємця (правонаступника) про те, що суспільна потреба у використанні цих об’єктів відпала. У разі якщо місце проживання (місцезнаходження) зазначених осіб невідомо, їх повідомлення здійснюється в порядку, визначеному частиною третьою статті 10 цього Закону.

3. Викуплені або примусово відчужені земельна ділянка (її частина), інші об’єкти нерухомого майна, що на ній розміщені, можуть бути викуплені попереднім власником згідно з його заявою (клопотанням) та за ціною, встановленою на час повернення таких об’єктів у власність, у порядку, визначеному законом. Зазначена заява (клопотання) має бути подана протягом шести місяців з дня отримання такими особами повідомлення, передбаченого у частині другій цієї статті, або з дня публікації повідомлення у відповідному друкованому засобі масової інформації.

4. У разі якщо попередній власник чи його спадкоємець (правонаступник) відмовився від свого права на повернення у власність земельної ділянки (її частини), інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, або не повідомив орган, який прийняв рішення про викуп таких об’єктів, про своє бажання скористатися цим правом, протягом шести місяців з дня отримання повідомлення, зазначеного у частині другій цієї статті, орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування може прийняти рішення про передачу такої ділянки (її частини), інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, у власність або користування іншій особі в порядку, встановленому Земельним кодексом України.

5. Відмова попереднього власника чи його спадкоємця (правонаступника) від свого права на повернення у власність земельної ділянки (її частини), інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, посвідчується нотаріально.

6. Умови повернення у власність земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, визначаються в договорі, що укладається між органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування і попереднім власником або його спадкоємцем (правонаступником).

**Розділ V
ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ**

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Установити, що земельні ділянки, інші об’єкти нерухомого майна, що на ній розміщені, які знаходяться у власності фізичних або юридичних осіб, можуть бути викуплені, примусово відчужені для цілей, пов’язаних із будівництвом, капітальним ремонтом, реконструкцією об’єктів, визначених у Державній цільовій програмі підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу, що здійснюється на замовлення органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування та/або фінансується за рахунок державного чи місцевих бюджетів, у порядку, визначеному Законом України «Про організацію та проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні».

3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Земельному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3—4, ст. 27):

у пункті «в» частини першої статті 13, пункті «г» частини першої статті 16, пункті «г» частини першої статті 17 слова «цим Кодексом» замінити словом «законом»;

частину першу статті 111 після пункту «з» доповнити новим пунктом такого змісту:

«и) заборони надання земельної ділянки, викупленої для суспільних потреб або примусово відчуженої з мотивів суспільної необхідності, у власність або користування для цілей, не пов’язаних із забезпеченням суспільних потреб, зазначених у рішенні органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування про викуп такої ділянки».

У зв’язку з цим пункт «и» вважати пунктом «і»; частину другу статті 134 доповнити абзацами десятим та одинадцятим такого змісту:

«надання земельної ділянки, викупленої для суспільних потреб чи примусово відчуженої з мотивів суспільної необхідності для забезпечення таких потреб»;

надання земельної ділянки замість викупленої для суспільних потреб чи примусово відчуженої з мотивів суспільної необхідності та повернення такої земельної ділянки колишньому власнику чи його спадкоємцю (правонаступнику), у разі якщо така потреба відпала»;

пункт «г» частини першої статті 143 викласти в такій редакції:

«г) примусового відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності»;

статті 146 і 147 викласти в такій редакції:

«Стаття 146. Викуп земельних ділянок для суспільних потреб

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування мають право викупу земельних ділянок для суспільних потреб, які перебувають у власності фізичних та юридичних осіб, у випадках та в порядку, встановлених законом.

Стаття 147. Примусове відчуження земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності

Підстави та порядок примусового відчуження земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності визначаються законом»;

у статті 151:

частину першу після слова «землі» доповнити словами «крім викупу земельних ділянок з підстав, що допускають можливість їх примусового відчуження з мотивів суспільної необхідності»;

частину другу після слова «вилучення» доповнити словом «(викупу)»;

2) у Цивільному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 40—44, ст. 356):

у статті 346:

пункт 6 частини першої викласти в такій редакції:

«б) примусового відчуження земельних ділянок приватної власності, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності відповідно до закону»;

пункт 7 виключити;

статті 350 і 351 викласти в такій редакції:

«Стаття 350. Викуп земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, приватної власності для суспільних потреб чи їх примусове відчуження з мотивів суспільної необхідності

Викуп земельних ділянок, інших об’єктів нерухомого майна, що на них розміщені, приватної власності для суспільних потреб чи їх примусове відчуження з мотивів суспільної необхідності здійснюються в порядку, встановленому законом.

Стаття 351. Припинення права власності на нерухоме майно у зв’язку з викупом для суспільних потреб чи примусовим відчуженням з мотивів суспільної необхідності земельної ділянки, на якій воно розміщене

1. Право власності на житловий будинок, інші будівлі, споруди, багаторічні насадження може бути припинене за згодою власника у разі викупу земельної ділянки, на якій вони розміщені, для суспільних потреб чи за рішенням суду в разі її примусового відчуження з мотивів суспільної необхідності з обов’язковим попереднім і повним відшкодуванням їх вартості.

2. Особа, право власності якої підлягає припиненню, має право вимагати надання їй в межах території, на яку поширюються повноваження відповідного органу місцевого самоврядування або органу виконавчої влади, іншої земельної ділянки, вартість якої враховується при визначенні викупної ціни.

3. У разі якщо власник земельної ділянки, що підлягає примусовому відчуженню з мотивів суспільної необхідності, є власником житлового будинку, інших будівель, споруд, багаторічних насаджень, що на ній розміщені, вимога про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності розглядається разом із вимогою про припинення права власності на такі об’єкти.

4. У разі якщо власник земельної ділянки, що підлягає примусовому відчуженню з мотивів суспільної необхідності, не є власником житлового будинку, інших будівель, споруд, багаторічних насаджень, що на ній розміщені, питання про відчуження розглядається з кожним власником окремо.

5. До набрання законної сили рішенням суду про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності власник має право на власний розсуд розпоряджатися житловим будинком, іншими будівлями, спорудами, багаторічними насадженнями, що розміщені на такій земельній ділянці.

6. Власник земельної ділянки в разі її відчуження на користь іншої особи зобов’язаний попередити таку особу про рішення, прийняте органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування про викуп земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, для суспільних потреб, та в десятиденний строк повідомити орган, що прийняв таке рішення, про відчуження земельної ділянки на користь іншої особи. Рішення про викуп земельної ділянки для суспільних потреб зберігає свою чинність для нового власника земельної ділянки»; 3) у Кодексі адміністративного судочинства України (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., №№ 35—37, ст. 446):

частину третю статті 105 доповнити пунктом 7 такого змісту:

«7) примусове відчуження земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності»;

главу 6 розділу III доповнити статтею 183¹ такого змісту: «Стаття 183¹. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про примусове відчуження земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності.

1. Право звернутися з адміністративним позовом про примусове відчуження земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності мають органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, які відповідно до закону можуть викупувати ці об’єкти для суспільних потреб.

2. Адміністративні справи про примусове відчуження земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності розглядаються та вирішуються апеляційним адміністративним судом за місцем розташування нерухомого майна, що підлягає примусовому відчуженню.

3. Позовна заява про примусове відчуження земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності подається до адміністративного суду без сплати судового збору.

4. Суд вирішує адміністративні справи про примусове відчуження земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності протягом двох місяців з дня надходження позовної заяви.

5. У постанові адміністративного суду про задоволення позову зазначається інформація про:

об’єкт примусового відчуження, його місцезнаходження, площу, кадастровий номер, цільове призначення, категорію земель;

умови попереднього повного відшкодування вартості земельної ділянки, інших об’єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, збитків, завданих власнику внаслідок примусового відчуження, та їх розмір, визначений відповідно до закону;

строк, протягом якого власник має звільнити земельну ділянку, інші об’єкти нерухомого майна, що на ній розміщені;

джерело фінансування витрат, пов’язаних із примусовим відчуженням.

6. Судом апеляційної інстанції у справах про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності є Вищий адміністративний суд України.

7. Суд апеляційної інстанції розглядає справу у двомісячний строк з дня надходження апеляційної скарги.

8. Суд апеляційної інстанції за наслідками апеляційного розгляду не може повертати справу на новий розгляд.

9. Неприбуття у судові засідання осіб, які були належним чином повідомлені про дату, час і місце розгляду справи, не перешкоджає судовому розгляду справи»;

4) частину четверту статті 7 Закону України «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 38, ст. 314) після абзацу третього доповнити новим абзацом такого змісту:

«землі, на яких розміщені розвідани родовища корисних копалин загальнодержавного значення, запаси яких затверджені у встановленому законодавством порядку».

У зв’язку з цим абзац четвертий вважати абзацом п’ятим;

5) статтю 19 Закону України «Про оцінку земель» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 15, ст. 229) після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

«Експертна грошова оцінка вільних від будівель та споруд земельних ділянок для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, особистого селянського господарства, що проводиться у зв’язку з викупом цих земельних ділянок для суспільних потреб чи їх примусовим відчуженням з мотивів суспільної необхідності, проводиться на основі методичного підходу капіталізації чистого операційного або рентного доходу від використання земельних ділянок з урахуванням їх використання за цільовим призначенням (використанням), встановленим на день прийняття рішення про викуп таких земельних ділянок для суспільних потреб».

У зв’язку з цим частину другу вважати частиною третьою; 6) у Законі України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 51, ст. 553):

абзац п’ятий статті 2 викласти в такій редакції:

«обмеження речових прав на нерухоме майно (обтяження нерухомого майна) - обмеження або заборона розпорядження нерухомим майном, установлена відповідно до правочину (договору), закону або актів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, прийнятих у межах повноважень, визначених законом. Для цілей цього Закону обмеженням речових прав на нерухоме майно також вважається прийняття органом державної влади або органом місцевого самоврядування рішення про викуп земельної ділянки, житлового будинку, інших будівель, споруд, багаторічних насаджень, що на ній розміщені, з підстав, що передбачають можливість примусового відчуження земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності»;

частину першу статті 23 після абзацу восьмого доповнити новим абзацом такого змісту:

«рішення органу державної влади або органу місцевого самоврядування про викуп земельної ділянки, житлового будинку, інших будівель і споруд, багаторічних насаджень, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності, з підстав, що передбачають можливість примусового відчуження цих об’єктів з мотивів суспільної необхідності».

У зв’язку з цим абзац дев’ятий вважати відповідно абзацом десятим;

7) частину першу статті 4 Декрету Кабінету Міністрів України від 21 січня 1993 року № 7—93 «Про державне мито» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 13, ст. 113 із наступними змінами) доповнити новим пунктом 48 такого змісту:

«48) позивачі — за позовами про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності».

Президент України В. ЮЩЕНКО.

м. Київ,
17 листопада 2009 року.
№ 1559-VI.

Свобода слова

Із виступів учасників парламентських слухань 2 грудня 2009 року

Олег НАЛИВАЙКО, в. о. голови Державного комітету телебачення і радіомовлення:

— Наш комітет ретельно відстежує ситуацію зі свободою слова на місцях. Треба зазначити, що почастишали сигнали, які свідчать про зростання кількості нападів та спроб залякування журналістів. Це й обстріли приміщень редакцій, і замах на директора телекомпанії, і побиття журналістів та телеоператорів, навіть тут, у стінах Верховної Ради. На жаль, адекватної реакції на злагоджені дії з боку правоохоронних і судових органів поки що ми не бачимо. Якби ми не знали реальної ситуації, то подумали б, що журналісти у нас працюють просто-таки в тепличних умовах, адже за дев'ять років з часу набуття чинності Кримінального кодексу було лише два випадки, коли винні в перешкоджанні професійній діяльності журналістів (стаття 171) були покарані за відповідними вироками суду.

Уся хитрість такої дивної статистики в тому, що за іншими випадками нападів на журналістів правоохоронні органи замість порушення кримінальних справ за статтею 171 Кримінального кодексу кваліфікують такі дії, як хуліганство, а звідси неможливість належного їх розслідування.

Інша, не менш важлива проблема пов'язана з тиском на редакторів і журналістів з боку співзасновників комунальних ЗМІ в особі місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Очільники місцевої влади нерідко намагаються використовувати те чи інше видання у своїх, здебільшого вузькопартійних, інтересах або ж для власного піару. Цивілізованим способом вирішення таких конфліктів може бути роздержавлення комунальної преси.

Тож гарантоване Конституцією право на свободу слова може стати запорукою цивілізованого входження українського суспільства до сім'ї націй з усталеними демократичними традиціями лише за умови, я це підкреслюю, чіткого дотримання балансу інтересів особи, суспільства і держави і їхньої взаємної відповідальності.

Ганна GERMAN, голова Комітету Верховної Ради з питань свободи слова та інформації:

— Мені шкода, що, за рейтингами «Репортерів без кордонів», свобода слова за останній рік впала на два пункти й нині нас порівнюють із Сенегалом. Гадаю, 2010-й буде роком, коли Україна за рівнем свободи слова вийде принаймні в першу десятку із тих 75 країн, які рейтингують «Репортери без кордонів».

Нам справді сьогодні важко вірити в незалежну пресу. Особливо, коли місцеві чиновники забирають редакції і знаходять різні способи для того, щоб тиснути фінансово. Особливо тепер, коли більша частина медіа України у приватних руках, і часом тиск гаманця гірший, ніж тиск кошишньої радянської цензури. Особливо тепер, коли журналісти дістають мізерну плату і їх пробують підкуповувати. І я знаю приклади, коли декому доводиться йти на компроміси з сумлінням, тому що треба якось жити, треба годувати дітей.

У Комітеті з питань свободи слова та інформації мені подали цілих 30 сторінок прикладів, коли тиснуть на журналістів, звільняють з роботи цілі редакції, цензурують матеріали і змушують ставити замовні матеріали тощо. Але я не буду наводити ці приклади. Хочу, щоб на цю трибуну вийшли ці люди і відверто і широко про все поговорили.

Микола САВЕЛЬСВ, редактор львівської газети «Ратуша»:

— Видання Львівської міської ради газети «Ратуша», яку я маю честь очолювати, ще до виборів застерігало, що прихід Андрія Садового на посаду міського голови стане трагедією. І, на жаль, ми не помилилися. Поручивши всі свої передвиборні обіцянки, міський голова Садовий миттєво оточив себе кумами, приятелями, вчорашніми бізнес-партнерами. Створено структуру, яка дає змогу, не криючись, абсолют-

но безкарно чинити у Львові все, що заборонено законом. Серед небагатьох перепон на цьому шляху — міська газета «Ратуша», яка наспілилась мати просто власну думку і вмотивовано критикувати.

Міський голова зробив все від нього залежне, щоб газету одразу й безповоротно ліквідувати. Мене пробували банально зняти через рішення сесії. Але на той час депутатський корпус ще не наскільки відкрито підтримував дії і прожекти міського очільника. Однак він не заспокоївся, натиснувши на всі можливі законні, а головне — незаконні, важелі впливу на газету.

Садовий прийняв рішення без потрібних на те дозволів провести у Львові псевдореставрацію історичної площі «Ринок», де старовинну бруківку просто втопили в бетоні, а історичні портали попробували газовими трубами. Судом цього року встановлено, що фактично розпорядження про руйнацію спадщини ЮНЕСКО підписав нинішній очільник Львова. Це вже факт. Інший приклад: львів'яни після незаконного прийняття завищених тарифів виконкомом під керівництвом Садового сплатили зайві сотні мільйонів гривень. Під його керівництвом розпородується за копійки все, що тільки можна продати. Кожен, хто зважується вказати на будь-які недоліки під час будівництва в нашому місті стадіону, автоматично міським головою і його оточенням зараховується до лав ворогів євроінтеграції, а всі зловживання освячуються великою спортивною метою, під яку вже є індульгенція.

Про все, що я зараз розповів, уже три з половиною роки пише газета «Ратуша». Саме тому Садовий вперто намагається нас закрити. Думаю, в 2010 році йому все це вдасться. Найвірогідніше, львівський голова, щоб не виділяти нам кошти на наступний рік, почне знову розказувати про євроінтеграцію, економію бюджетних коштів чи світову кризу.

Ніна КАРПАЧОВА, Уповноважена Верховної Ради з прав людини:

— У 2002 році, виступаючи з цієї трибуни, мені довелося заявити про те, що справедливість можлива, проте за неї треба боротися. Тоді йшлося про захист права не тільки на професійну честь і гідність, а й на саме життя регіонального журналіста, нашого з вами колеги Володимира Лутьєва з «Евпаторийской недели». Саме тоді ми разом із Національною спілкою журналістів, кримськими регіональними журналістами, небайдужими до долі Володимира Лутьєва, а також із фахівцями Інституту масової інформації спробували захистити цю людину, щоб він не став в Україні другим Гонгадзе, адже саме тоді було знайдено інший вихід, винахід, фактично, новий спосіб, не вбиваючи, знищувати журналістів. Фактично його було заарештовано і закрито на 8 років позбавлення волі з конфіскацією майна.

Майже шість років нашої спільної боротьби знадобилося, щоб захистити одного тільки регіонального журналіста. Це вдалося нам зробити. Ми тоді перемогли, ми дійшли до Верховного Суду, в залі якого журналіста було звільнено з-за ґрат і врешті виправдано за всіма пунктами обвинувачення.

На жаль, таких перемог у нас на інформаційному фронті небагато.

Постійно діючий моніторинг омбудсмена засвідчує, що свободу слова на регіональному рівні влада тримає на голодному пайку, втручається в редакційну політику, в творчу діяльність, тягає по судах за надуманими позовними заявами. А негідні чи занадто незалежні журналісти опиняються, врешті-решт, просто на вулиці. У жовтні цього року зафіксовано спалах нападів на журналістів та спроб їх залякування.

Вважаю, що за всіма цими випадками відповідно до європейських стандартів слід запровадити в Україні практику парламентських розслідувань фактів загибелі представників ЗМІ та насильства над ними.

Світлана ШМЕЛЬОВА, народний депутат:

— Виступаючи в Українському домі, Вік-

Голова Національної спілки журналістів України Ігор Лубченко, голова Полтавської обласної організації НСЖУ Григорій Гринь.

тор Ющенко зазначив: «Головним досягненням Майдану є свобода слова, що утверджує ідеали демократії і виховує почуття національної гідності». Попри проголошені Президентом слова, проблема свободи слова існує. Жодна місцева газета — чи районна, чи обласна — не береться опублікувати критичний матеріал на адресу як місцевої, так і центральної влади. Навіть якщо професіоналізм матеріалу не викликає сумнівів, — не дозволяють господарі.

Серед головних чинників, що визначають рівень свободи слова в Україні, можна виділити значну залежність ЗМІ від влади та бізнесу. Як і раніше, зберігається реальна можливість впливу на ЗМІ, як адміністративними, так і фінансовими ресурсами, особливо на рівні районів та областей.

Крім того, свобода слова не обмежується лише правом вільно висловлювати свої думки. Вона також передбачає право на оперативне отримання інформації. А ця норма, прописана в кількох законах України, майже ніколи не виконується. Скажімо, київський голова Леонід Черновецький заборонив своїм підлеглим давати інтерв'ю та будь-які коментарі без його особистого дозволу. Іноді доходить до абсурду: керівники управлінь, їхні заступники, директори шкіл, дитсадків та інших комунальних підприємств відмовляються надати інформацію, посилаючись на таємне розпорядження Черновецького.

Утім свобода слова — це не лише збір та розповсюдження інформації, це ще і готовність влади реагувати на критичні зауваження, виправляти помилки і таке інше. Нині ж ми стали свідками того, що журналістика перетворилася на ілюстрацію народного вислову: «І говорите, говорите, ви нам не мешаєте».

Вікторія ШИЛОВА, депутат Дніпропетровської обласної ради:

— Хочу сказати: риба гниє з голови. І ми це побачили на прикладі «Блоку Юлії Тимошенко» і самої Юлії Тимошенко на Дніпропетровщині. Свободу слова вона просто розтоптала разом з головою ОДА. Канал показував всю правду. Особливо він показував правду про народних депутатів від «Блоку Юлії Тимошенко». П'ять днів 22 журналісти Дніпропетровського державного телеканалу голодували, жоден канал не приїхав, жоден не показав. Ми стукали всюди. Слава Богу, відреагувала Верховна Рада. Після того я була звільнена, телеканал передано «Блоку Юлії Тимошенко». Його очолює зараз Віктор Ожогін, який керував пресовою службою у Дніпропетровську від «Блоку Юлії Тимошенко». Хочу сказати, що з 22 журналістів, які голодували, троє потрапили до лікарні, одна дівчина з кровотечею — це ціна, яку ми заплатили за свободу слова, якої зараз немає.

Ігор ЛУБЧЕНКО, голова Національної спілки журналістів:

— Національна спілка журналістів України глибоко стурбована тим, що політична ситуація в державі, ускладнена гострими суперечностями між Президентом і Прем'єр-міністром, розв'язала руки олігархам і чиновникам для наступу на свободу слова, права журналістів.

У багатьох рад сверблять долоні, аби викинути трудові колективи зі складу співзасновників видань. Зробити редакції комунальними підприємствами, а редакторів всупереч рішення Конституційного Суду перевести на контракт. Саме з цією метою

намагаються зняти у Вишгороді Київської області редактора газети «Слово». Днями, порушуючи оголошений парламентом мораторій на перевірки ЗМІ, представник Мінпраці завітав до редакції газети «Вісник» Ракитнянщини Одеської області. А що перевіряти? Що колектив сім місяців не отримує зарплату, заборгував вісім тисяч друкарні, а десять тисяч тепломережі? Проти редактора погрожують порушити кримінальну справу. А чому не проти голови райдержадміністрації і голови ради? Саме ці структури нинішнього року не перерахували редакції ні гривні, нічого не заплатили за публікацію регуляторних актів і матеріалів про свою діяльність. Багатомісячні не виплатили зарплати у колективах ЗМІ Харківської, Рівненської, багатьох інших областей.

Ще ганебніший факт у Здолбуніві на Рівненщині. Нинішній голова адміністрації Любомир Кінах колись викупив перший поверх редакційного комплексу. Тепер там керує його дружина. Вона вимагає від редакції, щоб сплачували по 100 гривень щомісяця за те, що користуються сходами на другий поверх. Коли журналісти обурюються, то пан Кінах каже: «Я дружиною не керую».

У ситуації, коли ради різних рівнів не рідко керуються лише інтересами політичних сил, ми сподіваємося на принциповість, державну позицію Генеральної прокуратури, її органів на місцях. Ми знову повторюємо нашу пропозицію провести розширене засідання колегії Генеральної прокуратури за участю секретаріату Національної спілки журналістів, де обговорити проблеми захисту свободи слова, прав журналістів.

«Укрпошта», як монополіст у цій галузі, намагається щорічно підвищити тарифи на свої послуги. Але і минулого, і позаминулого року ні Мінтранс, ні «Укрпошта», порушуючи закони, не відзвітували: які кошти вони отримали і куди конкретно витратили. Тому всі намагання поштовиків знову залізи до кишені передплатників спілка відкидатиме як незаконні.

Андрій ШЕВЧЕНКО, перший заступник голови Комітету з питань свободи слова та інформації:

— Об'єктивно, вороги преси є в усіх ключових політичних командах. Треба чесно розуміти, що політична дурість не має партійних кольорів, чиновницьке хамство не має партійних кольорів. І тому сьогодні треба говорити про абсолютно системні речі, від яких залежить професія. Найголовніша проблема, яка пов'язана з журналістикою, дуже проста: за ці роки у влади, на жаль, не додалося розуміння цінностей професії журналіста.

Тому ми повинні сформулювати порядок денний дуже чітко. Зокрема, щодо доступу до інформації. Ця тема озвучена кількома доповідачами. У червні Верховна Рада підтримала в першому читанні закон про доступ до публічної інформації. Це закон, який повинен перевернути стосунки між чиновником і журналістом. Вся інформація апіорі буде відкритою для преси. І лише будуть конкретні винятки інформації, яка має певні обмеження до поширення, чітко описані вичерпним переліком у законі.

Марина БАГРІЙ-ШАХМАТОВА, голова правління громадської організації «П'ята студія»:

— Глибоко переконана: тому хто йде у

В регіональних ЗМІ

владу, має бути притаманне розуміння особливої ролі в суспільстві, як, до речі, й журналістові. Головне — це моральна чистота, духовна потреба пізнати істину, яку ще треба знайти. Не можна грати на почуттях людей. І якщо свобода — це можливість, не порушуючи ні формального, ні морального закону, висловити все те, що ти думаєш, усвідомлюючи при цьому всю міру відповідальності за сказане, тоді я — за таку свободу слова.

Костянтин ГРИГОРЕНКО, президент Асоціації комунальних ЗМІ:

— Хочу сконцентрувати увагу на взаємостосунках комунальної преси з їхніми співзасновниками. Не буду зупинятися на фактах звільнення редакторів комунальних ЗМІ за останні чотири роки, назву лише одну цифру — з 27 районних газет Харківської області за останні чотири роки у 18-ти змінилися редактори. Можливо, причини криється у перманентності виборів різних рівнів, а можливо, в тому, що новообрані керівники відразу відчули смак до влади. Бо як можна пояснити, що з їх, як то кажуть, легкої руки були поставлені чіткі вимоги відразу друкувати безкоштовно матеріали органів державної влади. До того ж була обов'язкова умова — російська мова у виданнях, які мають свідоцтва друкуватися українською. Дійшло до критичної точки і протистояння між районними державними адміністраціями й районними радами. Місцева преса в цьому процесі опинилася в ролі своєрідної мішені, бо стріли невдоволення співзасновників полетили якраз в їхній бік.

Разом з тим хочу зазначити, що чиновники на місцях продовжують відбирати у редакцій газет майно і приміщення. Чимало можна говорити про хронічне невиконання фінансових зобов'язань з боку засновників. Вони не тільки відмовляються укладати угоди на висвітлення своєї діяльності, а й не виділяють фінансову підтримку з районних бюджетів.

Василь КОСТИЦЬКИЙ, голова Національної експертної комісії України з питань захисту суспільної моралі:

— Свобода слова — одне з найбільших політичних завоювань, велике досягнення, реалізація якого потребує ще певних зусиль. Оскільки журналісти стали об'єктами внутрішньої цензури. Крім того, журналісти, які насмілюються демонструвати свою незгоду, стають об'єктами вже не цензури внутрішньої, а шельмування, звільнення, побиття, або навіть фізичного знищення. А ті, хто залишається працювати, стоять перед вибором між повною слухняністю або переслідуванням.

Свобода слова журналіста дуже часто стає свободою слова власника, міського голови, олігарха і правом на їхню дискусію з використанням пера журналіста або його слова.

Василь ВОЛОКІТІН, президент Західноукраїнської гільдії операторів кабельного телебачення:

— Прошу звернути увагу на ситуацію, що склалася в Україні з обмеженням свободи слова у галузі розповсюдження іноземних телепрограм, яка вже більше року дратує українського телеглядача. Все почалося восени 2008 року, коли Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення прийняла рішення, якими зобов'язала провайдерів програмної послуги припинити ретрансляцію всіх іноземних програм, що не включені до відповідного переліку телеканалів Нацради. Нині цей перелік містить усього 109 іноземних телеканалів. За результатами досліджень Європейської аудіовізуальної обсерваторії, в 29 європейських державах глядачі мають доступ приблизно до 6,5 тисячі телеканалів.

У будь-який час провайдерів можуть позбавити ліцензії. Наші численні звернення до Нацради не дали жодних результатів. Усі хочуть керувати контентом, бути цензорами. А де справжня свобода слова?

Сергій ДОВГАЛЬ, власний кореспондент газети «Україна молода» у Дніпропетровську:

— У нас робиться щось незбагнене. Приходить мені позов із Шевченківського суду міста Києва. Вимагають 19 мільйонів. З мене і з редакції. За що? За відшкодування майнової шкоди Павлоградському хімічному заводу, який займається страшною вибухонебезпечною проблемою, — утилізацією твердого ракетного палива. За всіма термінами 5 тисяч тонн ракетного палива мали б утилізувати давно. Проводилися громадські слухання, які організовувало керівництво заводу. Коли відбулися справжні слухання з ініціативи громадських організацій, була справжня бомба. Приїхав генеральний конструктор ракетних двигунів Кукушкін, наша знаменитість, і сказав, що місто Павлоград і місто Дніпропетровськ (частина) можуть злетіти в повітря. Я написав про ці громадські слу-

хання. Так з'явився позов на 19 мільйонів. Довелося мені півтора року до славного міста Києва з Дніпропетровська їздити, доводити очевидне. Я повністю цей суд виграв, але, вибачте, скільки мені це коштувало нервів?

Олексій КОСТУСЄВ, народний депутат від Партії регіонів:

— В розданих аналітичних матеріалах говориться про те, що в Одеській області забезпечується право всіх ЗМІ на безперешкодну діяльність, і всі громадяни мають вільний доступ до інформації. Мушу сказати, що це неправда. Під приводом ремонту даху вже два тижні відключено від електрозабезпечення три телеканали і три радіостанції. В будинку, де розмішена телерадіокомпанія, сокирами й ломами розламали хороший, недавно відремонтований дах. Після цього робітників з об'єкта зняли, дах ніхто не ремонтує, студії та апаратні заливає вода. Усе це зробили, попри рішення суду, яким заборонено проводити у приміщенні, де знаходяться телерадіокомпанії, будь-які ремонтні роботи, і хоча б опосередковано перешкоджати нормальній роботі ЗМІ. Але одеська влада знехтувала це рішення суду, не виконали вони і розпорядження прокурора, який їх зобов'язав терміново підключити компанії до електрозабезпечення. За цим фактом порушено кримінальну справу. Це так обурило одеситів, що на мітинг на захист свободи слова, який відбувся 28 листопада цього року в Одесі, прийшло більш як п'ять тисяч осіб. І ці люди ухвалили резолюцію, яку доручили мені довести до вас. Учасники мітингу вимагали від керівництва міста припинити сваволю, від правоохоронних органів забезпечити негайне відновлення повноцінної роботи телеканалів і радіостанцій, а винних у порушенні конституційних прав громадян на свободу слова притягти до кримінальної відповідальності.

Володимир КУРІННИЙ, колишній головний редактор газети «Юг», голова Фонду свободи і демократії:

— Тема свободи слова в Україні, справ-

повідь одна: чітко дотримуватись чинного законодавства, не допустити так звану «джинсу» до ефіру, створити рівні умови для всіх кандидатів у президенти.

Державні компанії сьогодні є кузнею кадрів для комерційних каналів. Я вносив пропозицію: чому б нам не використати методику, яка існує у футболі: структура, що переманює до себе фахівця телебачення, мусить сплачувати компенсацію організації, що його виплекала? Технічне переоснащення обласних компаній, яке почалося десять років тому, досі не завершено. Другий рік на Бориспільській митниці знаходиться обладнання для п'ятих обласних державних телерадіокомпаній через відсутність бюджетних коштів на розмитнення.

Юрій ЛУКАНОВ, керівник Київської незалежної медіапрофспілки:

— Півтора-два місяці тому побили журналістів телеканалу «Магнолія-TV», які знімали чергове ДТП. Наступного дня керівник київської міліції Віталій Ярема, побачивши відео, як це відбувалося, звільнив всіх працівників міліції, які там були. Це — унікальний факт. Його унікальність полягає в тому, що це — виняток, який підтверджує правило. В усіх інших випадках, особливо з наближенням президентської кампанії, журналістів б'ють усе частіше. Ні міліція, ні прокуратура не реагують на це, вони захищають можновладців, які до цього причетні. Юлія Тимошенко намагається провести судові рішення, згідно з яким заборонити критикувати свою особу. Крім того, команда Юлії Тимошенко оголошує, що головному редактору газети «Україна молода» залишити без особистого майна, через те, що газета наважилася критикувати її.

Звичайно, серед нас бувають всякі люди, але більшість з нас працює чесно, намагається виконувати свій обов'язок.

Людмила ГРУБЛЯК, радіожурналіст, місто Сокирян Чернівецької області:

— Мій гіркий досвід показав: сьогодні ще не можна говорити правду про чиновників, місцевих князків, які узурпували владу і розпоряджаються нею на свій роз-

Головний редактор газети «Слобідський край» (Харків) Володимир Ревенко, головний редактор газети «Зоря» (Лохвиця Полтавської області) Олександр Москаленко, головний редактор газети «Решетилівські вісті» (Решетилівка Полтавської області) Іван Циган.

ді, актуальна й гостра. Сьогодні неможна назвати, хто червоний, а хто білий, де чорне, а де біле. Все набагато заплутаніше. Ми звикли говорити про свободу слова в розрізі того, як влада обмежує журналістів і засоби масової інформації. Однак, на мій погляд, нині дедалі актуальнішою стає межа свободи слова — захист журналістів і творчих колективів засобів масової інформації від свавілля власників цих засобів. Загальнонаціональні ЗМІ, які належать великим фінансовим структурам, мають можливість створювати хоча б вигляд об'єктивного подання інформації, а в регіонах ситуація набагато гірша.

Хочу сказати, щоб ми не плутали свободу слова, свободу творчості журналіста, творчого колективу і редактора із свободою політиків і власників. І не треба використовувати тему свободи слова як розмінну монету в політичній боротьбі.

Віктор ПАСАК, генеральний директор «Київської державної регіональної телерадіокомпанії»:

— Що робити керівникам державних телерадіокомпаній в нинішніх економічних і політичних умовах, коли все продається, а політичний цинізм зашкалює? Від-

журналістів. Кілька запитів і звернень мого колеги, депутата обласної ради Петра Кобевки також залишилися без реагування. І тільки на десятий день мого голодування під стінами ОДА та обласної ради в обласній прокуратурі таки побачили порушення законів. І внесли протести на рішення засновників — районної ради та райдержадміністрації — про ліквідацію радіоорганізації. Протягом цього періоду редакцію радіо перевіряли різні служби. Навіть прокуратура. Всі шукали криміналу. Але та сама прокуратура не відреагувала на мої заяви про викрадення з редакції фінансово-господарських документів, про фальсифікацію статистичної звітності ліквідаційної комісії в 2008 році. Я залишилася за бортом: ні трудової книжки, ні працевлаштована, ні звільнена.

Наталія РОЗИНСЬКА, автор соціального проекту «Знайдемо вихід» «Першого Національного»:

— Сьогодні журналістам дуже важко захищати себе у судах. Наприклад, у Фонді незалежної профспілки лише 150 тисяч гривень на захист журналістів. На скільки судових позовів може вистачити цих грошей? І ми чудово розуміємо, що це дуже важко. Думаю, що потрібен окремий закон, який чітко, конкретно буде регламентувати захист професійної діяльності журналіста. Можливо, журналіст повинен мати мандат недоторканності. Чому суддя має, депутат має, а журналіст на це не заслуговує? Хоча професія журналіста є однією з найнебезпечніших у світі.

Політична ситуація міняється і мінятиметься в нашій країні, мабуть, ще довго. А журналіст — остання надія на справедливість для громадян. Хто захищатиме журналістів? Це питання сьогодні залишається відкритим.

Ганна GERMAN, голова Комітету Верховної Ради з питань свободи слова та інформації:

— Юлія Тимошенко дала розпорядження виділити зі стабілізаційного фонду 7 мільйонів 920 тисяч гривень для оплати послуг з передплати на 2010 рік газети «Урядовий кур'єр». Якщо «Урядовий кур'єр» за кілька місяців помістив на своїх сторінках 600 фотографій прем'єра, то за це варто заплатити 7 мільйонів. Якщо ви будете дуже покірні, такі, як газета «Урядовий кур'єр», вам будуть завжди перераховувати кошти. Але якщо ви хочете бути вільними журналістами, то мусите обстоювати свою свободу слова. Я казала у вступному слові: хто б не став Президентом, ми мусимо відстояти головне — гідність людей, журналістів, з якими влада мусить рахуватися. Ми можемо сьогодні надіятися лише на нашу солідарність, на те, що будемо підтримувати один одного. Ми повинні підтримувати один одного, бо ми належимо до одного цеху і сповідуємо одну мораль і однакові демократичні принципи. Я сподіваюся, що ми будемо думати про те, як зберегти свою незалежність і свободу слова. Тому я вас закликаю об'єднатися навколо Національної спілки журналістів України і повернути її колишній вплив, її силу і авторитет, який доволі ефективно впливав на чиновників.

Микола ТОМЕНКО, заступник Голови Верховної Ради:

— Для мене завжди було важливо, щоб ми говорили не про те, як догодити своїм партійним вождям, а про те, як догодити українському суспільству, про те, як зробити так, щоб не соромно було включати ввечері новини. Щоб вони починалися не з самогубства, вбивства чи скандалу. Думаю, це не той стандарт свободи слова, за яку ми боролися. Мені не подобається, коли присутні в залі звинувачують одне одного в страшних гріхах, на які не було судового рішення. Найбільше зло сьогодні — зміст того, що ми бачимо на телебаченні і в засобах масової інформації.

Найважливіше сьогодні те, що мали в попередній період, — корпоративна солідарність журналістів. Бо власники сьогодні абсолютно не підпадають під жодну норму впливу закону. І є дві проблеми. Перша, про яку говорили, — це наше розуміння, що ми робимо для роздержавлення і створення суспільного мовлення. І друга проблема — боротьба з монополізмом і фінансово-промисловою складовою засновництва. Ми не говоримо, що є олігархи, які мають по три-п'ять каналів на регіональному рівні. Де ж антимонопольне обмеження? Ніхто нічого не говорить про це. Окрім того, мусимо чітко, як у всіх нормальних країнах, зробити жорсткі угоди між роботодавцем і журналістом. Треба зробити нормою обов'язкову угоду, обов'язкову відповідальність і обов'язкову білу зарплатну плату. Кращого захисника журналістів, ніж самі журналісти, у світі і в країні немає.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Нині дедалі актуальнішою стає межа свободи слова

Уряд попередньо виділив зі стабілізаційного фонду 300 тис. грн. на проведення робіт з розроблення технічної документації із землеустрою, *повідомляє прес-служба Кабінету Міністрів України*

Сьогодні (15 грудня) розпочинається і триватиме до 31 березня 2010 року реєстрація учасників зовнішнього незалежного оцінювання, які наступного літа вступатимуть до вищих навчальних закладів України, *повідомляє Український центр оцінювання якості освіти*

Дорогою ціною

У Києві згадували ліквідаторів аварії на ЧАЕС

Президент України Віктор Ющенко та Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко поклали квіти до пам'ятного знаку «Воїнам Чорнобиля» і меморіального кургану «Героям Чорнобиля» з нагоди Дня вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській атомній електростанції.

У церемонії покладання також взяли участь члени уряду, народні депутати, керівництво Києва й області. Учасники заходу помолилися за загиблих під час ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи і поставили свічки (на знімку).

Нагадаємо, учора країна вшанувала пам'ять героїв, які загинули, рятуючи землю від наслідків найбільшої в історії техногенної катастрофи. Саме 14 грудня 23 роки тому, через 7 місяців після вибуху, на Чорнобильській АЕС було завершено спорудження за-

хисного саркофага над зруйнованим четвертим енергоблоком. Реактор перестав бути джерелом радіоактивного забруднення довкілля. Це стало найважливішим і переломним етапом у битві за життя сотень тисяч людей. Вшанування ліквідаторів у цей день — це найменше, що ми можемо зробити, щоб віддячити «чорнобильцям» за їх героїзм. Ціною власного життя вони приборкали ядерну стихію, подарувавши надію прийдешнім поколінням.

Фото Михайла МАРКІВА (прес-служба Президента України).

У НОМЕР

Епідемія. Знову заходи і масковий режим

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

У Севастополі через це до 20 грудня запроваджено карантин в навчальних закладах, скасовано масові заходи і посилено масковий режим. І в Черкасах з 14 по 24 грудня призупинено навчальний процес у всіх школах. Вищі навчальні заклади та дитсадки працюватимуть у звичному режимі. За повідомленням міської санепідстанції, епідпоріг в обласному центрі перевищено на 19,4 відсотка. Серед хворих на грип та ГРВІ понад 73 відсотки — діти та підлітки. Зареєстровано також 16 випадків захворювання на пандемічний грип. У області епідпоріг перевищено на 42 відсотки, *повідомляє наш власкор у Черкаській області Лідія ТИТА-РЕНКО.*

► ДОНЕЧЧИНА

Потерпілих обстежать, шахту перевірять

Триває розслідування причин аварії, яка сталася минулого тижня у ВАТ «Вугільна компанія «Шахта «Красноармійська-Західна № 1» і внаслідок якої загинули двоє та постраждали четверо гірників. Роботу комісії ускладнювало те, що місце аварії було засипане гірничою масою. Як повідомили «Голосу України» в територіальному управлінні Держгірпромнагляду по Донецькій області, експерти вилучили технічну документацію та опитали свідків. Найближчим часом фахівці нададуть висновки про причину загибелі двох робітників.

Ліна КУЩ.

► УЖГОРОД

Молода прибиральниця загинула через несправний ліфт

У центрі Ужгорода у магазині на площі Корятовича технічним ліфтом затиснуло 20-річну прибиральницю. Бійці МНС приїхали швидко. За допомогою спеціального гідравлічного інструменту вони за десять хвилин вивільнили жінку і передали медикам, однак урятувати її, на жаль, не вдалося. Травми, які вона отримала, виявилися несумісними з життям. За словами речника облМНС Федора Філіпа, найгірше те, що жінка потрапила в тісну пастку між площадкою і подушкою ліфта. А оскільки ранньої пори ще нікого в приміщенні не було, то на швидкий порятунок чекати було нівідки.

Василь НИТКА.

Скоріше виключення із правил

У Луганську відкрився новий рейс на Москву російської авіакомпанії «ЮТейр-Україна». Керівники регіону вважають це важливою подією: рейс поліпшить не тільки ситуацію з авіап перевезеннями, а й посприє залученню на Луганщину потенційних інвесторів.

Переговори з «ЮТейр» велися близько двох років. Незважаючи на те, що на роботу з авіакомпанією претендували й інші обласні центри України, Луганськ все-таки домогся успіху. Як зізнався генеральний директор авіакомпанії «ЮТейр» Андрій Мартиросов, ця подія скоріше виключення із правил, оскільки світова фінансова криза серйозно позначилася й на авіап перевезеннях.

У випадку затребуваності нового рейсу «ЮТейр» розгляне можливість введення авіамаршрутів і в інші великі міста. Зокрема, компанія планує виконувати рейси в Москву з Харкова, Миколаєва та Запоріжжя.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

В інвесторів шок: гроші претендентам на ОПЗ так і не віддали

До суду подано позовні заяви: два учасники скандального аукціону з продажу Одеського припортового заводу вимагають повернення їм сум конкурсних гарантій. Позов ТОВ «Фрунзе-Флора» подано в жовтні, а розгляд було призначено на 14 грудня. Що стосується ТОВ «Нортима», фактичного переможця торгів, то компанія також подала позов до ФДМ і Держказначейства з вимогою повернути 400 млн. грн. конкурсної гарантії. Розгляд справи заплановано на 23 грудня. При цьому юристи колишніх учасників конкурсу підкреслюють, що їхні позови призначено до розгляду на «найвіддаленіші» строки з можливих за процесуальними нормами. І ця ситуація викликає стурбованість зарубіжних інвесторів.

За словами виконавчого директора Європейської бізнес-асоціації Ганни Дерев'янка, для інвесторів важливі «прозорі, зрозумілі та здійсненні умови приватизації, тим більше коли йдеться про грошові зобов'язання. Будь-які порушення процедури, навіть з технічного боку, можуть серйозно позначитися на інвестиційній привабливості країни».

Тим часом один з відповідачів — Фонд державного майна — звинувачує Міністерство фінансів та другого відповідача — Держказначейство у зволіканні з поверненням застави учасникам конкурсу з приватизації ВАТ «Одеський припортовий завод». Доходить до смішного.

Виконавчач обов'язків голови ФДМ Дмитро Парфененко повідомив журналістам, що тричі відправляв у Держказначейство платіжне доручення. Документ повертали, «чіпляючись до все нових і

нових деталей», стверджує чиновник.

У свою чергу в. о. міністра фінансів Ігор Уманський заявив: «Ви уявляєте, він тричі складав платіжки — і тричі склав неправильно. Ганьба!»

Експерти в сфері приватизації, коментуючи ситуацію, заявляють, що результати роботи нинішнього керівника ФДМ у плані надходжень до держбюджету від приватизації не витримує ані найменшої критики. Якщо колишній керівник ФДМ Валентина Семенюк-Самсоненко виконувала річні плани надходжень до бюджету від приватизації в середньому на 21-22%, то Дмитро Парфененко не виконав план навіть на 10 %.

Нагадаємо, після того, як конкурсна комісія відмовилася затверджувати підсумки аукціону (він відбувся 29 вересня), назвавши запропоновану «Нортимою» суму (5 млрд. грн.) неадекватною, заставу в 400 млн. грн. повернули тільки одному з трьох учасників торгів — ТОВ «Азот-Сервіс» (хоча протягом 10 робочих днів з моменту проведення конкурсу, тобто після 13 жовтня, всім його учасникам мали повернути гроші). Адекватною ж у ФДМ визнали ці-

ну 8—9 млрд. грн., хоча саме відомство встановило «старт» в 4 млрд. грн.

«Мало того, що керівництво виконавчої влади представило нашу країну в щонайнегативнішому світлі в очах світового інвестиційного співтовариства, влаштувавши з конкурсу щодо ОПЗ формений скандал, так Кабмін уже третій місяць незаконно користується коштами, переказаними як конкурсна гарантія», — стверджує керівник економічних програм Центру досліджень корпоративних відносин В'я-

чеслав Бутко. І додає: ситуація в держфінансах України така, що кожна копійка на рахунок — певно, тому Кабмін і вирішив «покористуватися» чужими грошима.

Здавалося б, інформація Держказначейства про те, що в листопаді загальний фонд держбюджету країни перевиконано на 0,1 %, має вселяти оптимізм, однак, як зазначають економісти Ки-

ївського центру політичних досліджень і конфліктології, картина принципово змінюється, якщо порівняти абсолютні показники бюджетних доходів за 11 місяців з торішніми. Коли порівняти доходи загального й спеціального фондів держбюджету, то виявляється спад на 26,588 млн. грн. А коли врахувати ще й те, що понад 10 % обсягу доходів держбюджету отримано за рахунок простоту інфляції, то стають зрозумілими реальні масштаби бюджетного провалу...

Окремо хотілося б торкнутися долі ОПЗ. Про саме держпідприємство, що стало предметом гучного скандалу, пишуть і говорять мало. Тим часом завод продовжує скорочувати виробництво, ростуть збитки підприємства. Як повідомляє РБК-Україна, чистий збиток ВАТ «Одеський припортовий завод» за дев'ять місяців нинішнього року становив 66 млн. грн., порівняно з чистим прибутком за аналогічний період минулого — 721 млн. 945 тис. грн. Про це повідомляється у звіті, опублікованому на сайті Державної комісії України з цінних паперів і фондового ринку.

Дохід від реалізації продукції за цей період зменшився в 1,8 разу — до 1 млрд. 550 млн. 121 тис. грн., порівняно з аналогічним періодом минулого року.

Важко передбачити, чим закінчаться розгляди позовів «Фрунзе-Флори» і «Нортими», однак увага до цих судових засідань з боку чинних і потенційних інвесторів величезна. Вони розглядають даний процес як перевірку, результат якої вплине на їхнє рішення вкладати гроші в українську економіку чи інвестувати в тих країнах, де вже навчилися грати чесно.

Яна ОСАДЧА.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

► ТУРЕЧЧИНА—ІЗРАЇЛЬ

**Затонули
два судна
з українцями
на борту**

У ніч з 12 на 13 грудня у Чорному морі біля берегів порту Єреґлі (Туреччина) затонуло вантажне судно «Оган бей» під прапором Панами, яке перевозило з Росії до Туреччини вугілля. Серед 16 членів екіпажу — шість громадян України, вісім Туреччини та два Грузії. П'ятеро українців врятовані та нині перебувають у державному медичному закладі Єреґлі під наглядом лікарів. Загинув один громадянин України та один громадянин Грузії і ще двоє (громадяни Туреччини та Грузії) пропали безвісти. Стан здоров'я врятованих задовільний. **Як повідомили у прес-службі МЗС України**, ця справа перебуває на особистому контролі міністра Петра Порошенка.

Окрім того, 11 грудня на відстані 80 км від порту міста Хайфа (Ізраїль) затонуло вантажне судно «Салла-2» під прапором Того. На його борту перебувало 12 членів екіпажу, усі громадяни України. Біля місця аварії перебували два торговельні судна та військовий корабель ООН «Лора Шульт». Після прибуття на місце аварії було виявлено два рятувальні човни. На одному з них перебував громадянин України, якого підняли на борт військового корабля ООН. Стан його здоров'я задовільний. Нині він перебуває у Посольстві України в Бейруті (Ліван). Згодом вдалося врятувати ще п'ятьох моряків, які перебувають у медичних закладах Хайфи і обстежуються лікарями. За попередньою версією, причиною аварії судна «Салла-2» могли стати складні погодні умови. За дорученням міністра закордонних справ Петра Порошенка, щоб знайти решту моряків, у Середземному морі проводиться пошуково-рятувальна операція. Як заявило МЗС, вона триватиме, незважаючи на шторм.

► ТАЙЛАНД

**Гряде новий
збройовий
скандал?**

Триває скандал навколо затримання в Тайланді літака Іл—76, який, імовірно, перевозив зброю з Північної Кореї в Україну. Нагадаємо, Тайландське агентство новин повідомило про затримання в аеропорту Бангкока Іл—76, що перевозив 40 тонн зброї. До складу екіпажу літака входять чотири громадянини Казахстану і громадянин Білорусі. На борту — ручні гранатомети, переносні зенітно-ракетні комплекси. Командир екіпажу на допиті в поліції повідомив, що літак вилетів з України й завантажив зброю в Північній Кореї. Після дозавправлення у Тайланді та Шрі-Ланці літак мав прибути в Україну.

Учора, посилаючись на поінформоване джерело, агентство «Інтерфакс-Україна» уточнило, що затриманий літак Іл—76 вирушив до Північної Кореї з аеродрому, розташованого на території Республіки Білорусь. «Літак вилетів з Мінська й пройшов через повітряний простір України», — сказав співрозмовник агентства. Він також підтвердив оприлюднену раніше інформацію про те, що це повітряне судно зареєстровано в Грузії, однак поки що не має у своєму розпорядженні даних про оренду літака українською авіакомпанією.

Тим часом Міністерство закордонних справ Тайланду заявило, що протягом 45 днів поінформує ООН про затримання літака з вантажів зброї.

**Канадців зацікавив
приватний бізнес
Прикарпаття**

На Прикарпатті побували представники місії з питань розвитку приватного бізнесу Канадського агентства міжнародного розвитку. На зустрічі з головою ОДА Миколою Палійчуком гості висловили свою готовність сприяти економічному зростанню краю. За словами керівника української програми КАМР Шанталь Лабел, на Прикарпатті є потужні можливості для реалізації бізнесових проєктів, котрі пропонує агентство. «Для відбору областей, у яких працюватиме Канадське агентство міжнародного розвитку, було кілька критеріїв. Перший — це наявність попереднього успішного досвіду співпраці з організації спільних проєктів. Другий критерій — наявність можливостей для реалізації проєктів. Тут вони є, і дуже потужні», — зазначила вона.

На зустрічі також згадувалося про те, що Канада першою визнала незалежність нашої країни. Наразі Україна — одна з 20 країн світу, з якими ця держава тісно співпрацює і надає їй технічну допомогу на реформи в економіці, розвиток демократичного врядування, гарантування ядерної безпеки.

Дарина НАЗАРЧУК.

Івано-Франківська область.

Святий Миколай живе в кожному з нас

Благодійна акція під такою назвою проводиться у Черкасах втретє. Оргкомітет проєкту на чолі з дружиною міського голови Анжелою Одарич збирає листи-побажання від дітей, позбавлених батьківського піклування, сиріт, інвалідів.

Згодом дитячі мрії-прохання перенесуть на листівки і прикрашають ними новорічні ялинки у найбільших торговельних центрах міста. Малюки просять у своїх листах різне. Одні мріють отримати красиву ляльку чи набір іграшкових автомобілів, інші — шкіряного м'яча чи велику торбу ласощів. Одна дитина написала, що найкращим для неї подарунком буде облаштування пандусу біля під'їзду...

Біля зелених красунь щодня чергують волонтери. Вони пояснюють, як виконати місію святого Миколая. Для цього потрібно зняти з ялинки листівку і купити подарунок, про який мріє дитина. Долучитися до лав добровольців можна і поклавши гроші у спеціальні скриньки. На зібрані кошти куплять гостинці дітям, чії листівки, можливо, залишаться на ялинці непоміченими.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаси.

На знімку: подружжя Задорожніх разом із сином Дмитриком також вирішили придбати подарунок для дитини-сироти.

Фото автора.

На італійського прем'єра напав псих

У неділю прем'єр-міністр Італії Сільвіо Берлусконі розбили в кров обличчя на мітингу його політичної коаліції в Мілані. Напад стався в той момент, коли він вітав своїх прихильників і роздавав автографи.

Враженого тим, що сталося, Берлусконі відвезли до лікарні, де, за повідомленням італійського інформагентства ANSA, йому діагностували два зламані зуби, перелом носа і серйозну травму губи. Прем'єрові наклали шви.

Про всяк випадок Берлусконі провів у лікарні ще ніч під медичним наглядом.

За повідомленнями італійських ЗМІ, 42-річного злочинця було затримано. Чинівники поліції заявили, що він психічно нездоровий. Що стосується того предмета, яким було завдано уш-

кодження, то в поліції припускають, що це могла бути... сувенірна модель Міланського собору.

Із попередніх прецедентів такого роду найвідоміший, звичайно, випадок із Джорджем Бушем. Рік тому, 14 грудня, на прес-конференції в Іраку місцевий журналіст Мунтадар аз-Зейді назвав Джорджа Буша собакою й кинув у нього черевиками: спершу одним, потім другим. Буш, однак, зумів ухилитися від іракських «снарядів».

Ну, а в серпні нинішнього року чотири хулігани напали в Бржецлавському регіоні Чехії на колишнього прем'єра країни Мірека Тополанека, котрий проводив передвиборну агітацію, роз'їжджаючи по країні на велосипеді. Спочатку вони вилаяли Тополанека, а потім кинули в нього камінь, який розсік Тополанеку шкіру під оком.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Зекономлене — на спорт і медицину

Зекономлені бюджетні кошти депутати обласної ради пропонують спрямувати на вирішення проблем спортивних закладів та закладів охорони здоров'я. За інформацією головного фінансового управління облдержадміністрації, ці видатки вдасться збільшити за ра-

хунок економії коштів з оплати комунальних послуг та енергоносіїв. По закладах охорони здоров'я ця економія становить 2228,7 тисячі гривень, ще 215 тисяч гривень — по закладах соціального захисту та соціального забезпечення. Тож в обласній клінічній лікарні з'яви-

лась можливість отримати 1,2 мільйона гривень на придбання витратних матеріалів для проведення гемодіалізу, обладнання, в обласного центру «Інваспорт» — кошти на капітальний ремонт даху тощо.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Місто Лева вже святкує

Львів'яни поспішають святкувати із сподіваннями, що цей настрій привабить туристів, потік яких останнім часом дещо зменшився. Першими в Україні в місті відкрили різдвяний ярмарок і навіть випустили для нього спеціальні монети. Міський голова Андрій Садовий викарбував пер-

шу монету (**на знімку**), яка наразі не має колекційної цінності, а потім, можливо, стане обіговою валютою святкового дійства.

Ярмарок покликаний продовжувати традиції Львова, що існували в місті до 30-х років минулого сторіччя, і триватиме мало не півтора місяця. До участі в заході залучили рестораторів, торгівців, митців, громадські та релігійні організації, а також пересічних львів'ян та туристів.

У самому центрі міста на проспекті Свободи встановлено аж 42 дерев'яні будиночки, в яких продається різний різдвяно-новорічний крам: солодощі, сувеніри та подарунки, гаряче вино, шоколад, кава, чай, мед та чимало інших принад. Ще 20 таких само будиночків закликають гостей на площу Ринок. Планується, що під час ярмарку відбуватиметься багато забав, конкурсів, дегустацій. У центрі Львова постійно звучатиме музика — різдвяні пісні та колядки по спеціально створеному різдвяному Інтернет-радіо. Працюватиме ярмарок до самісінької ночі, допоки львів'яни та гості міста гулятимуть, а охоронятиметься — цілодобово.

Ірина ЄГОРОВА.

Фото Володимира ПЕСЛЯКА (Укрінформ).

Пасажироперевезення у Україні за 11 місяців 2009 року знизилися на 12,5 відсотка (до 6,7 мільярда пасажирів), *повідомляє Державний комітет статистики України*

За даними оперативного моніторингу, борги підприємств ТКЕ з початку нинішнього опалювального сезону становлять 1,12 мільярда гривень (оплата — 42%), *повідомляє прес-служба ДК «Газ України»*

Вітаємо з ювілеєм!

Сьогодні сповнюється 70 років з дня народження Георгія Григоровича Пономаренка — народного депутата Верховної Ради України другого, третього й четвертого скликань, видатного діяча Комуністичної партії та України.

Народився Георгій Григорович у Куп'янському районі на Харківщині. У неповні 18 років вступив до Антрацитівського гірничого технікуму, після чого працював робітником очисного вибою, потім гірничим майстром шахти «Новодружківська» в Луганській області — такі перші записи в його трудовій книжці. Тож він з власного досвіду знає, що таке, як співається в пісні, «давати країні вугілля», знає справжню ціну робочого часу й заробленої копійки.

В його біографії нелегка служба у двічі Червонопрапорному Балтійському флоті, де він пізнав усі складнощі військової

дружби. Після навчання в Луганському машинобудівному інституті працював інженером у Верхньодніпровську. Напевно, промисловість втратила вмілого організатора й керівника виробництва, але доля Георгія Пономаренка склалася так, що всі наступні роки він присвятив партійній роботі.

От уже четверте десятиліття Георгій Пономаренко трудиться на партійній роботі, закінчив Вищу партійну школу, пройшов непростий шлях від рядового інструктора райкому партії до секретаря Центрального Комітету Компартії України. З 1997 року виконує дуже важливе й відповідальне завдання як голова Центральної контрольної комісії партії, бореться за підвищення ролі, авторитету й бойовитості партійних організацій, за єдність партійних лав.

Як народний депутат України комуніст Георгій Пономаренко багато чого зробив для розвитку законодавчої бази, підготував законопроекти з соціального захисту інтересів трудящих. Люди й досі пам'ятають його схвильовані виступи з парламентської трибуни, на зустрічах з виборцями. Йому завжди є що сказати, і слухачі вірять кожному його слову.

У цей ювілейний день з усіх кінців країни надходять вітальні телеграми, телефонні дзвінки, в яких люди щиро поздравляють дорогого Георгія Григоровича Пономаренка зі славною датою, бажають йому міцного здоров'я, сімейного щастя й довгих років життя. І це не просто звичайні традиційні вітання, це дуже заслужені й шанобливі слова від товаришів по партії, від рідних і земляків, від вдячних виборців.

Іван ГАВРИЛИШИН.

Фініш року всіх виснажить

БАЛАНС ТИЖНЯ

- * За 11 місяців загальний фонд держбюджету виконано за доходами на 96,9 відсотка, за видатками — на 99,3 — про шлях із лабіриту.
- * Інфляція в листопаді становила 1,1 відсотка — про стежку до порозуміння.
- * Президент країни завернув у парламент закон щодо протидії відмиванню «брудних» грошей — про місце в чорному списку.

Пенсії — за годинником

За повідомленням Держказначейства, недовиконання плану за доходами спричинило скорочення відкритих асигнувань на 824 мільйони гривень. Прямо кажучи, на старті року прогнозували значно гірший результат. При цьому погашення боргів і сплата відсотків дотепер здійснювалися своєчасно, тож занепокоєння платоспроможністю Пенсійного фонду (ПФ) з боку секретаріату Президента (СП) зворушує — і тільки. Нагадаю, там вказують на зволікання ПФ із погашенням бюджетного кредиту в сумі 32,6 мільярда гривень і прозоро натякають, що на фініші року Фонд матиме дефіцит власних надходжень у розмірі 11,8 мільярда гривень. Однак переконливіше це звучало рік тому, а нині це вже заїжджена платівка. Водночас, судячи з того, що в СП на разі знову заговорили про газові загрози з боку Росії, нічого новенького до виборів тут уже не запропонують. До речі, НАК «Нафтогаз України» ще раз порадив не зважати на такі балачки.

Балачок — не переслухати, бо економічна криза відкинула країну далеко назад. Збільшені за останні роки в рази допомоги по догляду за новонародженими й пенсії належало фінансувати з держбюджету за умов згубної нестачі доходів його загально-го фонду. Пенсії і соціальні виплати поза тим сплачували дотепер як за годинником. Нехай за рахунок кредитів, але ж восени й на початку року мало хто врів, що уряд і їх віднайде! Тоді врючили масове безробіття, а натомість маємо чи не найменший його рівень у Європі.

Судячи з реалій, а не передвиборних гасел, ми ще не усвідомили ані масштабів руйнації економіки, ані того, як ефективно ми протистояли глобальним і внутрішнім викликам. Це ще попереду. На перший погляд, уряд не провів цього року жодної знакової реформи. Але сказати, що самоусувався, не можна. Скажімо, ініційовані ним зміни до Бюджетного кодексу, якби не вибори, можливо одержали б підтримку та розвиток. І це ще попереду. Попри те, що уряд підтримує споживчий попит запозиченнями, його політика продуктивна. Очікувати в кризу на більше принаймні нерозумно. По-перше, середньострокових гарантій країна не мала навіть у періоди економічного зростання. По-друге, втілювати в життя реформи неможливо на порозі виборів. (Облази відмовляються передавати орендовані мережі на баланс ДП «Нафтогазмережі», зокрема, через «заморожені» тарифи на прокачування і доставку блакитного палива, але підняти їх означало б втратити в очах електорату).

Ціни не по кишеньях

Інфляція листопада в 1,1 відсотка — ще одна позитивна новина. Це найменше значення індексу в період сезонного пожвавлення цін за останні сім років. І вже зрозуміло, що рівень інфляції виявиться значно менший, ніж торік. Здебільшого завдяки скороченню номінальних доходів населення і базової інфляції, яка не коригується на вартість енергоносіїв або продовольства. Якщо не зростають доходи, то споживач не купуватиме дорогий товар, якщо падає товарообіг, то продавці знижують ціни. Це правило безвідмовно працює і в промисловості. Так, швидкоплинне здорожчання металопродукції на світових ринках спочатку підняло ціни на вугілля та залізорудну сировину, а згодом їх знову потягнуло донизу. Помірна інфляція з огляду на

те, що вона по суті є додатковим податком на доходи громадян і промисловості, — це добре. Та надмірна монополізація наших товарних ринків і мізерний рівень економічної активності не дає підстави вважати це тенденцією.

Зусилля уряду, спрямовані на мінімізацію номінальних доходів громадян, підкріплює і технологія «прибирання» з економіки зайвих грошей. Дякуючи Нацбанку, в листопаді обсяг готівки на руках споживачів зменшився на 0,9 відсотка, від початку року зріс — на 4,4 відсотка, тоді як два роки поспіль до цього її приріст перевалював за 30! Зрозуміло, до такої міри хворобливе тяжіння до «чистоти» в кишнях співгромадян пояснюється потребою зберігати помірний тиск на обмінний курс гривні до долара США. Однак, попри неабиякий приріст депозитів у доларах, люди й бізнес не міняють на краще свого ставлення до банків. То, може, їх не влаштовує процентна політика? В Нацбанку вказують на те, що ставки рефінансування залишаються вищі від інфляції, і не провокуючи зростання цін в економіці. Авжеж. Але середньомісячного обсягу рефінансування в 1,1 мільярда гривень для економіки брутально замало — такі ресурси ніколи не стимулювали ділову активність. Тому заява керівника групи радників Нацбанку Валерія Литвицького щодо користі помірного розширення грошової пропозиції вагоміша за всі передвиборні гасла. Так само можна лише привітати намір, даруйте на слові, «вивчити можливість приведення облікової ставки у відповідність з очікуваною в 2010 році інфляцією, а робочих ставок рефінансування — у відповідність з очікуваною інфляцією 2009 року». Того й дивись, поменшає і спекулятивних операцій, і гроші стануть доступніші! А це вже стежка до порозуміння.

Нема грошей — нема бажання. І навпаки

Утім, до неї ще треба дістатися, а для того слід мати бажання, чи то пак — політичну волю, яка вже нерозривно пов'язана з грішми. Тому й гроші, й політична воля зараз у дефіциті. Не далі як минулого місяця парламент схвалив зміни до закону з протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, істотно розширивши коло суб'єктів фінансового моніторингу. Зокрема, вони зобов'язують їх жорстко контролювати клієнтів, діяльність яких свідчить про високі ризики наявності операцій з легалізації «брудних» доходів і фінансування тероризму. Прийняття парламентом цього закону було свого роду гарантією нашої держави виконувати всі зобов'язання перед світовою спільнотою нарівні з іншими країнами. Нагадаю, брак гарантій за такими зобов'язаннями тримав нашу країну «у чорному списку» FATF до 2004 року, зберігав процедуру активного моніторингу банківських операцій — до 2006-го і привів нас до попереднього списку високоризикованих країн у червні 2009-го. Зрештою, для того, хто звільняє з полону в Адеській затоці своїх громадян місяцями, мати такий закон — справа честі.

Але на його гальмуванні наполягала Асоціація українських банків, на думку якої нова редакція суперечила міжнародним стандартам і Конституції. Схоже на те. Та хіба АУБ не брала участі в підготовці законопроекту? Звісно, брала. Тоді чому, маючи чи не найпотужніше парламентське лобі в парламенті, банкіри апелювали до глави держави, а не законодавців, згаявши дорогоцінний час для виправлення ситуації? Та все просто. Фінансова система країни стала заручницею політичної боротьби за вищі пости в державі. Добре це чи погано, відповіді ви не почуєте: уряд приховує бюджетні видатки, банки — реальні прибутки, підприємства — податки, а все інше — для людей. Президент країни не має важелів впливу на уряд, уряд — грошей для зміцнення державного впливу на бізнес, бізнес каже, що держава не здатна на будь-що ефективно впливати. І тому країна одержить дуже виснажливий календарний фініш. І тому навіть перемоги щодо Євро-2012 або визволення з полону українських моряков зобов'язують, а не заспокоюють.

Сергій ВЛАД.

ФОТОФАКТ

Українська асоціація прокурорів нагородила власного кореспондента газети «Голос України» в Рівненській області Олександру Юркову медаллю «За співробітництво в утвердженні законності».

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

КРИМІНАЛ

Стріляли в директора «Укрпошти»

У п'ятницю, приблизно о пів на десяту ранку, коли 62-річний директор обласної дирекції УДППЗ «Укрпошта» Олександр Насекан зайшов у приміщення обласного кардіологічного диспансеру, на східцях його наздогнав чоловік у марлевій масці і розстріляв з пістолета. Потерпілий отримав два кульові поранення в спину, одна куля пробіла легено, друга — печінку.

Олександр Насекан перебував на лікуванні в денному стаціонарі, тож кілер не лише добре знав маршрут своєї жертви, але й передбачив, що його поява в марлевій масці саме в цьому місці не викличе підозри. Адже в Запоріжжі знов оголосили карантинні заходи. Пістолет, очевидно, був обладнаний глушником, бо ніхто не здогадався, що це постріли. Але випадкові свідки бачили, як зловмисник ускочив у легковик, що стояв на подвір'ї медичного закладу, і за лічені секунди зник з місця події.

У місті негайно оголосили операцію з перехоплення та затримання кілера, а Олександра Насекана прооперували в центрі екстремальної медицини, що розташований поруч з обласним диспансером. Операція тривала близько трьох годин, лікарі сподіваються, що життя їхнього пацієнта тепер ніщо не загрожує. Правоохоронці вжили запобіжних заходів, а за фактом замаху на вбивство порушили кримінальну справу.

У колективі поштовиків та й у самому обласному центрі майже ніхто не вірить у те, що фатальні постріли можуть мати відношення до службової діяльності Олександра Насекана. Скоріше за все, кривава «розбірка» пов'язана з бізнесовими справами. Для Запоріжжя такі випадки, на жаль, не рідкість.

Олександр Насекан є вихідцем із колективу «Запоріжсталі». У минулому він був одним з керівників комбінату, працював у Міністерстві промислової політики України та заступником голови облдержадміністрації з питань промисловості.

Микола МАНЬКО.

Запорізька область

Знову замах

Учора вранці біля під'їзду свого будинку в Ленінському районі Дніпропетровська стріляли в приватного підприємця, 1961 року народження. Постраждалого з двома вогнепальними пораненнями доправлено до лікарні в обласний центр. Правоохоронці з'ясовують обставини скоєння злочину, вживають заходів для встановлення та затримання зловмисника, повідомили у відділі зв'язків з громадськістю ГУ МВС України в Дніпропетровській області.

Як стало відомо кореспондентові «Голосу України» з неофіційних джерел, потерпілий — один з керівників правління ЗАТ «Запорізький масложиркомбінат».

Тетяна КОЛЯДИНСЬКА

Колектив апарату Верховної Ради України висловлює глибокі співчуття заступнику керівника Головного юридичного управління — керівникові управління цивільного, фінансового та соціального законодавства МІЛОВАНОВУ Володимирі Васильовичу у зв'язку з неоправданою втраченою смертю після тяжкої хвороби матері

Марії Тихонівни.

Нехай милосердний Господь упокоїть її душу в обителях праведних. Вічна їй пам'ять.

Виплати дітям війни

Допоможіть розібратися: якою має бути надбавка до пенсії дітям війни?

З таким запитанням до редакції звернулося одразу декілька наших передплатників — пенсіонери з села Першотравневе Комінтернівського району Одеської області та з міста Шостка Сумської області.

Відповідає заступник голови правління Пенсійного фонду України Валентин КОРОНЕВСЬКИЙ:

— Статтею 6 Закону України «Про соціальний захист дітей війни» (в редакції закону, що діяла до 01.01.2008) було передбачено, що дітям війни пенсія або щомісячне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищується на 30 відсотків мінімальної пенсії за віком.

Статтею 110 Закону України «Про Державний бюджет України на 2006 рік» було передбачено поетапне запровадження у 2006 році цих виплат за результатами виконання бюджету у першому півріччі у по-

рядку, визначеному Кабінетом Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради з питань бюджету. Але оскільки Кабмін не визначив зазначеного порядку, підвищення до пенсії дітям війни у 2006 році не було запроваджено.

У 2007 році виплати відповідно до статті 6 Закону України «Про соціальний захист дітей війни» проводилися лише інвалідам (крім тих, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту») у розмірі 50 відсотків від розміру встановленої надбавки учасників війни (стаття 111 Закону «Про Державний бюджет України на 2007 рік»).

Законом «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» стаття 6 Закону України «Про соціальний захист дітей війни» була викладена у новій редакції. Тепер дітям війни (крім тих, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту») виплачується підвищення у розмірі надбавки, встановленої для учасників війни. Розмір зазначеного підвищення стано-

вив: з 01.01.2008 — 47 грн. (10 % від 470 грн.), з 01.04.2008 — 48,10 грн. (10 % від 481 грн.).

Після ухвалення рішення Конституційного Суду України від 22.05.2008 (№ 10-рн/2008) постановою Кабінету Міністрів від 28.05.2008 № 530 встановлено, що діти війни (крім тих, на яких поширюється дія Законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та «Про жертви нацистських переслідувань») отримують підвищення: з 22.05.2008 — 48,10 грн., з 01.07.2008 — 48,20 грн., з 01.10.2008 — 49,80 грн. Саме в таких розмірах органи Пенсійного фонду і виплачують підвищення дітям війни.

Додатково повідомляємо, що ухвалою Конституційного Суду України від 19.05.2009 (№ 27-у/2009) підтверджено, що у частині третій статті 28 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» закладено однозначну вимогу щодо застосування мінімального розміру пенсії за віком (установленого абзацом 1 частини 1 цієї статті) виключно для визначення розмірів пенсій, призначених згідно з цим законом та непоширення вказаного мінімального розміру пенсії за віком на правовідносини, що виникають на підставі інших законів.

Невже аварії трапляються так часто?

Поясніть, будь ласка, на яких підставах у нашому будинку щовівторка та щочетверга з ранку і до 17—18 години вечора відключають воду (гарячу або гарячу і холодну)? Це спричиняє чимало незручностей. Адже у багатьох мешканців будинку є маленькі діти. До того ж, часто трапляється, що літні люди, відкрутивши кран у очікуванні води, просто забувають його закрутити та на певний час ідуть з дому. В результаті — коли нарешті дають воду — регулярно затоплюють сусідів. Чи повинна ця відсутність води вираховуватися з наших комунальних платежів?

Ірина ТИЩУК.

Київ.

Відповідає перший заступник голови Оболонської районної у м. Києві державної адміністрації Георгій САЗОНОВ:

— Планове відключення холодного та гарячого водопостачання в житлових будинках призначено на другий та четвертий вівторок місяця з 10 до 13 години. Його проводять для виконання ремонтних робіт у квартирах мешканців, для забезпечення економічного використання питної води та запобігання скарг мешканців на хатичне відключення води.

Позапланове відключення водопостачання в житлових будинках відбувається у випадках виникнення аварійних ситуацій.

Перерахунок за планове та аварійне відключення водопостачання не проводиться. Для оплати послуг за фактичні витрати гарячого, холодного водопостачання та водовідведення мешканцям будинку пропонується встановити квартирні засоби обліку холодної і гарячої води.

Що таке...

Гаджет (англ. gadget — засіб) — дотепна технічна новинка у вигляді якогось пристрою або іншого засобу, що поєднує в собі високі технології і цілком реальне застосування. Зневажливе значення — дрібничка, дурниця.

Сьогодні гаджетом можна вважати будь-який цифровий прилад, досить невеликий, щоб надягти на руку або підключити до КПК чи смартфона. У програмному забезпеченні гаджет — невеликий додаток, що надає певну інформацію, наприклад, прогноз погоди або курс валют.

Зазвичай гаджети портативні (вага не перевищує 300 г, вміщується в кишені одягу) і функціональні (окрім очікуваних функцій, містять додаткові, наприклад, у годинник може бути вбудований радіоприймач, мікрокомп'ютер, плеєр тощо).

Пояснила Вікіпедія.

Радіоняня: для малят та їхніх батьків

Нещодавно моя племінниця Світлана народила сина. У зв'язку із цією радісною подією хочу зробити їй хороший подарунок. У розмові Світланка не раз згадувала про радіоняню. Що це за пристрій такий? Чи приносить реальну користь матусям? Чи, може, це чергова дорога й розрекламована іграшка — щоб молоді батьки і їхні родичі розщедрилися?

Анастасія ПОЛЯЧЕНКО.

Чернігів.

Звичайно, після немислимих коліс, але таких незамінних нині одноразових підгузків і пелюшок, автоматичних пральних машин та інших маминих помічників важко уявити, чим би це полегшити життя сучасним батькам. От вигадали радіоняню.

Що це? Цей підслухувальний пристрій складається з двох блоків: передавального («дитячого») і приймального («батьківського»). Передавач («вухо») вловлює найтихіші звуки в радіусі трьох метрів і зазвичай встановлюється в дитячій кімнаті. І хоча виробники запевняють, що рівень електромагнітного випромінювання приладу відповідає європейським стандартам, все-таки немає необхідності класти його в ліжечко дитини. До слова, деякі моделі «вуха» вирізняються барвистим дизайном (можуть бути у формі будиночка або тваринки), і діти сприймають їх, як яскраву іграшку.

А приймач подорожує разом з батьками, забезпечуючи їм певну свободу дій. Сповідати про те, що малюк вимагає їх-

ньої уваги, приймач може різними способами: звуковими, світловими та/або вібросигналами.

Обидва блоки можуть бути підключені до електромережі через адаптер, який іде в комплекті (це зручно для передавача), або ж працювати на батарейках чи акумуляторах, що заряджаються (це оптимально для приймача).

Навіщо потрібна? Звичайно ж, для зручності дорослих. Навіть найтурботливіша мама не може постійно бути поруч із малям, адже господарські справи (прибирання, прасування, приготування їжі), а також спілкування із чоловіком і старшими дітьми ніхто не ска-

совував. Ідеальний час для цього — сон малят. З радіонянею мама може спокійно робити те, що їй треба, не прислухаючись постійно до звуків за дверима дитячої кімнати. Адже як тільки малюк прокинеться й заплаче, мама почує й прибіжить.

Радіоняня корисна не тільки для тихої години. Якийсь час вона може пригледіти за дитиною, поки та грається. З нею батьки впевненіше почуватимуться на дачі; як рація вона стане у пригоді навіть у лісі.

Яку модель обрати?

Що простіше — то краще! Базові моделі забезпечують головне — контроль над ситуацією в дитячій кімнаті. І що більше додаткових бонусів нам пропонує виробник, то більше в них виявляється й мінусів.

Наприклад, відстань передачі сигналу. Непоганою вважається відстань у 100—150 м.

Врахуйте, що стіни дуже гасять сигнал! Для заміського маєтку знадобиться й 300 м. Але для багатоквартирних будинків це мінус. Оскільки, якщо у ваших сусідів радіоняня

Плюси та мінуси машини на газі

З огляду на зростання цін на бензин, серйозно задумався про те, щоб перейти своє авто на газ.

Розкажіть про плюси й мінуси машини на газі.

Ігор КАЗЕМЦЕВ.

Харківська область.

У машини, яка працює на газі, є ціла низка переваг. Наприклад, значно чистіше вихлоп: відпрацьовані гази менш небезпечні для здоров'я людини й навколишнього середовища (в 2—3 рази). Дедалі відчутнішим стає економічний ефект від використання автомобіля на газі при нинішньому рівні цін на бензин: газове обладнання легковика окупається вже через 20 тис. км пробігу. Але це ще не все. Газ за багатьма показниками кращий, ніж інші види палива. Наприклад, підвищена теплота згоряння на одиницю маси знижує витрати, а через зменшення навантажень на деталі помітно збільшується ресурс двигуна й скорочується вигар мастила.

Крім того, балони, у яких зберігається газ, конструктивно розраховані на висо-

кий тиск і мають великий запас міцності, що виключає їхнє руйнування при аваріях, тоді як паливні баки легко деформуються, і бензин, який вилився, може швидко зайнятися.

У той само час доцільність установки газового обладнання продовжує викликати спори в автомобілістів. Основні аргументи противників зводяться до того, що газ вибухонебезпечний і неприємно пахне. Сама по собі газова суміш запаху не має, але для виявлення витоків її піддають одорації — надають специфічний «аромат».

Неприємний душок одоранту іноді проникає в салон навіть при повній герметичності системи. Усунути дефект просто: потрібно не рідше одного разу на місяць зливати конденсат у спеціальну емність і не зберігати ганчірки, використані в процесі цієї операції, у салоні автомобіля. Іноді в неприємному запаху винні гази, що виходять із глушника. Але якщо бути до кінця відвертим, то й бензин пахне аж ніяк не трояндами.

Загалом, експлуатація автогазобаллонної системи автомобіля не сильно відрізняється від звичайної. Необхідно просто знати особливості газового палива й виконувати деякі рекомендації фахівців.

Найпроблемніший момент для машини,

яка працює на газі, — це пуск двигуна. Автомобіль із інжекторним мотором завжди запускається на бензині. Щодо карбюраторного двигуна, то тут є нюанси. Якщо машина експлуатується тільки в теплу пору року, то і говорити нема про що — заводить на газі. А от якщо ви використовуєте авто при мінусових температурах, то перед тим, як поставити машину на тривалу стоянку (на місяць або на ніч — значення не має), бажано заздалегідь перевести її на бензин, що значно полегшить запуск двигуна.

Відносна тиша й відсутність детонації забезпечуються за рахунок того, що октанове число у газу вище, ніж у рідкого палива (близько 100 одиниць). З огляду на властивості газу й конструктивні особливості системи живлення на 5—7% знижується потужність силового агрегату й погіршується динаміка розгону, але при експлуатації автомобіля в місті ця різниця не надто помітна.

Побутовим газомправлятися не можна — він для цього не призначений. Небезпечно також перевищення заповнення балона понад розрахунковий, бо зростає тиск.

За інформацією www.avtoraw.com підготувала Ірина ВОЛОШКА.

Європа чекає туристів, щоб зустріти Новий рік

ПОЇХАЛИ!

Напередодні новорічних канікул всі ставимо собі закономірне запитання: як зустрічати Новий рік, що вдягати й куди б нам поїхати? Деякі українці воліють святкувати за кордоном.

Франція, Італія, Кіпр, Чорногорія, екзотичні острови й гірськолижні курорти — пропозиції доволі різноманітні, і можна вибрати тип відпочинку до душі. Одні віддають перевагу відлюддю й обирають окремі «будиночки-котеджі» для проживання, інші — гучні компанії й зупиняються у великих готелях з безліччю сусідів і розважальних заходів. Справжній відпочинок для кожного свій, але все і завжди розпочинається з головного — з оренди житла.

І якщо раніше співвітчизники охоче купували новорічні «турпакети» — й у результаті нудьгували у незнайомій іншомовній компанії над тарілками одного «святкового» фуршету, зустрічаючи Новий рік за чужим часом і без традиційного бою курантів, — то тепер дедалі більше росіян почали збиратися дружними компаніями чи родинами й наймати котедж, віллу або шале.

Кіпр — острів щастя

Наприклад, можна зустріти Новий рік на батьківщині Афродіти — богині кохання й краси. Новорічні свята тут відзначають з розмахом — весело й галасливо. Гадання на маслинових гілках, різдвяні пироги із шасливою монеткою й обряд Хрещення прямо у морі — справжнє свято для всіх православних. Різдво на Кіпрі відзначають 25 грудня, за григоріанським календарем. Із цього дня аж до самого Великого Посту на острові панує атмосфера невимушених веселощів. У Різдво заведено обдаровувати монетками й солодашками дітей, які ходять по будинках і вулицях з піснями у карнавальних костюмах. У печерах Пафоса влаштовуються театралізовані вистави за біблійними мотивами. Кіпрський Дід Мороз — Святий Василь — літає через весь острів на вертольоті, вручаючи всім подарунки.

У таких містах, як Лімасол і Пафос,

можна орендувати хороші апартаменти в середньому в межах 300 — 600 євро на тиждень або розміститися з компанією друзів на віллі з видом на море, що обійдеться в 1500 — 5000 євро на тиждень.

Чорногорія — стіл без курятини

Узимку в Чорногорії працює багато гірськолижних курортів, стійкий сніжний покрив завтовшки 10—15 см тримається у горах з початку грудня до березня, а на деяких трасах можна кататися навіть улітку.

Цікаво, що на Новий рік на стіл у Чорногорії не подають домашню птицю. Місцеве населення вірить, якщо порушити цю традицію, то з домівки полетить щастя. 1 і 2 січня в Чорногорії святкують Новий рік, а 6 і 7 січня — православне Різдво. У новорічну ніч тут заведено багато ворожити, при цьому в обряді задіяні не тільки члени родини, а й гості. 2 січня в Чорногорії відзначають Куряче різдво — господарка із самого ранку годує свійську птицю і чекає першого гостя. Від поведінки гостя залежатиме, як плодитиметься домашня живність протягом року, тому гостя прийнято саджати на найкраще місце, напувати ракією і щедро пригощати.

Найпопулярнішими туристичними районами Чорногорії по праву вважаються такі міста, як Будва, Котор, Герцег-Нові. Оренда індивідуальних котеджів і апартаментів у горах Чорногорії цього року починається від 500 євро на тиждень. Приблизно стільки само коштуватиме відпочинок на морському узбережжі.

Італія — вся у конфеті

Жодна італійська ялинка не обходиться без конфеті. Ця традиція почала-

Фото з сайту www.avalline.com

ся із зацукрованого мигдалю й цукерок, які розкидали під час новорічних карнавалів. Однак ласощі заважали танцювати й через якийсь час їх замінили різнобарвними паперовими конфеті. Різдво в Італії відзначається за григоріанським календарем й традиційно вважається сімейним святом, а от у новорічну ніч починаються загальні веселощі! Італійці самі по собі народ не надто тихий, але в Новий рік офіційно дозволяється голосно кричати, прощаючись зі старим роком. От так з криками й піснями італійці проводжають старий рік.

Незадовго до півночі багато італійців виходять на вулицю. Найбільше скупчення людей у цей час буває на П'яца дель Пополо у Римі, опівночі по всій Італії можна побачити надзвичайно красиві феєрверки.

У країні дуже багато висококласних гірськолижних курортів. У північній частині Італії, на кордоні із Францією й Швейцарією, приймають туристів цілий рік більш як 70 гірськолижних курортів! Зустріти Новий рік в одному з

таких місць — справжня розкіш і, можливо, кращий подарунок до свята собі й своїм близьким. Орендувати котедж на одному з італійських гірськолижних курортів цього року можна за ціною від 2 000 до 9 000 євро на тиждень.

Краще Альп можуть бути тільки Альпи

Так, перефразовуючи Володимира Висоцького, вважають французи. У багатьох європейців достатньо популярний французький курорт Шамоні. Це другий за популярністю гірськолижний курорт після знаменитого Куршевеля.

Туроператори стверджують, що всі, хто один раз відкрив для себе французькі гірськолижні курорти, повертаються сюди знову й знову. Короткострокова оренда персонального шале у Шамоні цього року обійдеться близько 6000 євро на тиждень. Причому орендувати житло можна великою компанією або кількома родинами, що істотно скоротить витрати на проживання.

Індійська армія перевозитиме вантажі на поні

Індійська армія має намір найближчим часом відмовитися від використання мулів для перевезення вантажів у високогірних районах, пише газета The Times of India. Замість цих тварин використовуватимуть місцеву породу поні — заніскарі. Як очікується, індійська армія в області Ладакх, що входить до штату Джамму та Кашмір, одержить 300 таких поні.

Заніскарі, зріст яких у холці сягає 120—140 сантиметрів, пристосовані до життя серед снігів у високогірних районах. Тривалість життя таких поні становить 25 років, і кожна тварина здатна перевезити 50—60 кілограмів вантажів. Нині Організація оборонних досліджень і розробок Індії займається дослідженнями, які в майбутньому дозволять збільшити популяцію заніскарі та, можливо, посилити й поліпшити їхні фенотипічні ознаки.

ФОТОФАКТ

У Туреччині на вугільній шахті загинуло 19 гірників.

Фото СІНЬХУА (Укрінформ).

Криза кризою, а свята — окремо

Попри труднощі, поляки купуватимуть на Різдво дорогі подарунки та готуватимуть смачну вечерю

Якщо у нас вир передсвяткових приготувань ще попереду, то поляки активно готуються до свят ще з кінця листопада.

Це пояснюється майже 13-денним випередженням, з яким приходить до поляків Святий Миколай та Різдво Христове, що впливає із відмінностей у календарях, за якими святкують різдвяний цикл свят православні та католики. За твердженням експертів, незважаючи на важкі часи, цього року наші сусіди витратять на святкові презенти найбільше за останні 15 років. Це при тому, що в країнах Західної Європи цьогоріч святкові витрати зменшаться на 6,3%.

Які ж подарунки найчастіше знаходять під святковою ялинкою в польських сім'ях? Як і у попередні роки, на першому місці — косметика, яку планує купити у дарунок кожен другий. Серед інших найбільш популярних презентів — також іграшки, одяг, книги, солодощі та біжутерія. За підрахунками соціологів, на них планується витратити в середньому по 110 доларів на особу. Проте, залежно від рівня достатку, різні категорії громадян країни зможуть виділити на це різні суми: починаючи від студентських 50 та пенсіонерських 85 доларів, через 90 доларів працівників села і безробітних, до 185 доларів у середовищі менеджерів. Варто відзначити зростання до 18% (14% у 2008 році) кількості тих, хто не має наміру купувати під ялинку нічого.

Окрім подарунків, важливою статтею витрат кожної польської родини є підготовка традиційно багатого (з 12 страв) різдвяного столу, обов'язковим елементом якого є риба (передусім короп) і алкоголь напої. «Святковий споживчий кошук» залежить від заможності родини. 2% поляків, як прогнозують соціологи, «викладуть» на святковий стіл 360 доларів і більше, 21% — від 178 до 300 доларів, майже половина громадян (48%) у змозі

витратити на продукти різдвяного столу від 36 до 170 доларів, а 4% будуть змушені вкластися у 36 доларів.

Для допомоги найбіднішим влаштовують численні святкові доброчинні акції, які традиційно розпочалися напередодні дня Святого Миколая і закінчаться в середині січня 2010 року. Наприклад, у великих магазинах збирають продукти харчування, які через спеціальні «банки продовольства» будуть роздані у вигляді «святкових пакунків» представникам соціально незахищених груп населення як у Польщі, так і за її межами. Такі акції проводяться не лише різними фондами, неурядовими організаціями, а й підприємствами та установами.

У передсвятковому настрої поляки виявляють більшу волю до участі у зборі грошей, який проводять доброчинні фонди, що займаються, як правило, невиліковно та важкохворими, а також дітьми-сиротами. Найбільшими за кількістю зібраних коштів організаціями з року в рік залишаються «Карітас Польща» та Фондація «Великий оркестр святкової допомоги». Якщо «Карітас» є відомою і в Україні, то діяльність «Великого оркестру святкової допомоги» варта окремої розповіді. Щороку, починаючи з 1993-го, ця фундація організовує загальнопольську доброчинну розважальну акцію «Фінал Велико-го оркестру святкової допомоги». Це концерти, що проходять по всій Польщі та за її межами, виручені кошти йдуть на реалізацію завдань фундації.

Паралельно з концертами на вулиці міст виходять понад 120 тисяч волонтерів, які займаються найбільшим у Польщі публічним збиранням грошових пожертвувань, котрі кожного року призначаються на задалегідь визначену ціль, обов'язково пов'язану зі здоров'ям дітей. Кожен жертводавець отримує наклейку у формі серця. За 17 років фундація збрала 109 779 368 доларів, які було використано на закупівлю медичного обладнання для майже 700 медичних установ по всій Польщі.

Іван КОЗЛОВСЬКИЙ.

Варшава.

400-річний хлопчик і місто

Ми — у самісінькому серці Брюсселя, на одній із найкрасивіших площ Європи, якщо не світу. Grand Place є головною площею міста з XI століття, але неодноразово руйнувалася і лише у XVII сторіччі була відбудована знову. Вона і сьогодні така. Кожен будинок тут має своє ім'я — відповідно до назви гільдії, якій він належав. Це дуже-дуже-дуже гарно!

І цього року для мене різдвяно-новорічний настрій розпочався саме тут. Справжня пухнаста ялинка заввишки майже з ратушу, вертеп у натуральний розмір, дерев'яні будиночки з купою усілякої різдвяної мішури, групи дітлахів у червоних шапочках. І неймовірна суміш мов і говірок туристів. Проте затишно і всі посміхаються.

Вузькі вулички, низенькі будиночки, і в будь-якій з численних сувенірних крамниць обов'язково мапа — це завжди знадобиться! Пара хвилин — і ось він, бронзовий символ столиці Бельгії, — manneken pis. За легендою, колись саме трирічний брюсселець просто й невігладливо врятував місто від пожежі. Відтоді його шанують королі і вельможі. 60-сантиметрова фігурка втілює бунтарську вдачу і почуття гумору цілого народу, адже у хлопчика, якому без малого 400 років, понад 2000 костюмів. Вони зберігаються у муніципальному музеї, і він їх «перевдягає» на свята. Цього дня боролися зі СНІДом, тож і костюм був відповідний.

А ще тут є барельєфна бронзова скульптура, деякі фрагменти якої натерті до блиску. Її треба потерти і загадати бажання. Нічого дивного, таке є майже скрізь. Проте ми сумлінно терли і знаємо, що збудеться. Таке місто.

Анастасія СИРОТКІНА.

Фото автора.

Відтоді його шанують королі і вельможі

Сьогодні День працівників суду

Редакція газети звернулася до окремих керівників судів з проханням відповісти на два запитання:

1. Що ви побажаєте напередодні свята суддям та працівникам суду?
2. Що потрібно зробити, щоб підвищити авторитет суддів і забезпечити повне і незалежне правосуддя в Україні?

Привітання Голови Верховної Ради України Володимира Литвина

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

З моменту проголошення Декларації про державний суверенітет України розпочався новий етап розвитку судової системи країни, в ході якого парламент спільно з суддівським співтовариством доклали чимало зусиль задля реального визнання судової влади окремою незалежною складовою державної влади, самодостатнім соціальним інструментом досягнення верховенства права. Це був час ефективного та динамічного утвердження української судової системи: творення законодавчої бази правосуддя, що формувалася в лоні континентального європейського права, значного кадрового оновлення, поліпшення матеріально-технічного забезпечення діяльності судової влади.

Складні виклики сьогодення як ніколи загострено актуалізують питання загального дотримання законності, покладають на вас особливу відповідальність за долю країни, за зміцнення авторитету судів та довіри суспільства до судової влади; вимагають самовідданості й мужності, глибоких фахових знань, людяності. Надзвичайно важливо, щоб кожен суддя пам'ятав про свою присягу віддано служити ідеалам Добра, Закону, Справедливості.

Переконаний, суддівський корпус України докладе всіх зусиль у наполегливому обстоюванні законних прав та інтересів українських громадян, виправдає суспільні сподівання щодо утвердження бездоганності у поведінці представників судової влади.

Зі свого боку хочу запевнити, що Верховна Рада України і далі сприятиме законодавчому забезпеченню розвитку судової системи, справедливості та ефективного правосуддя, утвердженню реальної незалежності судів, якісному добору та формуванню корпусу професійних суддів.

У цей святковий день висловлюю слова щирої вдячності працівникам суду за відповідальне ставлення до справи, високий професіоналізм, сумлінну роботу.

Бажаю всім суддям, працівникам апарату судів та Державній судовій адміністрації, ветеранам системи міцного здоров'я, родинного щастя, добробуту та нових професійних успіхів і звершень у відповідальній і благородній праці.

Шановні судді та працівники апаратів судів України!

Щиро вітаю вас з професійним святом — Днем працівників суду!

Розбудові демократичного громадянського суспільства в Україні сприяє діяльність незалежного суду, який неухильно дотримується принципу верховенства Закону і Права.

Переконаний, що суддівський корпус України завжди залишатиметься вірним складеній присязі, гідно виконуватиме свої високі обов'язки в ім'я законності, справедливості, гуманізму, захисту прав і свобод людини.

У цей святковий день хочу відзначити, що з кожним роком зростає рівень довіри суспільства до судової системи. Цей незаперечний факт свідчить про збільшення ефективності правосуддя, професіоналізму та моральної чистоти суддів.

Бажаю вам міцного здоров'я, щастя, наснаги для нових звершень у здійсненні правосуддя та зміцненні законності!

Благополуччя, взаєморозуміння та тепла вам і вашим родинам!

З повагою — народний депутат від Блоку Юлії Тимошенко, голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики Сергій МІЩЕНКО.

Заляканий суддя ніколи не прийме справедливого рішення

1. Можна наговорити, відповідаючи на це запитання, чимало лагідного й круглого. Сьогодні, щоб бути суддею, потрібно бути мужньою людиною. Тому бажаю колегам мужності. Ніколи суддям не доводилося працювати в такій ситуації, яка склалася в нашій країні. Демократія в Україні розвинулася до такого позамежжя, що тебе можуть ударити нізачо, ударити в будь-який час, ударити боляче. І суддя почувається не захищеним законом. А щоб працювати суддею, потрібно бути впевненим, що ти виніс справедливе рішення, законне рішення, що за це рішення ніколи не доведеться червоніти. Сьогодні відбувається величезний неприкритий тиск на суддів буквально з усіх боків — від Кабінету Міністрів до депутатів усіх рівнів. Телефонне право тиску на суддів часів СРСР у порівнянні з ситуацією в нашій державі — просто дитячі забавки.

Разом з мужністю бажаю колегам терпіння. Бо якщо сьогодні суддям відповідати на всі виклики, зокрема ті, які йдуть через ЗМІ, і всередині суддівської системи (вона сьогодні, на жаль, розколота), то без терпіння просто не витримати.

Настане час, і в Україні з'явиться лідер, який об'єднає державу. Я не кажу — наведе порядок, бо сильна особистість — то страшна сила. Сильна рука захоче обов'язково «покермувати» судами, а лідер, який об'єднає Україну, домагатиметься незалежності суддівської влади.

2. Для того, щоб підняти авторитет судді й забезпечити незалежне правосуддя, в Україні необхідно зробити те, про що говорять у нашій країні багато, — відокремити бізнес від влади. Сьогодні бізнес, олігархи присутні на всіх рівнях — від села до Кабінету Міністрів. Вони влаштувалися на всіх поверхах влади й намагаються підминати під себе геть усе, у тому числі й суддівську систему. Олігархи сьогодні утримують депутатів, політичні партії, громадські організації, ЗМІ. Натомість політичні партії нині являють собою заgonи олігархічної системи. Без нового закону про вибори до всіх органів влади, без законодавчого шлагбаума перед бізнесом, який рветься до влади, в депутати, ми ніколи не одержимо потрібних законів, ніколи не проведемо таку необхідну для України судову реформу. Бо інакше всі реформи будуть зроблені під бізнес, під олігархів.

Від нинішніх виборів президента я не чекаю нічого нового для судової системи, оскільки нових законів, які перереформували б судову систему й насправді зробили її незалежною, чекати не доводиться.

У законодавчому органі країни, в органах виконавчої влади повинні працювати професіонали, патріоти, що мають бажання працювати на суспільство, а не на себе, не на свою кишеню.

Хто є носієм судової влади в Україні? У Конституції записано, що таким є суддя.

Він приймає рішення у встановленому законом порядку. Налаштовувати й нацьковувати суспільство проти судової системи напередодні виборів, а із цим можна зіткнутися сьогодні, — має на меті тільки одне: залякати суддів настільки, щоб вони не приймали справедливих і законних рішень. Заляканий суддя ніколи не прийме справедливого й законного рішення. Незалежний суд — то насамперед справедливий суд, який виносить рішення не на догоду олігархові, а на підставі Закону.

Суддя має бути захищений законом. Не кажу про зарплати, про соціальне забезпечення, про витрати, пов'язані з судовою діяльністю. Нові закони про корупцію, які почнуть діяти з 1 січня, в жодні правові рамки не вписуються. Якби Лаврентій Павлович Берія прочитав цей закон, він на радощах станцював би лезгинку. Під цей закон можна загнати всіх політичних супротивників.

Говорити про справедливий суд — значить говорити про те, що суддя має бути шанованою людиною в державі. На страху ніколи не виростало древо справедливості. Скажіть, коли в нашій країні, у яких судах слухали справи про неповагу до судів?

Облави на суддів проводять, а скажіть, чи карають тих, хто тисне на суддів, хто телефонними дзвінками «рекомендує» приймати те або інше рішення, хто втручається у правосуддя?

Валерій БАЛУХ,
голова Одеського апеляційного господарського суду, заслужений юрист України,
кандидат юридичних наук,
член президії Ради суддів України

Без змін у суспільній свідомості реформи не здійснити

1. Насамперед міцного здоров'я, добра, благополуччя і злагоди. Бажаю всім суддям професійної наснаги і нових досягнень. Адже ми покликані стояти на сторожі закону, правди і справедливості. Суддя завжди був шанованою особою в українському суспільстві і ми самі маємо підвищити авторитет судової влади, забезпечити верховенство права, належний захист прав і свобод людини та інтересів держави.

2. Коли ми говоримо про судово-правову реформу, то передусім маємо на увазі зміни у законодавстві. Однак, хоч би які були прогресивні та розумні закони, без змін у суспільній свідомості реформа завжди має шанс на провал. А

все тому, що надзвичайно низька правова культура суспільства. Немає поваги до права, та й до держави загалом. І все це не тільки теорія та гарні слова.

Ось, наприклад, ми вже зробили значний крок уперед, реалізувавши право громадянина на оскарження рішень влади. Як пам'ятаємо, у радянські часи це право було досить примарним, бо такі скарги розглядалися у системі виконавчої влади, так званими адмінкомісіями. Та й суди як такі були досить фіктивним інститутом, оскільки завжди підтримували позицію державного обвинувачення.

Із створенням системи адміністративної юстиції громадянин оскаржує рішення органу влади уже зовсім на інших засадах. Тепер це відбувається в судовій системі, забезпечуючи баланс між гілками влади.

Однак навіть така прогресивна демократична реформа може бути заблокована, і саме через відсутність правової культури. Ось візьмемо для прикладу призначення та обрання суддів. У розвинених демократіях цей ПРИВІЛЕЙ надається найвищим державним органам для того, щоб підкреслити статус та вагомість посади судді. У нас же цим привілеєм часто намагаються користуватися, створюючи різноманітні бюрократичні бар'єри.

Взагалі, вважаю, що правова культура розпочинається із найвищих державних посадовців, які формують її у своїх підлеглих. Якщо у ЗМІ постійно лунають звинувачення високопосадовців у бік один одного, то насамперед це прояв їх неповаги до представників держави.

Відсутність правової культури також проявляється і у виконанні судових рішень. Невиконання судових рішень створює Україні надзвичайно негативний імідж на міжнародній арені. І, що приголомшує, часто судові рішення не виконуються саме суб'єктами владних повноважень, що вже казати про пересічного громадянина.

Сьогодні часто чуємо дискусії про запровадження системи присяжних приватних виконавців. Можливо, це і вирішить певне коло проблем, однак хіба не сором, що з цим завданням зазнала поразки Держава? І хто може гарантувати, що простий громадянин матиме вищу правову культуру, ніж державний службовець? А якщо так і станеться, то для чого тоді потрібен державний апарат?

Опоненти можуть сказати, що державні службовці часто не мають належного рівня освіти, чи то інтелекту (оскільки ми повинні нарешті зрозуміти, що це абсолютно різні речі!). Звісно, де ж у державній службі з'являться висококваліфіковані фахівці, коли за принизливого рівня заробітної плати ми розмножуємо антикорупційне законодавство?

Сподіваюся, вище державне керівництво піде шляхом комплексного та продуманого реформування, інакше ми ризикуємо занепасти країну.

Віталій КУЗЬМИШИН,
голова Вінницького окружного адміністративного суду.

Незалежність є запорукою реального захисту прав людини

1. День працівників суду — професійне свято десятків тисяч фахівців, які присвяtilи своє життя служінню правосуддю, забезпеченню захисту прав і свобод людини і громадянина, утвердженню принципу верховенства права в усіх сферах життєдіяльності суспільства, розвитку і зміцненню України. Триває судово реформа, метою якої є вдосконалення системи судоустрою, створення функціонального та фактично незалежного правосуддя, забезпечення вільного доступу громадян до суду. Однак зміни можливі лише у політично стабільній державі за умови плідної співпраці й розвитку конституційного партнерства уряду із законодавчою і судовою гілками влади, впровадження європейських стандартів незалежності суддів. Досягти цього найближчим часом і бажаю колегам та законодавчій і виконавчій владі.

2. Одним із головних завдань реформування судочинства було й залишається забезпечення незалежності суддів від будь-якого впливу. Історично так склалося, що серед трьох гілок влади судової найбільш вразлива. Але її незалежність є запорукою реального захисту прав людини від посягань з боку інших. Часті і фундаментальні зміни в законодавстві не лише не сприяють розумінню та здійсненню громадянами своїх юридичних прав та обов'язків, а й роблять неможливим створення стабільної судової практики.

Ми, судді, щодня переконуємося в тому, що громадяни не отримують належної правової допомоги, відсутній дійовий механізм реалізації права на захист малозабезпечених осіб. Без вирішення цих питань, зокрема, через реалізацію засад, визначених Концепцією формування системи безоплатної правової допомоги в Україні, не можна говорити про доступність правосуддя.

Судова реформа повинна зміцнити віру в доступність і справедливість Феміди, повагу до суду і його представників. Сприятиме цьому, гадаю, прийняття нового Кодексу етики судді. Жодна судова влада не буде незалежною, якщо їй не довіряють громадяни. Суддівському корпусу слід докласти багато зусиль, щоб повернути довіру суспільства, для чого необхідно ретельно підбирати суддівські кадри, забезпечити прозорість судового процесу, підвищити вимоги до суддів, одночасно створивши їм належні умови праці.

Суди ж повинні бути відкритими для суспільства. На державному рівні потрібно вирішити питання про популяризацію питань правосуддя, принципів роботи суду через засоби масової інформації, наприклад, через виділення на телебаченні ефірного часу для просвітницьких програм, створення незалежного каналу судової влади. Упевнений, ідучи цим шляхом, спільними зусиллями ми зможемо забезпечити верховенство права, належний захист прав і свобод людини та інтересів держави та підвищити імідж судової влади.

Зміцнення її авторитету прямо пов'язане із особистістю судді, його професіоналізмом, людяністю, принциповістю. Наша праця незаслужено рідко отримує справедливу об'єктивну оцінку. Тому саме сьогодні я хочу подякувати всім вам за принциповість, професійність, важку та наполегливу працю, за все, що ви зробили і робите для становлення і укріплення нашої державності. Окремо з особливою подякою хочу звернутися до наших ветеранів, суддів у відставці — тих, хто стояв на початку розбудови української незалежної судової влади, хто розпочинав історію цього свята.

Віктор ГОРОДОВЕНКО,
голова Апеляційного суду Запорізької області, член Ради суддів України.

Злодія відпустили по... гроші

Спочатку вінницькі міліціонери зняли кайданки із затриманого злодія, а тепер «героїчно» розшукують його

МІЛІЦЕЙСЬКІ ІСТОРІЇ

26 червня 2007 року, коли засуджений Костянтин Нікітін звільнився з колонії після відбуття покарання, за ворітьми на нього вже чекала міліція. Шойно він переступив поріг, йому пред'явили нове звинувачення і на зап'ястях підозрюваного клацнули кайданки. Із райцентру Сокиряни Чернівецької області, де затриманий відбував покарання, його доставили до Вінниці, міста, в якому Нікітін викрав автомобіль.... Далі події розгорталися настільки непередбачувано і незрозуміло, що власник викраденого авто — вінничанин Володимир Климчук — досі не знаходить пояснення діям міліціонерів.

— Ми залишилися на вулиці біля будинку міліції разом із затриманим, — згадує Володимир Климчук, — слідчий про щось довго роздумував, потім каже, що маю з ним робити, нехай їде по гроші, він же написав розписку, що поверне кошти за викрадене авто(!)
— Якщо не повернеш гроші, я тебе з-під землі дістану, — грізно «налякав» затриманого міліціонера і після цих слів відпустив його на всі чотири боки. Відтоді його тільки й бачили...

Міліціонера відправили у «заслання»

— Знаєте, як покарали міліціонера, який відпустив затриманого, — запитує пан Климчук, — його перевели з обласного центру на службу у віддалений невеликий район. Через деякий час знову повернули у Вінницю. Але то їхні проблеми. Мене цікавить, чому не спіймали злодія і не повернули якщо не викрадене авто, то хоча б гроші за нього.
Понад сорок скарг на незадовільні дії міліції з викриття злочину за фактом викрадення автомобіля «Мерседес-Бенц Е 220» написав у різні міліцейські інстанції потерпілий. Деякі з них — до міністра пана Луценка. На деякі автору навіть не відповіли. Втім, якщо відповідь і надходила, то в ній нічого конкретного. На зразок «триває розслідування», «про нові обставини розшуку повідомимо додатково» і т. д.
— Кримінальну справу уже декілька разів закривали, — каже Володимир Климчук, — але після моїх чергових звернень знову діставали із шухляди. Міліцейське керівництво визнає факт зволікання із розслідуванням справи. «За неналежне розслідування даної кримінальної справи винні особи притягнені до дисциплінарної відповідальності», — йдеться у відповіді потерпілому за підписом заступника начальника слідчого управління УМВС у Вінницькій області підполковника міліції пана

Вичікова. Про незадовільні дії міліціонерів Замостянського райвідділу міліції міста Вінниці, які розслідують справу, потерпілий розповів у двох листах до прокурора області. На перший з них не отримав відповіді. У другому й відповіді на лист за підписом прокурора області пана Острікова конкретно так і не сказано, чому міліція не може затримати нею ж відпущеного злодія. «Відділенням карного розшуку постійно ведеться робота на розкриття даного злочину». З таких фраз складається вся відповідь, яку потерпілий розцінює як звичайну бюрократичну відписку. З часу її отримання, 27 грудня 2004 року, сплигло немало води. З прокуратури більше — жодного слова. Злодія не затримали дотепер. Хоча міліції добре відомо місце його проживання.

«Сховався» за кордоном і змінив прізвище

Історія з викраденням авто бере початок ще з 2002 року. Тоді, 28 квітня, у Володимира Климчука викрали його автомобіль. Не вночі, і не в безлюдному місці. Машина була припаркована біля автозаправної станції «Океан», що на привокзальній площі у Вінниці. 12 серпня того ж року потерпілому повідомили гарну новину. У цей день під час проведення оперативного-розшукових заходів затримали Костянтина Нікітіна, жителя міста Тирасполь Придністров-

ської Республіки, що межує з Вінницькою областю.
Цитата з міліцейського оперативного зведення: «... встановлено, що незаконне заволодіння автомобілем «Мерседес У 220», що належить Климчуку Володимиру Вікторовичу, скоїв Нікітін Костянтин Альбертович, 1969 року народження, житель міста Тирасполь. Затриманий ніде не працює, його затримано і доставлено в слідчий ізолятор». Далі вказано прізвища міліціонерів, які розкрили злочин.
Даремно тішився таким повідомленням потерпілий. Через сім років після затримання злодія він так і не отримав ні викраденого автомобіля, ні коштів за нього. Злодія засуди-

ли. Але за інший злочин. Під час перебування у в'язниці він написав розписку про те, що зобов'язується повернути гроші за крадене авто.
— Я разом з міліціонерами їздив у Сокиряни, там в колонії утримувався засуджений Нікітін, — каже Володимир Климчук. — Нам влаштували зустріч. Він дав розписку, що поверне гроші після відбуття покарання. Про автомобіль просив нічого не розпитувати, бо, мовляв, не знає, де він. Але ж міліція могла про це дізнатися від нього...
Віктор СКРИПНИК,
Вінницька область.
Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

КОМЕНТАР

Анатолій Бешлей, перший заступник начальника Головного управління УМВС України у Вінницькій області:
— Для того, щоб активізувати роботу з розкриття злочину за фактом незаконного заволодіння автомобілем громадянина Климчука, дане питання виносилося на обговорення на оперативній нараді при начальнику Головного управління УМВС в області. Нарада відбувалася 28 квітня 2009 року. Тоді ж запланували низку слідчих та оперативно-розшукових заходів. Вони спрямовані на розкриття даного злочину. Дії слідчих контролює керівництво управління.

Судно «Preventer» завантажать «у рамках закону»

На шостому засіданні Миколаївського окружного адміністративного суду, яке тривало майже 12 годин, колегія частково задовольнила позов ТОВ СП «НІБУЛОН» до капітана Миколаївського морського торговельного порту Павла Рябчикова.

У судовому позові «НІБУЛОН» висунув три вимоги — визнати незаконною відмову капітана Рябчикова в лоцманському проведенні судна «Preventer», скасувати

його розпорядження від 16 жовтня як протиправне й зобов'язати капітана усунути перешкоди в лоцманському проведенні судна до причалу ТОВ СП «НІБУЛОН». Перші два пункти суд задовольнив, третій — ні. Обережна суддівська колегія не ризикувала взяти на себе таку відповідальність.
Завантаження судна «Preventer» має проходити з дотриманням усіх вимог чинного законодавства. Такого висновку дійшли учасники наради в Міністерстві транспорту й зв'язку, які представляють Укрморрічфлот, ДП «Дельта-Лоцман»,

Держфлотінспекцію України, ДП «Миколаївський морський торговельний порт», державне підприємство водних шляхів «Укрводшлях», ТОВ СП «НІБУЛОН», а також СБУ й Генеральну прокуратуру. Перший заступник міністра транспорту й зв'язку України Василь Шевченко доручив Державній адміністрації морського та річкового транспорту проробити різні варіанти оперативного завантаження судна, в тому числі на рейді або одному з причалів миколаївського порту.
Галина ПОРФІР'ЄВА.
Миколаїв.

КРИМІНАЛ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ

Крім хабара, зажадав ще й щомісячну зарплату

У Дніпропетровську на три з половиною року позбавили волі колишнього заступника голови виконавкому Індустріальної райради — голову постійно діючої робочої групи з упорядкування стихійної торгівлі та координаційної ради з питань розвитку підприємництва. Про це повідомили у прес-службі прокуратури області.
Посадовець, як з'ясувалося під час досудового слідства, зажадав від приватного підприємця 500 доларів за дозвіл на провадження підприємницької діяльності, а крім того, ще 6 тисяч гривень виплачувати щомісяця.
Тетяна КОЛЯДИНСЬКА.

ОДЕСА

Взяли на місці злочину

По гарячому сліду після скоєння злочину співробітники міліції затримали 30-річного, раніше судимого одесита, який на ручному візку вивозив 14 викрадених на залізничі повітророзподільників.
Полування на злочинця велось не перший місяць. Міліція вирахувала, що викрадач цінних приладів діяв вельми винахідливо — він крав тільки ті фрагменти залізничного обладнання, які містили кольорові метали. Під час затримання, крім знятих повітророзподільників, у злодія було вилучено магніт, за допомогою якого він визначав кількість і масу металевих виробів, що їх мав намір украсти. Цінні прилади викрадач здавав до найближчого пункту приймання металобрухту.
В'ячеслав ВОРОНКОВ.

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ

Побилися об заклад

Четверо неповнолітніх, повертаючись о 21-й годині з прогулянки мимо кладовища в Кам'янці-Подільському, побилися об заклад та пошкодили пам'ятник, споруджений у пам'ять євреям, які розстріляні фашистами в роки минулої світової війни. Кожен хотів похизуватися власною сміливістю перед друзями. Один із них запевняв товаришів, що не вірить у містику та Божу кару, а на підтвердження власних слів запропонував пошкодити пам'ятник. Мовляв, ось побачите: нічого за це не буде. Юнак підбирав ритуальне каміння з могили та жбурляв ним об постамент, закликаючи товаришів робити те саме. А на згадку про пригоду один із них захопив із собою ритуальний камінчик у формі серця із пам'ятною табличкою.
Працівники міліції затримали неповнолітніх вандалів за дві доби. Хлопці й гадки не мали, що вчинили злочин. Проти головного заводія порушено кримінальну справу за статтею, що передбачає покарання у вигляді обмеження волі на строк до трьох років. Окрім того, батькам юнаків доведеться компенсувати витрати на відновлення пошкодженої стели.
Віра ШПИЛЬОВА.

На що спрямовані нові антикорупційні закони, або Боротьба з корупцією чи правова основа для перерозподілу власності?

З 1 січня 2010 року вводяться в дію закони України «Про засади запобігання та протидії корупції», «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення», які утворюють законодавчу базу боротьби з корупцією в публічній і приватній сферах. Зазначені закони встановлюють деякі позитивні заходи щодо запобігання та протидії корупції.

Проте викликає певну дискусію і сумніви стосовно необхідності та доцільності норм, які встановлюють і регламентують відповідальність юридичних осіб, передбачену Законом України «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень» (далі — Закон). Насамперед, законодавець не визначився щодо загальноприйнятого в теорії права й закріпленого в Конституції України (п. 22 ст. 92) виду юридичної відповідальності, тобто яка саме настає відповідальність юридичної особи за вчинення корупційних правопорушень: цивільно-правова, кримінальна, адміністративна, дисциплінарна чи господарсько-правова? Така невизначеність законодавця розбалансовує систему заходів державного примусу, призводить до втрати ціннісних орієнтирів у правовій системі держави.

Аналіз норм зазначеного Закону, зокрема, щодо видів стягнень (ст. 2), підсудності справ стосовно юридичних осіб (ст. 11), вирішення питань при розгляді справи й змісту постанови у справі стосовно юридичної особи (ст. 16), порядку оскарження постанови у справі стосовно юридичної особи (ст. 18) та інші умови притягнення до відповідальності юридичних осіб дає підстави вважати, що є певні ознаки адміністративної відповідальності.

В юридичній літературі питання про адміністративну відповідальність юридичних осіб дискутується досить широко. Причому ця дискусія живиться різноманітним спектром думок і поглядів — від припущення авторами наявної адміністративної відповідальності юридичних осіб до вдаваної (вигаданої) адміністративної відповідальності юридичних осіб, побудованої авторами на підміні понять штрафи, санкції, стягнення та склад проступку, а також штучно створеного визначення форм вини юридичної особи та підміни її протиправністю діяння. Спокуса дискутувати, а не досліджувати правові явища підштовхує авторів до необґрунтованих висновків про наявність адміністративної відповідальності юридичних осіб, побудованих на базі лише звичайного перерахування назв законів і нормативних актів (понад 70 найменувань), у яких нібито законодавцем передбачена адміністративна відповідальність юридичних осіб, хоча в жодному з них законодавець не вживає термін «адміністративна відповідальність юридичних осіб».

Більш повний аналіз думок і поглядів науковців щодо адміністративної відповідальності юридичних осіб приводить до висновку, що в ученні про суб'єкти відповідальності відбувається дивна метаморфоза: неволежатне, абстрактне поняття «юридична особа», яка за Цивільним кодексом України (ст. 80)

визначена як організація, створена й зареєстрована, у встановленому законом порядку набуває волежатності щодо усвідомлення своєї провини. Дійсно, чого не дав законодавець, дають юристи.

Без вини винуваті

З цього питання автор має глибоке переконання і певні наукові обґрунтування, що юридич-

на особа не є і не може бути суб'єктом адміністративної відповідальності, виходячи хоча б з таких міркувань:

По-перше, підставою відповідальності є наявність події вчинення правопорушення та об'єктивні і суб'єктивні його (правопорушення) ознаки, що утворюють склад адміністративного правопорушення, де одним із елементів є вина, тобто психічне ставлення особи до вчинених нею протиправної дії чи бездіяльності. Навіть у цивільно-правових відносинах вина виступає як підстава відповідальності за порушення зобов'язання (ст. 614 ЦКУ), а що стосується юридичної особи, то вона не відповідає за зобов'язання її учасника (засновника), крім випадків, установлених установчим документом чи законом (ч. 3 ст. 96 ЦКУ).

Отже, вина є однією із підстав відповідальності, в тому числі й юридичних осіб. Не можна отожнювати об'єктивну сторону проступку з суб'єктивною, тобто підміняти протиправність діяння винної особи. Не може бути критерієм встановлення складу адміністративного правопорушення і психічне ставлення кожного індивідуума в колективі до вчиненого, оскільки ставлення кожної фізичної чи посадової (службової) особи конкретної організації, підприємства, установи може бути різним. Отже, колектив, організація, установа як юридична особа не можуть скоїти правопорушення ані умисно, ані з необережності. Адміністративне правопорушення здійснюється виключно фізичними особами.

По-друге, юридична відповідальність має певне ціннісне соціальне значення, цілями якої є застосування заходів державного примусу до правопорушників, запобігання вчиненню нових правопорушень, забезпечення захисту та поновлення порушених прав і інтересів, виховання правопорушників у дусі додержання законів України та поваги до правил співжиття. В цьому зв'язку залишається незрозумілою мета застосування адміністративної відповідальності до юридичних осіб: що це реально дає? Чи буде покорене це? Які саме суспільні відносини цього потребують? Кому це вигідно чи потрібно? Яку відповідальність мають нести підприємства державної форми власності чи акціонерні підприємства (товариства)? Чи не призведе застосування відповідальності юридичних осіб до уникнення відповідальності конкретної винної особи; до перекладення вини власника, керівника, іншої уповноваженої особи юридичної особи на

колектив працівників цієї юридичної особи і чи не погіршить

матеріальне і соціальне забезпечення працівників юридичної особи, про яких, на жаль, законодавець часто забуває. І, насамкінець, чи не буде відповідальність юридичної особи засобом знищення, поглинання, недобросовісної конкуренції підприємств, особливо сфери малого й середнього бізнесу? Отже, встановлення відповідальності юридичних осіб, хочемо ми того чи ні, не

виключає всіх поставлених питань.

По-третє, встановлюючи відповідальність юридичних осіб, законодавець застосовує нелогічні підходи щодо персоналізації відповідальності. Особа, яка вчинила правопорушення (злочин чи адміністративний проступок) несе відповідальність не тільки власними цінностями (воля, майно, гроші, власне ім'я), а й майном, іміджем, грошима, авторитетом, майбутнім підприємства, установи, закладу, які їй не належать. Крім цього, притягнення до кримінальної чи адміністративної відповідальності фізичної особи тягне за собою певні юридичні наслідки. Особа вважається як такою, що була раніше засудженою (до зняття судимості або її погашення) чи притягнутою до адміністративної відповідальності протягом року після виконання постанови про накладення стягнення. Ці наслідки мають певний вплив на кваліфікацію злочинів чи адміністративних проступків у разі їх повторного вчинення, на реалізацію права на працю, на вільне пересування (виїзд за кордон) та інші, які не можуть бути

Встановлення відповідальності особи за вину іншої особи можливо допустити лише як надзвичайне явище, коли, наприклад, відсутні юридичні ознаки суб'єкта відповідальності, а в усіх інших випадках є щонайменшим — аморально. Так можемо дійти до того, що взагалі всі підприємства малого й середнього бізнесу, за «розвиток» яких дуже дбають політики, опиняться у власності монополістів та олігархічних кіл, поділивши їх по «поняттям» на законний підставі.

застосовані до юридичних осіб, а отже, не може бути юридична особа суб'єктом кримінальної чи адміністративної відповідальності.

Доводити обґрунтованість притягнення юридичної особи до відповідальності правоохоронцям не треба

Зазначені міркування не вичерпують дискусії стосовно відповідальності юридичної особи. Прийнятий 11 червня 2009 р. Закон ще більш загострив цю проблему. Питання дискусії переходить у площину прикладного застосування норм Закону і, як на наш погляд, не в кращому його варіанті. Для такого висновку є певні підстави.

Законодавець не встановлює вид юридичної відповідальності юридичної особи, що в разі притягнення її до відповідальності звільняє правоохоронні органи від загальноприйнятої у теорії кваліфікації правопорушень встановлення фактичних та юридичних підстав притягнення до відповідальності, тобто від встановлення події правопорушення та його складу. Для цього законодавець винайшов «оригінальну» конструкцію статті 2 Закону, зас-

тосовавши процесуальний принцип преюдиціальності — правило, згідно з яким суд, що виніс рішення, а також адміністративні та судові органи, після того як це рішення набуло чинності (законної сили), не мають права знову встановлювати факти або правовідносини, стосовно яких воно було винесено. Такий підхід до конструкції матеріальної норми права в поєднанні її із процесуальними (правозастосовчими) принципами певним чином суперечать принципу верховенства права, за яким правоустановчий орган (законодавець) має керуватися не тільки нормами позитивного права, а й урахувати норми моралі, традиції, соціальні інтереси суспільства тощо. Встановлення відповідальності особи за вину іншої особи можливо допустити лише як надзвичайне явище, коли, наприклад, відсутні юридичні ознаки суб'єкта відповідальності, а в усіх інших випадках є щонайменшим — аморально. Так можемо дійти до того, що взагалі всі підприємства малого й середнього бізнесу, за «розвиток»

яких дуже дбають політики, опиняться у власності монополістів та олігархічних кіл, поділивши їх по «поняттям» на законний підставі.

Зі змісту статті 2 Закону юридична особа несе відповідальність за вчинення злочину від її імені та в її інтересах керівником такої юридичної особи, її засновником, учасником чи іншою уповноваженою особою за наявності наступних умов:

— злочин вчинено на користь або в інтересах цієї юридичної особи;

— злочин вчинено з відома чи дозволу цієї юридичної особи.

Таким чином, встановлено залежність відповідальності юридичної особи від вини посадової (службової) особи чи іншого співробітника юридичної особи. Але чим цю залежність можна довести? Як можна оцінити, що дії були вчинені на користь юридичної особи? Тут є невичерпний перелік підробки, умисних, надуманих, провокаційних заходів проти юридичної особи, якщо

вона є конкурентом у бізнесі. Як встановити, що злочин було вчинено з відома чи дозволу юридичної особи, якщо її засновниками є декілька осіб або юридична особа є акціонерним товариством? Щонайменше в таких випадках потрібне рішення загальних зборів на згоду вчинення дій на користь юридичної особи, інші власники юридичної особи можуть і не знати про те, що на їх користь керівником чи іншою уповноваженою особою вчинялись протиправні дії на їх користь, тобто на користь юридичної особи. За нормами цього Закону немає потреби викупати підприємства державної форми власності, достатньо притягнути його до відповідальності. Тим більш, що притягнення до відповідальності юридичної особи процесуально дуже спрощено за схемою: зацікавлена особа, прокурор, суд, і все на законних підставах. Отож була б мета, а засоби завжди знайдуться. Автор не має жодних сумнівів щодо порядності наших правоохоронних органів, але краще було б, щоб юридична особа не була суб'єктом відповідальності за вину іншої особи.

Крім цього, провадження у справі стосовно юридичних осіб порушується не тільки за наявності обвинувального вироку суду, що набрав законної сили, яким встановлено винуватість фізичної особи у вчиненні будь-якого зі злочинів, передбачених

Кримінальним кодексом і зазначених у статті 2 цього Закону, але й у разі ухвали чи постанови про закриття кримінальної справи з підстав, зазначених нижче. В аналізі підстав про закриття кримінальної справи вбачаються витончені підходи до знищення підприємства (юридичної особи). Цей висновок побудований на тому, що особа, яка вчинила протиправні дії на користь юридичної особи (не виключено, що нею може бути умисно підготовлена до таких дій особа), підпала під амністію, померла, вчинене нею діяння втратило суспільну небезпечність або ця особа перестала бути суспільно небезпечною, чи закінчився перебіг строку притягнення до відповідальності, або у зв'язку з дійовим каяттям, чи з передачею особи на поруки колективу, звільняється від кримінальної відповідальності, а юридична особа несе відповідальність. Отже, чим це не привід штучно створювати кримінальну провину засновника, керівника чи іншої уповноваженої особи

юридичної особи з майбутнім звільненням нею від покарання із зазначених підстав, а юридичну особу залишити суб'єктом відповідальності, що ставить її в умови знищення. Саме так, адже стягнення, які застосовуються до юридичної особи, дуже суттєві: штраф у розмірі від однієї тисячі до п'ятнадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. До речі, фізична особа може бути звільнена від кримінальної відповідальності в разі, якщо вчинене нею діяння втратило суспільну небезпечність, а юридична особа — ні.

Геть «рейдерство», хай живе «піратство»

Цікава й сумна політична воля законодавця в правовій системі держави. З одного боку, у Верховній Раді зареєстровано законопроект щодо протидії незаконного поглинання та захоплення підприємств, а з другого — вже прийнято Закон «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень», яким передбачені такі норми матеріального і процесуального права, що дорівнює тому ж самому поглинанню чи захопленню підприємств, тільки вже на законодавчому рівні. Отже, геть «рейдерство», хай живе «піратство». Це особливо прикро в умовах нашого менталітету поваги до власності.

Наостанок слід зазначити, що визнання юридичної особи суб'єктом адміністративної чи кримінальної відповідальності є трагедією української правової ідеології, думки й правової науки. Законодавець уникнув визначення виду відповідальності юридичної особи, вдаючи, що відповідальність може бути й цивільно-правовою (і за відсутності вини). Але зміст Закону «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень», його матеріальні та процесуальні норми носять усі ознаки адміністративної відповідальності. На мою думку, цей Закон має бути скасованим, а юридичні особи не повинні нести таку відповідальність. Для юридичних осіб достатньо відповідальності у вигляді фінансових санкцій, адміністративно-господарських санкцій, установлених Господарським кодексом України, іншими законами України, що застосовуються контролюючими органами.

Едуард ДЕМСЬКИЙ, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри Академії праці і соціальних відносин.

Чоловік не повинен цвірінчати

У Свердловській колонії, що розташована у Луганській області, перебувають чотири підлітки, які за різних обставин зарізали ножем своїх батьків. Причина та само — батьки били і гвалтували матерів на очах у дітей. Нерви підлітків не витримували, і вони доходили до такого стану, що вже не контролювали свої дії. Обстановка насильства в родині, як довела практика життя, негативно позначається на психіці дитини, тому нерідко діти повторюють поведінку батьків. Чи можна із цим боротися? «Можна», — вважає керівник обласного благодійного фонду «Подросток» Володимир Гончаров. І один зі шляхів досягнення успіху він бачить у підвищенні ролі батька.

«Мій батя — козел!»

У Луганську дуже багато неповних родин, в яких жінки виховують синів самі. Наприклад, по Ленінському району такі мами становлять 70%. Психологи відзначають, що у частини хлопців, які виростають без батьківського виховання, зазвичай відсутній чоловічий характер, тому в подальшому житті на таку людину у сім'ї навряд чи можна покластися. В іншому випадку хлопці, навпаки, виявляють протест проти «жіночого» виховання й роблять все, щоб їх не вважали «маминими синочками». Роблять погане. Такі самоствердження найчастіше не приносять добра ні матері, ні самому отроку, ні суспільству. І третій варіант, можливо, найгірший, коли син росте не тільки без чоловічої, а й без материнської уваги. Тому часті випадки, коли мати сидить у жіночій колонії, а син — в колонії для неповнолітніх.

Якби хтось ставив мету й зібрав думки дітей, які або росли без батьків, або ж на собі випробували їхню жорстокість і цілковиту байдужість, не виключено, що більшість визнань були б не на користь тат. Принаймні опитування декількох хлопців, які з різних причин ростуть без батька, дали такий результат. Майже 80% опитаних своє ставлення до батька визначили коротко: «Мій батя — козел! Не хочу про нього говорити». У ці слова вкладені не тільки презирство, а й велика образа.

— Щоб із хлопчика виріс справжній чоловік, обов'язково потрібен інший чоловік, який поведе по життю, щось передасть як учитель, старший товариш. Підкаже навіть такі елементарні речі, як розпалити багаття одним сірником, не заплакати, коли дуже хочеться, не напиться, коли пропонують, утриматися, коли руки сверблять, — вважає Володимир Гончаров. — Усього цього передусім повинен навчити батько. Синів уже з раннього віку треба готувати до майбутнього батьківства. Ми вже п'ять років ведемо роботу в цьому напрямі. Але без участі батьків позитивного результату домогтися буде важко. Вивчаючи юнацьку аудиторію, наприклад, ми побачили, що десь 37% хлопців взагалі не спілкуються зі своїми батьками. Чому? В одному випадку мамам-татам не довіряють, в іншому — не визнають їхній авторитет. І винуваті в цьому не діти, а самі батьки, які не знайшли підходу до власної дитини.

Щоб із хлопчика виріс справжній чоловік, обов'язково потрібен інший чоловік, який поведе по життю.

«Нехай дід не годує мене манною кашею!»

У Луганський обласний фонд «Подросток» зі своїми проблемами у вихованні чада здебільшого звертаються бабусі та мами. І це, до речі, ще один показник того, що батьки самоусуваються

від виховання власних дітей. Особливо хлопчиків. Але одного разу до Володимира Гончарова прийшов дідусь. Так сталося у житті, що полковник у відставці змушений сам ростити онука. Дружина померла п'ять років тому, а донька ще в ранньому віці віддала хлопчика на піклування своїм батьку й матері.

Прохання, з яким звернувся полковник, відверто кажучи, Володимира Леонідовича шокувало. Незважаючи на вік, усе ще бравий відставник просив допомоги, щоб «налякати мого мордоворота», бо сам справитися з онуком уже не може. Останньою краплею, що переповнила чашу терпіння, було вимагання ону-

к о м

2 0 0 грн. Причому справа дійшла до шантажу. Хлопець пообіцяв, що якщо дід не дасть йому грошей, — переріже собі вені. Однією зустріччю й бесідою з відставним полковником Гончаров не обмежився. Він побував у школі, де вчиться внук, поговорив з його класним керівником. Хлопець виявився недурним, але дуже розбалуваним грошима. Адаже у діда була хороша пенсія, і свою чоловічу батьківську роль він бачив у тому, щоб «у хлопчика були гроші, й він не смів красти».

Гончаров довго не міг зрозуміти, чому військова людина, котра не з чуток знає, що таке дисципліна, виховання чоловічих якостей, змогла виростити такого інтригана. Відповідь знайшлася після зустрічі із хлопцем і щирсерднї розмови з ним. Прохання хлопця просто обеззброїло.

— Скажіть моему діду, — попросив хлопець Гончарова, — щоб він ранком не годував мене манною кашею, не намазував мені хліб маслом і не розрізав його на шматочки. Я ж не маленький... Ось у чому прорахувався полковник.

Свого онука він любив і турбувався про нього так, що готовий був все життя йому прислужувати й догоджати, вважаючи дорослого хлопця дитиною. А внукові, крім любові, потрібен був сильний чоловік, який вчив би його життю й чоловічих вчинків. З'ясувалося, що таким для нього став сам Гончаров. Хлопець почав приходити до Володимира Леонідовича. Визначальним в їхніх стосунках стало те, що Гончаров завжди казав правду й не читав моралі. Учив життя не в ідеалі, а того, як сприймати реаліті буття. Наприклад, як дати здачі кривднику, як кинути курити. «Якщо любиш, — наставляв він, — не соромся говорити про це. А якщо

Нинішнє молоде покоління дорослішає рано. У 16 років — це вже цілком дорослий юнак, який курить, вступає у статеві стосунки, вживає спиртне.

хочеш поплакати, — плач, але тільки так, щоб ніхто не бачив. Ти — чоловік».

«Той, хто на межі двох віків орлом не став...»

У Гончарова є свій підхід до підлітків. Спілкуючись із ними, він не читає лекції із приводу того, скажімо, що алкоголь шкідливий для юного організму. Ці заявлені слова ефекту не мають, хіба що можуть викликати зворотну реакцію. Мовляв, коли це шкідливо, тож будемо пити. Нинішнє молоде покоління дорослішає рано. У 16 років — це вже цілком дорослий юнак, який курить, вступає у статеві відносини, вживає спиртне. Заборонити все це неможливо. Отже, треба йти іншим шляхом — виховати чоловіка, котрий вміє стримувати свої пристрасті. Тому Гончаров своїм хлопцям не забороняє битися, але попереджає, що справжній чоловік може битися у двох випадках — за рідну землю й за прекрасних дам. Він ставить логічні завдання, малює різні ситуації, роз'язання яких приводить хлопців до власних висновків. Приміром, вино має свій запах, колір, смак, ним треба насолоджуватися й току пити потроху. Горілка не має ні кольору, ні смаку. Вона б'є в голову, плутає думки й вивертає навиворіт натуру. А це не на користь. «Той, хто на межі двох віків орлом не став, — наводить він вислів улюбленого ним Расула Гамзатова, — потім ніколи ним не буде. Його доля — вічно цвірінчати».

В області зареєстровано більш як 700 громадських організацій, більше ста з яких працюють із жінками. І немає жодної організації, яка б займалася чоловіками, батьками. Володимир Гончаров вирішив заповнити цю прогалину. Тільки в Ленінському районі обласного центру проживає близько 20 батьків, які виховують дітей самі. В одному випадку дружини вмерли, в іншому — втекли. Батьки різні, системи виховання й відповідальність за дітей теж різні. Віднедавна Гончаров, як керівник Ленінського районного центру соціальної служби для дітей і молоді, почав проводити районні збори батьків, на яких обговорюються проблеми виховання дітей.

Він не приховує свого розчарування. Розмови про роль батька у родині, у вихованні синів поки що не знаходять належного відгуку. Або батькам нема чого сказати, або вони все ще не готові брати на себе відповідальність за виховання своїх дітей. Соціальні служби, вважає Гончаров, мають працювати не тільки з дітьми, а й батьками, здебільшого з татусями.

— Нещодавно ми випустили брошуру «Виховай у собі чоловіка». Адресували її юнаку-підлітку для осмислення, — каже Володимир Гончаров. — Мабуть, треба попрацювати й над темою «Виховай у сині чоловіка», яку адресувати батькам.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Комерційний аптеці не вигідно працювати в глибинці

Луганське обласне відділення Антимонопольного комітету України оштрафувало комунальне підприємство «Луганська обласна «Фармація» на 7 тис. грн. за зловживання монопольним становищем. Як було встановлено, підприємство реалізовувало лікарські препарати власного виробництва «Хлоргексидина біглюконат» та «Імунофлазид» за необґрунтовано високими цінами. Підприємство визнало порушення, зобов'язалося виплатити штраф і знизити роздрібну ціну препаратів.

Коментуючи цей факт, генеральний директор «Фармації» Олександр Гудзенко наперед спробував розвінчати чутки про надприбутки свого підприємства за рахунок високих цін на медпрепарати. На відміну від комерційних аптек, наголошує він, комунальне підприємство «Фармація» взяло на себе функцію соціального захисника населення і забезпечує ліками найвіддаленіші села та селища регіону. Сьогодні на Луганщині в області створено більш як 300 таких аптек, 10 із яких — ветеранські. Приватникові не вигідно розвивати свій аптечний бізнес у сільській місцевості, де низькі заробітки та невисокий обсяг реалізації. Не зовсім вигідно це й «Фармації». Наприклад, 50 аптек, які працюють у віддалених населених пунктах, сьогодні вважаються збитковими. Однак підприємству доводиться займатися цією малоприбутковою роботою, оскільки воно не може залишити населення без ліків.

Олександр Гудзенко звернув увагу на те, що лікарські препарати завжди коштували недешево. Але за радянських часів держава дотувала їхню вартість, а сьогодні такої дотації немає. Ціну формує не так виробник, як постачальник. Крім того, значна частина прибутку йде на сплату податків і зборів. Тільки цього року «Фармація» заплатила різних податків на суму більш як 200 мільйонів гривень. Словом, коштів для свого розвитку в підприємства залишається мало. Рентабельність виробництва становить лише 4 відсотки, а вимоги підвищуються. Наприклад, приміщення мають бути обладнані кондиціонерами, сучасними холодильниками, іншою побутовою технікою. На думку Гудзенка, сьогодні уряд правильно порушує питання про створення в країні комунальних і державних аптек, які займалися б не тільки реалізацією ліків та різних препаратів, а й їхнім виробництвом.

Визначаючи свою позицію з приводу невиділеного мільярда гривень на боротьбу з епідемією грипу, депутат обласної ради від Партії регіонів Олександр Гудзенко змушений був визнати: результат голосування депутатів Верховної Ради піде не на користь охорони здоров'я України. З одного боку, мільярд проблеми галузі не вирішить, але він міг би істотно допомогти технічно переснастити лікувальні заклади.

На жаль, переміг не здоровий глузд, а політика.

Засідання «круглого столу» «Законодавче забезпечення ринку земель сільськогосподарського призначення в Україні» відбудеться у Верховній Раді у четвер, 17 грудня

Завтра парламентський Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин проводитиме слухання на тему: «Про стан справ та перспективу розвитку цукрової галузі»

Куди ви зі своїми салом та сиром?

ТЕНДЕНЦІЇ

До того ж стосується вона не тільки м'яса, молока, а майже всього того, що вирощується на наших полях та фермах. Вступ до СОТ так і не став омріяною перепусткою до європейських ринків для вітчизняних аграріїв. А проте саме українське зерно, цукор, м'ясна продукція могли б бути чи не основним джерелом прибутку для нашої економіки.

Ізяславський мед у Берліні

Розмову про аграрний експортний потенціал області начальник управління ветеринарної медицини Микола Айшпур починає з приємних спогадів. Під час поїздки до Німеччини на прилавках супермаркету несподівано побачив продукцію земляків — мед, вироблений в Ізяславі. На жаль, на цьому приємні спогади і закінчились. Потім, хоча б хто скільки придивлявся, так і не зустрів українських, а тим паче — подільських етикеток.

— А чому? — запитує Микола Володимирович. — Невже ми і справді не можемо ні виростити, ні виготовити щось смачне, корисне і якісне?

Та чому ж ні?! Попри всі нинішні проблеми сільської економіки є у нас і рекордні врожаї, і сучасні технології переробки. За прикладом далеко ходити не треба. Одна з місцевих птахофабрик не тільки ви-

рощу високоякісну курятину, а й частково переробляє її, виготовляючи чудові рулети, на які і попит є, і навіть через кордони цій продукції вдалось пробитись.

Але обидва приклади — це швидше виняток, ніж правило. У статистичній інформації про експорт тварин, сировини і продукції з області у більшості граф стоїть про черк. З початку року жодної голови великої рогатої худоби, коней, овець, будь-якої птиці за кордон продано не було. Чи не єдиний, кому вдалось зробити справжній прорив із своїм товаром, стало товариство «Авіс», котре вимірює закордонні поставки уже мільярдами штук яєць. І лише два м'ясокомбінати спромоглись експортувати близько 4,5 тисячі тонн яловичини. Та що цікаво, навіть цим товаровиробникам так і не підкорились європейські ринки, лише іранські, сирійські та російські.

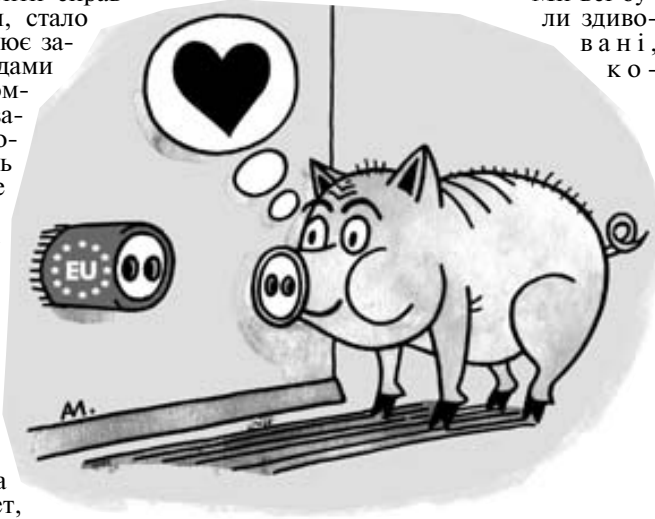
А вдома — кістковий фарш

— Можна не сумніватись, що відправляли м'ясо найкращої якості, — продовжує тему Олександр Садов'юк, начальник відділу держветінспекції та ветсанекспертизи. — Не секрет,

що поставки продуктів, скажімо, до Росії — питання таке політизоване, що навіть найменша дрібничка може стати причиною відмови.

Та й хіба тільки східних партнерів це стосується? Вибагливий та дуже уважний до свого здоров'я споживач з об'єднаної Європи не менш прискіпливо вивчає запропоновані нами харчі. До того ж там надто цінують і поважають свого селянина, щоб віддати його на поталу конкурентам.

— Ми всі були здивовані, коли

Головне — щоб спеціалізація була прибутковою

РЕАЛІЇ

Дуже помиляються ті, хто вважає селян за простаків, які не вміють економічно мислити, бачити перспективу. Яскравий приклад — села Берег, Комарівка, Миньківці, Сапанівчик Дубенського району. Спільне для них не тільки те, що всі вони належать до однієї Берегівської сільської ради, а й, так би мовити, хобі місцевих жителів — розведення гусей.

Ні, ви не подумайте, що тут на селянських обійстях не мукають корови чи не хрюкають свині — тримають і таку живність. Але розведення гусей — це те, що вирізняє згадані села серед інших у районі. Тут у кожному дворі від десяти і більше гусей (на знімку). Колишній же тракторист, а нині пенсіонер Петро Григорович Герасимчук — рекордсмен щодо кількості гусей на обійсті — має їх близько ста.

— Чим пояснюється таке за-

хоплення ваших земляків? — цікавлюсь у секретаря Берегівської сільської ради Світлани Целюх.

— А тим, що наші села мають багато водойм — тут і ставки, і річка, і випаси — тобто всі умови для розведення гусей, — каже Світлана Миколаївна. — Уранці господарі виганяють птицю на воду — вона сама пасеться, а вже під вечір трохи підгодують зерном. Ніби й невеликі клопоти...

Щоправда, з настанням холодів селяни відгодовують гусей

зерном, щоб м'ясо було смачнішим. Тоді воно не матиме присмаку трави, пояснили берегівчани. У кого гусей за літо набралось чимало, частину пускають на м'ясо — тушкують у банки, частину залишають, щоб мати постійно «свіжак». Дехто вивозить гусей на базари, щоб заробити живу копію. Адже, як пояснили, у селах великі проблеми з працевлаштуванням. Тому кожен виживає, як може — здебільшого завдяки підсобному господарству та городам (багато селян забрали свої паї і садять на них картоплю, буряки — кормові і цукрові, сіють пшеницю...). Щоправда, земля тут не дуже родюча — супіски, багато каміння. Проте хто має здоров'я і не лінується, живуть хоча й не у розкошах, але й не бідують. Інша річ, що селяниною кожна копійка дається нелегкою працею і потом.

— Можливо, так солодко спиться берегівчанам на перинах після трудового дня, — жартую до Світлани Миколаївни.

— Можливо, — сміється вона. Щодо перин, то на це пускають гусяче пір'я, дехто його продає на базарах. Як же інакше — і в інших селах є дівчата на виданні, тож, як заведено, без подушки та перини як приданого — це ніби й не наречена.

— А ось у двох інших селах нашої сільради — Тур'я та Онишківці, де немає таких водойм, як, скажімо, у селі Берег, селяни тримають більше корів, свиней, — продовжує Світлана Целюх. — Одне слово, у кожного села своя «спеціалізація»...

Щодо «спеціалізації», то є вона і в інших селах Дубенського району. Скажімо, у селі Привільне масово захопились вирощуванням садових суниць, які мають великий попит у Рівному. Тож, відвівши чимало соток під ці ягоди, привільненці мають з

цього непоганий зиск. Кажуть, що стільки не отримали б, якби посадили на сотках картоплю.

Тим часом у Володимирецькому районі села Кідри і Більська Воля спеціалізуються на вирощуванні огірків. У Кідрах близько 250 теплиць. Кажуть, що моду на них започаткував Ясон Петрович Бузан. Саме він ще за радянських часів першим почав вирощувати під плівкою квіти, а потім і на огірки перейшов. За ним — й інші. У Більській Волі вирощування огірків у теплицях — це джерело поповнення бюджету для трьохсот сімей. Особливий зиск від раних огірків — тоді й ціни на них непогані. Якщо ж заготівельники, які навідується у ці села, не дають прийнятних грошей, господарники везуть самі продавати огірки у Рівне, Луцьк, Кузнецовськ, Львів і навіть у столицю. Ще б пак, кажуть, немає простаків, щоб дарма віддавати вирощене перекупникам.

Життя навчили бути підприємливими і мешканців села Курозвани Гошанського району. За радянських часів тут було багате господарство, платили його працівникам непогано. Тож багатьох здивувало, коли чимало курозванців вирішили забрати свої паї і господарювати самостійно. Як і всі, працюють до сьомого поту. З огляду на попит, більше соток на своїх городах відводять то під столові буряки, то під моркву, то під часник, який, був час, закуповували заготівельники з Прибалтики. А городину багато хто вирощує під конкретні замовлення. Якщо ж не знайдеться оптовий покупець, не біда: до Рівного недалеко — можна і там на ринках продати вирощене.

Олександра ЮРКОВА.
Рівненська область.
Фото автора.

Наші цифри не збігаються з американськими

Міністерство сільського господарства США поліпшило прогноз виробництва зерна в Україні нинішнього року до 44,95 млн. тонн. Насамперед — за рахунок підвищення оцінки збору кукурудзи, повідомляє Агро Перспектива.

Підрахували за океаном й можливі обсяги нашого експорту. Очікується, нинішнього маркетингового року на зовнішні ринки буде реалізовано 11,02 млн. тонн українського фуражного зерна, 9 млн. тонн пшениці й 5 млн. тонн кукурудзи. Це менше за торішні показники.

Тим часом у Мінагрополітики стверджують, що за їхніми уточненими балансами, цього-річний врожай зернових, у вазі після доопрацювання, становитиме майже 46,2 млн. тонн.

Світлана МАКОВСЬКА.

Якщо і підтримують, то вибірково

Політика у галузі сільського господарства нинішнього року є провальною. На цьому наголосив народний депутат України Юрій Литвин. У Аграрного фонду була така форма, як форвардні закупівлі. П'ятнадцять господарств області уклали форвардні контракти обсягом у 17,6 тисячі тонн продукції на близько 22 мільйони гривень. На сьогодніні розрахунки здійснені з п'ятьма господарствами на суму 1,8 мільйона гривень. Грошей немає, а вже треба готуватися до весняно-польових робіт. У минулі, 2006 — 2008, роки фінансування АПК з державного бюджету за всіма напрямками доходило до 300 мільйонів гривень. Нинішнього року безпосередня підтримка аграріїв не перевищила 29 мільйонів. Зведені до мінімуму або зовсім не фінансуються програми, які стосуються селекції рослинництва, закупівлі племінних корів. Не виділено коштів на один гектар посіяної озимини і ярів культур. Залишилися наодинці зі своїми кредитами, здешевлення яких обіцяла держава, фермери.

Наслідок такої державної політики — зменшення кількості фермерських господарств і в Кіровоградській області, і в країні.

Петро МЕЛЬНИК.

Кіровоградська область.

ПРОГНОЗИ

АПК: запланована катастрофа

У проєкті бюджету-2010 закладено серйозні ризики для аграрної галузі. Низка програм державної підтримки скасовується, для решти — різко згортається фінансування. Змінюється й схема асигнувань: видатки плануються за рахунок стабілізаційного фонду, наповнити який навряд чи вдасться.

Отже, фінансування агросектору погіршиться навіть порівняно з нинішнім, кризовим роком, наголошували доповідачі під час круглого столу «Бюджет-2010: запланована катастрофа АПК?».

Варто чекати й обвалу закупівельних цін на сільгосппродукцію на внутрішньому ринку, що спровокує хвилю банкрутств агроформувань. Є й інший ризик: різко знизяться обсяги українського експорту, що потягне за собою втрату зовнішніх ринків, завоювати які було вкрай складно.

Галина КВІТКА.

ли дізнались, що одна з краших в області ферма, яка належить корпорації «Сварог», не витримала іспит приїжджих експертів, — продовжує Садов'юк. — І причина зовсім не в якості молока, яке там виробляють, а якась довідка, котрої просто не було під рукою. Та цього вия-

Чому для виробника, котрий мріє експортувати продукцію, ця фраза лунає найчастіше

вилосся достатньо, щоб припинити перевірку і відмовити в дозволі на експорт. Прикро звичайно, що наш товаровиробник вмовляє всіх купити найкращий товар, а до себе завозимо таке, що й продуктом назвати не можна. Чого тільки вартий отой славнозвісний фарш чи так звана птиця механічної обвалки. Останнє — це просто скелети бройлерів, з яких уже знято м'ясо, та це не заважає нашим переробникам виготовляти з них і ковбасу, і сосиски...

А про те, що дивний продукт із назвою «пальмова олія» просто зачарував всіх харчовиків своєю ціною у три—чотири гривні за кілограм, вже й говорити не доводиться. Сьогодні майже не знайдеш продукту, де б не був використаний цей інгредієнт. На його тлі колишні соєві добавки, котрі всі ми так дружно сварили, є ледь не дієтичним компонентом.

«Чому ж дозволяєте усе це завозити в країну і наповнювати наш споживчий ринок?» — не втримуюсь від запитання до співрозмовників. Відповідь банальна: що не заборонено законом, що схвалено технічними умовами випуску тієї чи іншої продукції, того не в силах зупинити жоден ветеринар, хоч на нього тепер і покладені обов'язки контролю за якістю сільгосппродукції. Найбільша наша проблема саме і полягає в тому, що на різних полюсах знаходяться закони та життєві реалії, омріяні бажання сільгоспвиробника та його практичні можливості.

Коні не винні: сучасна версія

На Житомирщині почастишали випадки викрадання худоби

СИТУАЦІЯ

Сумні реалії наших днів: у міліцейських зведеннях постійно фігурують повідомлення про крадіжки худоби як з приватних хлівів, так і з тваринницьких ферм сільгосп підприємств. Ось лише три історії, що сталися на Житомирщині цьогорічної пізньої осені.

Суд визначить, хто «головніший»

Звільнившись з місць позбавлення волі, 26-річний мешканець Житомирського району знайшов собі нових друзів, яких об'єднували «спільні погляди». Найбільше зійшовся із 23-літнім жителем обласного центру. Обоє відбували покарання за скоєння схожих злочинів — крадіжок, обоє не хотіли обтяжувати себе працею, воліючи заробляти гроші старим протиправним методом.

Чоловік нерідко відвідував родичів у селі Рудня-Городище, де й примітив гарних коней на пасовищі, огороженому металевим сіткою. Подивившись на простий навісний замок, зрозумів, що проблем з ним не буде.

Обоє друзяк швидко перейшли до діла. Наймаючи приватного водія, сказали йому, нібито потрібно забрати в родичів м'ясо. Таксист, звісно, згодувався, що пізньої ночі за свіжиною не їздять, але ж гроші пообіцяли гарні. Спершу відправилися до знайомого жителя Зарічан того ж Житомирського району, який займався реалізацією тваринницької продукції. Довго вмовляти не довелося: порахувавши, скільки можна заробити лише за одну ніч, той швидко вклав інструменти у власне авто.

Отак і поїхали: попереду таксі, за ним машина спеціаліста з розкрякування туш. Все йшло як по маслу. Дотримуючись правил

Немає кількості, не буде і якості

У розмовах із фахівцями не раз доводилось чути: про які експортні поставки може бути мова, коли вітчизняний перероб-

ник вже давно відчуває голод сировини. І стосується це практично всіх харчових галузей. Цукровики готові відновити роботу законсервованих заводів, аби тільки сіявся буряк. М'ясокомбінати мають можливості переробляти сировини на порядок більше, аби тільки було своє м'ясо. Проте,

Можна скільки завгодно говорити, що домашнє молочко, бабусин сир із печі чи обсмалене соломом сальце — це справді смачний та здоровий продукт, але світовий споживач вже давно живе за іншими стандартами.

що між збирачами молока йде давня і вперта конкуренція, вже й говорити не доводиться...

Не так давно після капітального оновлення і потужного інвестиційного оздоровлення запрацював Старокостянтинівський молочний завод. Можливості підприємства просто колосальні. Щодо тут здатні переробляти до 400 тонн молока, виготовляючи масло, тверді сири, сухе молоко та сироватку, інші молочні продукти. І технології тут сучасні, і стандарти не нижчі від європейських, і продукція могла б стати серйозним конкурентом на будь-якому ринку. Одна біда: завантажити це виробництво нічим, бо щоденні заготовки сировини практично на порядок нижчі від потужностей. Мало того, хоча б які новинки підпри-

ємство запропонувало закордонному споживачеві, перескочити дозвільну експортну планку йому все одно не вдасться. Бо стандарти якості зачіпають не тільки виробничі технології, а прослідковують весь ланцюг: на яких ґрунтах і які були вирощені корми, котрі їла худоба. А

потім яке молоко і в яких умовах ця худоба дала.

Ось тут і лежить найбільший камінь спотикання. Про які стандарти сировини може йтися, коли близько дев'яноста відсотків молока заготовляється у приватному секторі. А хто ж там може забезпечити збирання молока без контактів з руками і повітрям, майже стерильну чистоту і головне — обов'язкове його охолодження? Найвищі технології у дядьківському хліві — це відро з теплою водою, рушник та чиста марля, щоб перецідити молоко у дійницю.

Можна скільки завгодно говорити, що домашнє молочко, бабусин сир із печі чи обсмалене соломом сальце — це справді смачний та здоровий продукт, але світовий споживач вже давно живе за іншими стандартами, і пройти через сито їхніх вимог цим харчам не дано.

Треба визнати, бездарна аграрна стратегія останніх років звела нездоланний мур між вітчизняним товаровиробником та світовим споживачем. Всім зрозуміло: що менше ми виробляємо продукції, то менше продаємо, а що менше продаємо — то менше виробляємо. Хіба може розірвати це зачароване коло навіть дуже старанне господарство, якщо його зусилля більше ніхто не підтримує. А вже про те, щоб самотужки перестрибнути мур дозволів, стандартів, вимог, аби вийти на такий омріяний закордонний ринок, вже давно і мови ніхто не веде.

Ірина КОЗАК.
Хмельницька область.
Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

викрадали живність, яку самі ж і пасли. У них то корова не повернеться з пасовища, то кінь уночі пропаде. А щоб не було підозр, то таке траплялося у кожного з них по черзі. Працівники міліції, розплутуючи клубок діянь горепастухів, уже встановили їх причетність до зникнення майже десятка корів та коней, яких вони насправді просто відганяли до місць відстою — у закнуті села. Потім намагалися якнайшвидше домовитись про продаж. До речі, як пояснюють затримані, через відсутність необхідних документів дуже часто замість справжньої вартості тварин доводилось погоджуватись на символічні плати, тобто віддавали коня не за 8-10 тисяч, а інколи навіть за тисячу—півтори гривень.

Як повідомив начальник Коростенського міськвідділу міліції Віктор Калітка, кримінальні справи порушено за статтею, що передбачає покарання у вигляді позбавлення волі на строк від трьох до шести років.

Дайте довідку, що не поцуплений...

Історія сталася в Горщику Коростенського району. До сільського голови звернулася місцева жителька — попросила дати довідку, що тримає коня. А заготівельник худоби, який зайшов до приміщення разом із нею, ще й попросив підтвердити, що кінь не крадений. Можна припустити, жителька міркувала так: село велике — одне з найбільших у районі, коней тут багато. Хіба в сільраді можуть усе знати? Тож їй, не вникаючи, швиденько видадуть той папірець, аби швидше позбутися клопоту. Але сільськогромаду в Горщику очолює жінка, якій недарма люди довірили цей пост: дуже добре знає, хто чим займається. А в цієї односельчанки коня насправді ніколи не було. Тож поки працівники сільради вдавали, нібито готують довідку, з Коростеня вже прибули оперативники, яких сільський голова негайно викликала по телефону. Бо добре знала, що злочин швидше розкриють, якщо підозрювані нічого не здогадують, тож не спробують замітати сліди.

ТРАГЕДІЯ

Фермерський хліб небезпечний

На Чернігівщині затримали підозрюваних у вбивстві фермера та його дружини.

Трагедія сталася вночі 10 листопада в Ядутах Борзнянського району. 57-річного фермера Володимира Паляничку застрелили вдома з пістолета. Тіло чоловіка знайшли в оглядовій ямі в гаражі. Його 53-річну дружину Валентину нелюди прикінчили ножом у будинку.

У фермерському господарстві «Ядугинське» працювало три механізатори, родина мала три магазини.

— Це дуже були порядні люди, — каже сільський голова Ядуг Анатолій Андрущенко. — До свят сорока ветеранам села вручали подарунки. Впорядковували сільські дороги, кладовище, надавали транспортні послуги. Допомогали матеріалами, фарбою в ремонті школи.

Володимир Паляничко — один з перших фермерів у Борзнянському районі. Спочатку придбав трактор, плуг. А потім розжився на комбайн, іншу техніку. Напередодні моторошного вбивства чоловік взяв кредит у банку на купівлю сучасного трактора. Зловмисники дізналися про це, а тому вирішили розжитися на велику суму. Вони сподівалися, що фермер триматиме гроші вдома. Тому й, убивши господарів, влаштували ретельний обшук у будинку.

Чернігівські правоохоронці за підозрою у скоєнні злочину затримали кількох мешканців райцентру. Нині проводяться слідчі дії.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігівська область.

Псевдовласником коня, якого тоді затримали, виявився співмешканець жінки, котра просила довідку: пославши її до сільради, чоловік очікував неподалік. У відділі міліції він розповів, що коня викрав у сусідньому селі. Ломом зламав замок на дверях хліва і, накинувши на здобич шлейку, тихо вивів, а потім помчав верхи в поля. У працівників міліції є підстави вважати, що в нічного зловмисника були помічники.

За злочином не завжди настає покарання

На жаль, не завжди крадіжки закінчуються так, як це й має бути: вироком і ґратами. А це великою мірою залежить від громадськості. Тому правоохоронці активізували роботу щодо запобігання таким крадіжкам. Міліціонери почали уважно придивлятися до роботи заготівельників, перевіряти наявність необхідних документів при перевезенні тварин. Дільничні інспектори додатково поспілкувалися із головами сільських рад, до яких часто звертаються місцеві жителі із проханням видати довідку про те, що вони тримають у домашньому господарстві певну живність (цей документ є обов'язковим для законних операцій з тваринами). Також проводились подвірні обходи, під час яких людей просили обов'язково повідомляти про появу підозрілих у селі, адже перш ніж відправлятися у нічний вояж за чужим конем чи коровою, крадії, як правило, провадять попередню «розвідку», аби довідатися, що й де легше поцупити. А на фермах сільгосп підприємств просто не повинно бути таких сторожів, які хильнувши самогону, сплять так, що можна все стадо вивести...

Олексій КАВУН.
На знімку: про подробиці «кониачих історій» розповідає заступник начальника Коростенського міськрайвідділу міліції Андрій Васківський.
Фото надано ЦЗГ УМВС України в області.

Хортиця, найбільший у Європі річковий острів, є національною святинею. На території Національного заповідника — більше 100 пам’яток археології та історії

Від часів цариці Катерини II люди ставляться до Хортиці просто по-варварськи. Побувавши тут, гірко плакав Тарас Шевченко, але якби він побачив, що зробили з островом у радянські часи!..

БЮДЖЕТ

Два роки викинуто з життя...

— Наша область через експорторієнтований характер економіки чи не найбільше постраждала від світової фінансової кризи, — сказав на брифінгу голова Запорізької облдержадміністрації Олександр Старух. — Звідси — загальне падіння практично в усіх сферах: у будівельній галузі — на 53,1 відсотка, в АПК — на 11, у роздрібній торгівлі — на 23,2 відсотка. За цими показниками регіон фактично відкинтий у розвитку приблизно на рівень 2007 року.

Промисловість традиційно відіграє провідну роль у наповненні бюджетів. Але й тут не все гаразд. А найвідчутніші втрати криза завдала металургії та машинобудуванню, де виробництво з початку року скоротилося на 33,6 та 43,6 відсотка, відповідно. До цього, на думку очільника області, призвело нерозвинений внутрішній ринок промислової продукції та безвідповідальна політика власників підприємств, котрі думають лише про швидке отримання надприбутків. Ще більше ускладнює ситуацію практика збору обов’язкових платежів до держбюджету наперед та постійні затримки з відшкодування ПДВ.

— Це є наслідком того, що бюджет поточного року формувався на нерéalних макроекономічних показниках, — наголосив Олександр Старух.

Проте не все так погано. Завдяки мобілізації усіх джерел надходжень — насамперед плати за землю — вдалося забезпечити виконання місцевих бюджетів на рівні, який навіть трохи перевищує планові показники. Ефективними виявилися і заходи стосовно стримання інфляційних процесів, передусім ярмарки сільськогосподарської продукції. У результаті рівень зростання споживчих цін з початку року становив 10,2 відсотка, а це майже вдвічі менше за минулорічний показник. Завдяки тому, що представницька й виконавча влада, підприємці й роботодавці діють злагоджено, Запорізька область на сьогодні — єдиний промисловий регіон, який має позитивний результат фінансової діяльності підприємств.

Микола МАНЬКО.
Запорізька область.

Зі статусом національного, пропагує українську ідею колектив

Хортиця, найбільший у Європі річковий острів, є національною святинею. Це єдина комплексна історико-культурна та природна пам’ятка, що охоплює період існування людської цивілізації від доби палеоліту (35 тисяч років до н. е.) до XXI століття. На території Національного заповідника — більше 100 пам’яток археології та історії. Найвизначніші — стійбища кам’яного віку та мідної доби (IV—III тис. до н. е.), епохи бронзи (III—II тис. до н. е.); скіфське городище, могильник та переправа (VI—IV ст. до н. е.); літописне давньоруське поселення «Протолче» X—XIV ст.; укріплення XVI ст. на острові Байда; козацькі зимівники XVIII ст.; корабельня, фортифікаційні споруди, гідроархеологічні пам’ятки 1736–1739 років. На Хортиці поєднуються різноманітні природні комплекси — рідкісні нілі цілині степи, байрачні та плавневі ліси, наскельна флора, зникаючі види рослин, релікти та ендеміки Дніпра, пам’ятки геології. Позитивну енергетику острова відчуває кожен, хто приходить сюди з миром.

Не завдяки, а всупереч

Від часів цариці Катерини II люди ставляться до Хортиці просто по-варварськи. Побувавши тут, гірко плакав Тарас Шевченко, але якби він побачив, що зробили з островом у радянські часи!.. Символічна й доля ініціаторів створення державного заповідника та Музею історії Запорозького козацтва, Миколи Киценка і Степана Кириченка — їх оголосили буржуазними націоналістами. Нині ці люди знову разом служать українській ідеї — перед входом до музею є меморіальні дошки на честь його засновників.

Три століття нещадної господарської експлуатації і бездумної наруги не минули безслідно. Але Хортиця вижила, і є всі підстави сподіватися, що

вона дістанеться нащадкам принаймні не в гіршому стані, ніж нам. Здобувши статус національного в 1993 році, почав розвиватися і заповідник. Тут з’явилися нові туристичні маршрути та історико-культурні об’єкти.

— Нині ситуація змінюється на краще, — розповідає генеральний директор заповідника Максим Остапенко. — До Хортиці повернулися лицем і влада, і суспільство. Бо поки більшість запоріжців уявляла, що острів — тільки те місце, де можна відпочити на лоні природи, засмажити шашлики та випити горілки, то й ставлення було споживацьким. Втім, нищителів і тепер вистачає, екологічна культура людей вкрай низька, але це лихо з допомогою громади подолати можна. Треба створити відповідну інфраструктуру, щоб були обладнані місця для пікніків, кон-

тейнери для сміття, достатня кількість паркувальних місць для авто, стоянки транспорту. Бо самими штрафами до порядку не привчають. На жаль, на це держава не виділяє коштів, як і на інші потреби.

У правових джунглях

Оскільки заклад перебуває в системі Мінкультури і туризму України, то головним його завданням є популяризація Хортиці та історії Запорозького козацтва і Нижньої Наддніпряни. Острів — по суті єдине, що лишилося від великого регіону, відомого в народі як Запорожжя. Порожиста частина русла Дніпра затоплена, пішли під воду Великий Луг, плавні та більшість козацьких січей, а з ними — і безліч історичних, археологічних та природних пам’яток. Тож треба дорожити тим, що й досі відкриває перед допитливими дослідниками Хортиця.

Але держава, задекларувавши пріоритети в гуманітарній сфері, робить недостатньо для того, щоб вони стали реальністю. Давно в урядових кабінетах лежить під суком проект Державної програми розвитку Національного заповідника «Хортиця» на період до 2014 року. Це хоч можна пояснити сучасними реаліями економічної кризи. А яке лихо заважало парламентаріям за два десятиліття кипучої діяльності створити достатню правову базу для повноцінного існування заповідних територій, не кажучи вже про їхній розвиток? Є десяток-півтора наспіх прийнятих законів з багатьма огріхами. Через те що далі в ліс, то більше дров...

Основна проблема — наведення порядку в землекористуванні. Історично так склалося, що на Хортиці живуть люди, є господарча й рекреаційна зони. Це було враховано при затвердженні генплану розвитку заповідника. Із 10 населених

пунктів право на подальше існування отримали лише селища Овочівників, Садівництво та Наукове містечко, а решту треба зносити, бо вони тепер незаконні. А як це зробити,

тепер з-за бетонних стін виглядають терми новоспечених князків...
Не випадково на початку нинішнього століття місцева знать всіляко домогалася пе-

влада, навпаки, займає кон-структивну позицію. Ставлен-ня міського голови Євгена Карташова відоме давно, а от голова облдержадміністрації Олександр Старух для багатьох

хортицької землі, налагоджува-ти стосунки з «аборигенами», підтримувати елементарний порядок.
У південній частині острова вдалося відселити дві сім'ї і

державою не фінансувалося і продовжилось лише завдяки спонсорській допомозі колек-тиву ВАТ «Запоріжсталь». Та щоб містечко живої історії ста-ло повноцінним об'єктом, пот-рібен ще не один мільйон на його «начинку», і цю проблему допомагають вирішувати тра-диційні пленери художників, фестивалі дерев'яних скульп-тур та добровільні пожертви людей з усієї України. Пропо-зицій щодо проведення різно-манітних мистецько-культур-них проектів уже цілий пор-

але на спонсорську допомогу історико-культурного заповідника «Хортиця»

ніхто не прописав. Так виник-ло сім штучних резервацій, мешканці яких по суті без-правні. І Максиму Остапенку доводиться за них клопотати, аби не відключали від електро-енергії чи водопостачання. Бо люди не винні, що їх так жор-стоко кинула держава. Вони б і раді їхати в інше місце, так ніхто нічого не пропонує, а в самих немає грошей, щоб ку-пити житло.

І тут з'являються «благодій-

ни ки », котрі за копійки скупляють старенькі хатки й натомість

зводять розкішні маєтки. Гро-шовиті дядьки свої самобуди узаконюють через суди і ста-ють повноправними власника-ми. Та й хто доведе, що це не так, коли й досі не зроблена інвентаризація та грошова оцінка острова як пам'ятки ар-хеології? Поволі, але невпин-но, перетворюється у «царське село» й рекреаційна зона, де колись було 7 санаторіїв, 9 баз відпочинку, дитячий табір, а

ретворення Хортиці в Націо-нальний парк. А після того, як за ініціативою міського голови Євгена Карташова міські землі були передані заповіднику, де-які гарячі голови почали вима-гати їх повернення. І, хоч їхні мрії не збулися, законодавчі шпарини дають можливість за-хоплювати ласі шматки на ос-трові. Але навіть за такої анар-хії проблему можна було вирі-шити раз і назавжди, організу-вавши планове переселення

хортичан за рахунок держав-них коштів чи фінансових ре-сурсів інвесторів. Тільки коли це зроблять?

Опора — на місцеву владу і громадськість

Якщо політики, зробивши якусь подачку, піаряться на проблемах острова, то місцева

Корінні мешканці Хортиці і раді б пе-реселитися з території заповідника, так немає куди.

став приємним відкриттям. Він — вчений-історик, співавтор отієї «за-никаної» в Кабміні державної програми, яка б могла дати

Національному заповіднику просто-таки космічний старт. І, поки політики чубляться в Києві, запоріжці намагаються самі вирішувати за давніми проблеми. При голові облдержадміністрації створена пос-тійно діюча, а в міській раді — тимчасова депутатська комісія, що допомагають адміністрації Національного заповідника боротися за кожний клаптик

визволити 1,5 гектара для від-новлення природних лан-

Заповідник, який розвивається лише зна кошти меценатів і спонсорів, наці-ональний лише номінально.

дшафтів. Недавно в облдер-жадміністрації презентували проект Системи поводження з побутовими відходами на Хор-тиці, розроблений асоціацією громадських організацій «Ин-ститут екології і краєзнавства «Запорозький край». Міська рада почала наводити лад в орендних відносинах із земле-користувачами, провівши тут інвентаризацію комунальних об'єктів. А обласна рада виді-лила кошти на інвентаризацію зелених насаджень, після чого державне об'єднання «Запо-ріжжяліс» має передати їх за-повіднику. Про це було стільки розмов, а нічого не робилося, аби покласти край безкінеч-ним пожежам! І цього року Хортиця палала, та завдяки швидкому реагуванню площа згарищ зменшилася вдвічі. Ці-на за перебування в межах ве-ликого міста висока, і навіть об'єднаними зусиллями охоро-ни заповідника, лісників та співробітників МНС стримати натиск десятків тисяч неорга-нізованих відпочивальників не завжди вдається. Адже біля кожного куша охоронця не поставиш.

Мати січей запорозьких

Якби не друзі, то заповідник скнів би, як і за радянських часів. Але ініційована заступни-ком Голови Верховної Ради Миколою Томенком громад-ська благодійна акція «Відро-димо Запорозьку Січ!» дала змогу зібрати близько мільйо-на гривень на завершення бу-дівництва історико-культурно-го комплексу, яке з 2004 року

тфель, а найпершими тут по-бували кіношники з Росії й України — знімали «Тараса Бульбу».

За числом відвідувачів Хор-тиця — у чільній п'ятірці ту-ристичних перлин країни. Тільки в Музеї історії Запо-розького козацтва сьогодні по-бувало більше 200 тисяч душ, а доходи заповідника від туриз-му за останні два роки зросли втричі. Козацький музей теж не впізнати. Його фонди по-повнилися, створені нові ек-спозиції, проводяться різні виставки. А приєднання на правах філії єдиної ушлілої Кам'янської Січі XVII—XVIII століть (це в Херсонській об-ласті) перетворило заповідник у справді національний.

У просторому ангарі на тери-торії козацького кінного театру стоять два підняті з дніпров-ських глибин кораблі — відрес-таврована козацька чайка та од-нощоголова бригантина. Вони, в складі Дніпровської козацької флотилії, брали участь у росій-сько-турецькій війні XVIII сто-ліття. За браком коштів консер-вацію бригантини не вдалося завершити. Зважаючи на цін-ність унікального дерев'яного судна та славну сторінку в спільній історії братніх народів, голова облради Олександр Нефьодов звернувся по допо-могу до глави уряду Росії Воло-димира Путіна, і росіяни від-гукнулися. А на дні поблизу Хортиці лежать ще кілька ко-раблів, підняти їх заважає фі-нансова скрута. Тож будівниц-тво Музею кораблів, як і архео-логічного музею, знову відкла-дається. Чи не будемо чекати, а знову скинемося громадою?

Микола МАНЬКО.
Запорізька область.
На знімках: комплекс «Запо-розька Січ»; експозиція Му-зею історії запорозького ко-зацтва; народний артист Ук-раїни Михайло Голубович у ролі Тараса Бульби.

Фото автора.

Перша чарка колом?

Мінпаливенерго вирішило реорганізувати ДП «Дирекція підприємства, що будується на базі Новокосянтинівського родовища уранових руд», приєднавши його до ДП «СхідГЗК» (Жовті Води Дніпропетровської області). Це шокувало і пересічних жителів Кіровоградщини, і місцеву владу, і працівників уранового підприємства.

«Навколо такої ідеї може постати низка проблем, — стверджують вони. — Зменшиться сплата податків усіх рівнів, втраяться робочі місця, залишиться нерозв'язаною проблема шкідливого впливу на екологічне здоров'я краю. Вплине це й на розвиток соціальної сфери і розбудову інфраструктури, а як результат — підвищиться соціальне напруження...».

«Наказ міністра палива та енергетики України Юрія Продана (№659, від 26 листопада ц. р. — Авт.) про реорганізацію ДП «Дирекція...» шляхом приєднання до «СхідГЗК» розбурхав, якщо не збурив, і працівників, депутатів, керівників території, і всі політичні сили, громадські області, власне, всю Кіровоградщину», — зазначається на офіційному сайті Кіровоградської облдержадміністрації. Передбачено внесення відповідних змін до статуту ДП «СхідГЗК», а процедура реорганізації має завершитись до 1 лютого 2010 року.

З таким підходом не згодні

Торік у квітні уряд ліквідував державний концерн «Укрatomпром» і створив концерн «Ядерне паливо України». А в грудні Антимонопольний комітет дозволив увійти до складу концерну державним підприємствам «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» (Жовті Води Дніпропетровської області), «Дирекція підприємства, що будується на базі Новокосянтинівського родовища уранових руд» (Кіровоградська область), «Смоли», «Дніпропетровський завод прецизійних труб» і Українському науково-дослідному і проектно-розвідальному інституту промислової технології (всі — Дніпропетровська область). Зважає, тут ДП «Дирекція...» же позиціонують як окреме підприємство, прописане на Кіровоградщині.

І ось пропозиція, з якою категорично не згодні не тільки жителі області, а й обласна влада.

ДП «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» — єдине в Україні й найбільше в Європі підприємство з видобутку й переробки уранової руди. Підприємство виробляє 3,3 відсотка урану від світового виробництва. До того ж воно випускає сірчану кислоту, гірничошахтне устаткування, радіоміри, станції радіометричного контролю вмісту радіоактивних елементів. Сюди входять Смолинська (Маловисківський район Кіровоградської області), Інгульська шахти (Кіровоградський район). Хвостосховища гідрометалургійного заводу комбінату (Дніпропетровська область) розташовані в балці

ДОВІДКА

ДП «Дирекція підприємства, що будується на базі Новокосянтинівського родовища уранових руд» створено Мінпаливенерго у квітні 2006 року.

Щербаківська (Петрівський район Кіровоградської області). Крім того, в січні нинішнього року Кіровоградська облрада погодила клопотання ДП «СхідГЗК» про виділення гірничого відводу для розробки Східної ділянки Центрального родовища уранових руд безпосередньо під Кіровоградом. У відповідь на це, як каже голова обласної ради Миколи Сухомлин, воно співмовуватиме на соціальні потреби області від 5 до 10 відсотків свого прибутку.

Тож, можливо, й логічно було приєднати до нього й ДП «Дирекція підприємства, що будується на базі Новокосянтинівського родовища уранових руд». Але «чому підприємство, шахти і хвостосховища якого розташовані на Кіровоградщині, має бути зареєстровано і сплачувати податки в сусідній, Дніпропетровській, області?», — запитують кіровоградці.

Проте пізніше облдержадміністрація оприлюднила інформацію про те, що «СхідГЗК» таки віддадуть Кіровоградщині. А також і про те, що під час переговорів голови Кіровоградської ОДА Володимира Мовчана з міністром палива та енергетики і головою Дніпропетровської облради вже досягнуто попередньої домовленості про перереєстрацію ДП «СхідГЗК» як юридичної особи на території Кіровоградської області.

Тим часом Маловисківська райрада скликала позачергову сесію. На порядок денний засідання депутати винесли одне питання: про прийняття звернення до керівництва області та країни з приводу приєднання ДП «Дирекція підприємства, що будується на базі Новокосянтинівського родовища уранових руд» (Маловисківський район Кіровоградської області) до ДП «СхідГЗК» (Жовті Води Дніпропетровської області).

Для чого ДП «СхідГЗК» потрібна Новокосянтинівська шахта?

З прийняттям рішення про повернення Новокосянтинівської шахти до складу ДП «СхідГЗК» у Кіровоградській області покладено початок створенню замкнутого циклу видобутку й повної переробки уранової руди — аж до виготовлення елементів пального для українських АЕС, вважають на комбінаті.

Гроші поки що не виділили. Але... Крім того, в лютому цього року Верховна Рада прийняла за основу проект закону №2174 «Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування питань соціального захисту населення, яке проживає в зонах спостереження підприємств з видобування уранових руд, ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами» щодо виплати компенсацій населенню в зоні підприємств уранової промисловості. Є намір створити спеціальний фонд державного бюджету з фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризиків населення, що проживає в зонах підприємств уранової та ядерної промисловості.

Законопроект передбачає надходження до фонду фінансових коштів за рахунок підприємств з видобутку й переробки уранових руд, експлуатуючих організацій (операторів) ядерних установок і сховищ для радіоактивних відходів (РАВ), спеціалізованих підприємств з поводження з РАВ, а також підприємств, що здійснюють будівництво таких установок (об'єктів). Ним регулюються фінансово-економічні стосунки в частині забезпечення поліпшення умов мешкання і праці громадян у місцях розміщення уранових підприємств, ядерних установок тощо та визначається механізм нарахування компенсацій ризиків населення, його організаційно-правова форма.

Причина — в іншому

Дехто у проблемі схильний вбачати й інше. Однією з причин видання наказу про приєднання до ДП «СхідГЗК» Державного підприємства «Дирекція...» став «безконтрольний та безвідповідальний підхід до будівництва підприємства, що призвело до нецільового використання коштів держбюджету». Контрольно-ревізійним управлінням в області виявлено значні недоліки та порушення, зокрема, стосовно нецільового використання 45,5 мільйона гривень. Результати перевірки спрямовано в Мінпаливенерго України, обласну державну адміністрацію та в правоохоронні органи.

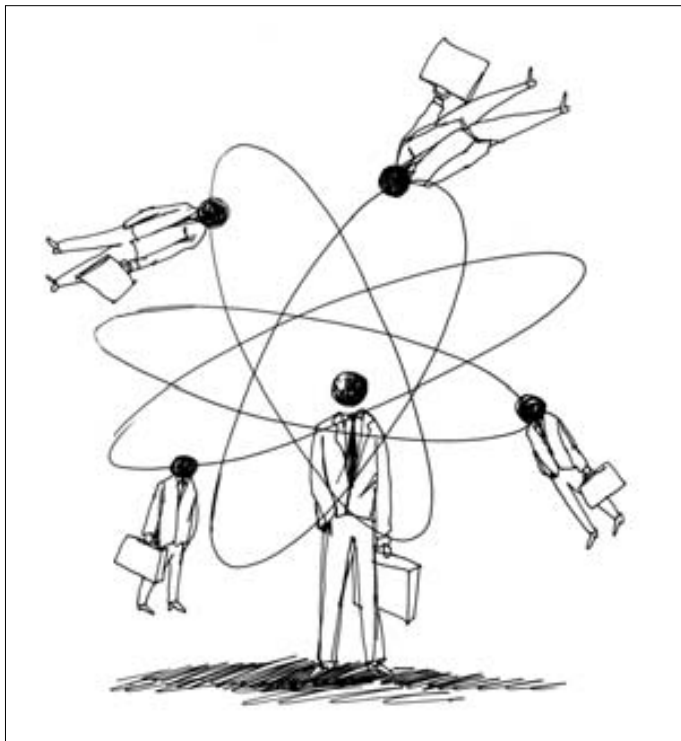
Тож основною причиною рішення міністра палива та енергетики Юрія Продана, за словами генерального директора ДП «СхідГЗК» Олександра Сорокіна, стало вкрай неефективне використання бюджетних коштів. Загалом на 30 відсот-

ків виконано і планові завдання з освоєння коштів на цей рік. Якщо прохідники двох інших шахт — Смолинської та Інгульської — пройшли п'ятнадцять кілометрів гірничих виробіток, перевищивши план вдвічі, то на Новокосянтинівській, за плану п'ять кілометрів, пройшли лише 1,7 кілометра. А на утримання шахти на рік витрачається 48 мільйонів гривень.

Чим не перший крок в адміністративно-територіальній реформі

А поки що голова обласної громадської організації «Моя Кіровоградщина», першої, до речі, котра забила на сполох про позбавлення області одного з і без того небагатьох бюджетотворюючих, а в майбутньому — стратегічних підприємств, Василь Моцний запевняє, що ніяких домовленостей про перереєстрацію ДП «СхідГЗК» як юридичної особи на території Кіровоградської області між обласною владою та головою Дніпропетровської облради немає. Мовляв, йдеться тільки про ймовірний розподіл податків від тих прибутків, які отримує підприємство.

А може, йдеться про різні підприємства?

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Тим часом голова Кіровоградської облдержадміністрації Володимир Мовчан категорично заперечує інформацію Василя Моцного, що, нібито, таких домовленостей немає, і ще раз наголошує, що має тісний контакт з очільником Дніпропетровської облради і повне взаєморозуміння стосовно ефективного розв'язання проблеми. Тому «ніякі телефонні дізнання не завадять оперативно і по-діловому вирішувати майбутнє ДП «СхідГЗК» і Новокосянтинівської шахти на користь економіки Кіровоградщини» (виділено автором).

Про попередню домовленість щодо перереєстрації ДП «СхідГЗК» як юридичної особи на території Кіровоградської області голови Кіровоградської ОДА Володимира Мовчана з міністром палива та енергетики і головою Дніпропетровської облради розповів і в. о. першого заступника голови Кіровоградської ОДА Анатолій Ревенко. За його словами, голова ОДА вже підписав розпорядження про створення робочої групи з перереєстрації ДП «СхідГЗК», якій доручено у десятиденний термін вивчити юридичні, економічні та соціальні аспекти перереєстрації та підготувати відповідні пропозиції міністру палива та енергетики. «Позиція Кіровоградської ОДА така: якщо прийнято цей наказ, то ми готові його підтримати в разі

реєстрації цього підприємства, «СхідГЗК», на території Кіровоградської області. Бо всі основні виробничі потужності, шахти, соціальна сфера, перебувають на території Кіровоградської області».

Крім того, за словами Олександра Сорокіна, надалі передбачається спорудження біля Новокосянтинівської шахти гідрометалургійного заводу, а прискорення виходу підприємства на рубежі планового видобутку руди автоматично збільшить надходження до місцевих бюджетів, які на сьогодні становлять близько 100 міль-

ДО ВІДОМА

Загалом дохідна частина бюджету тільки Маловисківського району на 2009 рік сягнула понад 77 мільйонів гривень. Чимала частка в цьому підприємства, що реорганізується.

йонів гривень на рік від обох урановидобувних підприємств, що діють в області.

— Облдержадміністрація не збирається залишатися осторонь негайного розв'язання проблеми, — заявив Володимир Мовчан під час свого виступу на позачерговому засіданні сесії Маловисківської районної ради. Мовляв, він зустрічався з міністром Юрієм Проданом. Останній погодився на кіровоградську пропозицію взяти під своє «юридичне» крило весь «СхідГЗК». Аргументи Володимира Мовчана такі: комбінат лише тоді має можливість повноцінно працювати, коли вдосталь забезпечений урановою сировиною. Отже, Інгульська, Смолинська і добувана на Новокосянтинівській шахти — тверда гарантія, що комбінат у Жовтих Водах матиме майбутнє як серйозний металургійний об'єкт на теренах України.

Підтримав позицію голови облдержадміністрації Володимира Мовчана й присутній на сесійному засіданні народний депутат України Валерій Кальченко — позбуватися такого знакового для економіки області підприємства категорично не можна.

Але другого грудня на прес-конференції в Кіровограді Валерій Кальченко заявив ще: «Я гадаю, що уряд обов'язково скасує рішення про реорганізацію ДП «Дирекція...». Це лише справа часу. Я міг би більше вам сказати. Це не економічне рішення, воно більш політичне. Але те, що це рішення буде скасовано, сумнівів немає. Просто потрібен час».

Поки державні мужі у високих кабінетах мовчать, мільйонна Кіровоградщина, кількатисячні колективи працівників ДП «СхідГЗК», ДП «Дирекція підприємства, що будується на базі Новокосянтинівського родовища уранових руд» і автор цих рядків гадають, який із кількох варіантів розвитку подій можливий. Що, наразі скасується? Чи ДП «Дирекція підприємства, що будується на базі Новокосянтинівського родовища уранових руд», попри підпорядкування ДП «СхідГЗК» у Жовтих Водах, територіально, так би мовити, залишиться юридичною особою, зареєстрованою як платник податків на території Кіровоградської області? Чи ДП «СхідГЗК», залишаючись у Жовтих Водах, у зв'язку з розташуванням основної сировинної бази на Кіровоградщині, дістане юридичну прописку саме тут?

Петро МЕЛЬНИК.

Кіровоградська область.

P.S. Тим часом генеральний директор ДП «СхідГЗК» Олександр Сорокін спростував інформацію, що після приєднання Новокосянтинівської шахти до комбінату на ній відбудеться скорочення працівників і податки від її діяльності будуть сплачуватися до бюджету Дніпропетровської області. ДП «Дирекція...» працюватиме у складі ДП «СхідГЗК» як окремий підрозділ, практично з усіма ознаками юридичної особи: з власним банківським рахунком, печаткою, правом підпису, приймання і звільнення персоналу. А податки, як, до речі, було й до виходу наказу, сплачуватимуться за місцем діяльності підприємства, пропорційно до валових витрат і доходів».

ФАКТ ДО РОЗДУМІВ

Кабінет Міністрів у проекті держбюджету на 2009 рік для створення ядерно-паливного циклу (ЯПЦ) і приведення небезпечних об'єктів Придніпровського хімічного заводу (Дніпропетровська область) в екологічно безпечний стан заклав 0,89 мільярда гривень. Уряд також запропонував парламенту виділити 0,45 мільярда гривень для створення резерву ядерного палива і ядерних матеріалів та ще 57,074 мільйона гривень для реалізації державної програми «Фізичний захист ядерних установок і ядерних матеріалів».

Загалом Міністерство палива і енергетики оцінює створення резерву ядерного палива й матеріалів для атомних електростанцій у 3,6 мільярда гривень.

Аукціонний прорив із запасом

Усім добре відомо, що наша країна має потужний енергетичний потенціал, здатний забезпечити не тільки потреби української економіки, а й стабільний експорт електроенергії. Тим паче що попит на електроенергію з боку наших країн-сусідів постійно зростає. Але до останнього часу експортний ринок України був повністю закритий.

Воля чи пастка?

Нарешті почався процес, який українські енергетики чекали більш ніж півроку. На інтернет-сайті Національної енергетичної компанії «Укренерго» оприлюднена об'ява про проведення першого відкритого аукціону щодо доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж України для експорту електричної енергії в період з 1 січня по 31 грудня 2010 року. Згідно з порядком проведення аукціону, заявки на участь у ньому мали надійти до НЕК «Укренерго» 14 грудня 2009 року. Торги пройдуть 15 грудня, а їх результати оприлюднять 16 грудня. Також варто нагадати, що згідно з порядком, затвердженим Національною комісією регулювання електроенергетики, на наступний рік на аукціон має бути виставлена вся пропускна спроможність магістральних мереж потужністю 3065 МВт, включаючи 500 МВт «Бурштинського енергоострова». Але «Укренерго» виставила на торги менше половини цього обсягу — лише 1510 МВт, зокрема 275 МВт «Бурштинського енергоострова».

Багато експертів вважають, що торги може бути зірвано або створено такі умови, за яких буде збережено монополістне становище компанії «Укрінтеренерго» та її головного посередника, через якого нині здійснюється основне постачання електроенергії за кордон. Хоча можливі й інші несподівані повороти подій.

Це за того, що вітчизняний енергоринок уже давно має працювати за новими, відкритими та ринковими правилами. Варто нагадати, що ще 25 квітня цього року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Закону України» Про електроенергетику (щодо врегулювання питань експорту електроенергії) (від 19.03.2009 р. №1164-VI). За задумом авторів документа, головна його мета — це введення з 25 серпня обов'язкових відкритих аукціонів для всіх енергогенеруючих компаній з їх доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж України, що забезпечують постачання електроенергії на експорт. Тобто проведення вільних торгів повинно було б привести до створення здорової конкуренції на експортному енергетичному ринку і в підсумку встановити реальні, ринкові ціни на українську електроенергію.

Та в нашій державі шлях від закону до його втілення в життя, на жаль, буває довгим і тернистим. Особливо, коли є сили, які чинять шалений опір процесу. Як на мене, то події, що відбуваються навколо вітчизняного експортного енергоринку, якраз того підтвердження.

До речі, державні чиновники, відповідальні за впровадження відкритих аукціонів, почали робити гучні заяви та сипати обіцянками майже одразу після прийняття закону. Так, ще 27 травня цього року голова Національної комісії регулювання електроенергетики України Валерій Кальченко заявив агенції УНІАН, що прогнозує проведення першого аукціону з доступу до експортних потужностей вітчизняної електромережі вже в липні. Тоді ж він пообіцяв, що на аукціон буде виставлена вся потужність «Бурштинського енергоострова» обсягом 500 МВт, і запевнив, що розробка положення про проведення аукціонів вже завершується. Однак уже в червні він переніс передбачувану дату проведення торгів на серпень або вересень.

Ураховуючи, що з кожним днем наближалось 25 серпня — дата, після якої експорт електроенергії в обхід аукціонів ставав не зовсім законним, було проведено декілька показових акцій. Спочатку Дер-

жавне підприємство зовнішньоекономічної діяльності оголосило про проведення 8 червня 2009 аукціонних торгів з продажу одного лота електричної енергії на експорт до країн УСТЕ (Угорщина, Словаччина і Румунія). Однак бажаючих прийняти участь в аукціоні очікував неприємний сюрприз. Згідно з умовами, встановленими «Укрінтеренерго», до торгів допускалися тільки компанії-нерезиденти. Отже, вітчизняні енергетичні підприємства були відсторонені одразу. Крім того, і стартова ціна була встановлена вище ринкової. У результаті — торги так і не відбулися через відсутність заявок від учасників.

Але це була тільки перша ластівка. Більш показовим став скандал навколо спроби державної компанії «Західенерго», якій саме належить «Бурштинський енергоострів», вийти на експортний ринок зі своєю електроенергією. 10 червня енергогенеруюча компанія BAT «Західенерго» та System Consulting ZRt. підписали прямий контракт на організацію експортних поставок електроенергії до Угорщини. Як повідомляла агенція УНІАН, контракт передбачав постачання на адресу System Consulting ZRt.

електроенергії рівним графіком потужністю до 250 МВт щомісяця. Контракт був підписаний до кінця поточного року, а вартість експортованої української електроенергії становила 40 євро за МВтг. У своїх коментарях багато експертів зазначали, що саме цей контракт мав стати одним із перших реальних кроків на шляху демонаполізації експорту електроенергії і був прямим наслідком прийняття поправок до Закону «Про електроенергетику». Але тут сталася несподівана, але прогнозована подія. Варто було компанії «Західенерго» вранці узгодити з диспетчером енергосистеми, компанією «Укренерго», графік поставок, як до вечора це узгодження було анульовано. І це за того, що державна компанія «Західенерго» вже мала необхідні дозволи...

Особисто я вважаю, що такі провали спроб виходу конкурентів на зовнішні ринки могли порадувати Korlea Invest Holding AG. Адже на той час, та й досі, значна кількість кіловатів української електроенергії, спрямованої за кордон, не обминає цього посередника між «Укрінтеренерго» та зовнішніми ринками.

Звісно, що ці події спричинили стурбованість як у вітчизняних енергетиків, так і в депутатів Верховної Ради. Щоб якось угамувати пристрасті, високопосадовці стали передавати один одному естафету обіцянок. Наприклад, під час «гарячої» телефонної лінії, котру проводили 11 вересня, міністр палива та енергетики України Юрій Продан заявив, що перший аукціон відбудеться в жовтні і на нього буде виставлено 100 МВт потужності «Бурштинського енергоострова». Однак цього не сталося, тому що порядок проведення відкритих торгів так і не було затверджено. Тоді, вже в жовтні, президент НАК «Енергетична компанія України» Володимир Зиневич припустив, що аукціони почнуться з листопада. Та й цей прогноз виявився надто оптимістичний. Останнім у цьому ланцюгу обіцяльників став заступник міністра палива та енергетики України Олег Бугаєв, який на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики і ядерної безпеки, котре проходило 18 листопада, пообіцяв, що перший аукціон відбудеться вже 1 грудня. Як бачимо, теж не вийшло.

Але повернемося до майбутнього першого аукціону. Останнім часом у багатьох засобах масової інформації з'являються припущення експертів стосовно аукціону. Зокрема, «Комерсант-Україна» в №209 за 01.12.2009 р. пише: «Експерти допускають блокування аукціонів з боку «Укрінтеренер-

го» наступного року. «Не виключено, що незабаром з'явиться рішення суду про заборону проведення аукціону», — сказав член Комітету Верховної Ради з питань ТЕК Сергій Тітенко. На його думку, однією з таких причин може стати невідповідність процедури проведення аукціонів правилам, передбаченим постановою Національної комісії регулювання електроенергетики. Так комісія визначила, що графік проведення аукціонів має бути оголошено до 1 листопада, а перелік перетинів — до 5 листопада. «Це може стати формальною причиною зупинення аукціонів, що вигідно передусім «Укрінтеренерго», — зазначив пан Тітенко».

Вікно в Європу, хоч і вузеньке

Водночас нещодавно пролунали заяви представників Korlea Invest Holding AG, що, за їхніми прогнозами, динамка цінового падіння в Європі буде мати довгостроковий характер і триватиме щонайменше до середини наступного року.

Але почнімо з того, що останнім часом наша країна втрачає свій експортний потенціал на енергетичному ринку. Якщо в 2006 році Україна експортувала 10,4 млрд. кВтг, то в 2008-му вже 7,9 млрд. кВтг, а за 9 місяців нинішнього року — лише 2,8 млрд. кВтг. Але різке падіння обсягів експорту української електроенергії до Європи обумовлено не зміною цінової кон'юнктури на закордонних ринках, а, гадаю, наявністю внутрішньої системної проблеми — ринок експорту електроенергії України залишається монополізованим і закритим для приватних гравців, а єдиний посередник між вітчизняною енергосистемою та закордонними споживачами встановлює, як на мене, занадто високі ціни.

Хоча насправді поточні і прогнозовані на 2010 рік ціни на електроенергію в Європі знизилися. Прогноз ціни на базову потужність скоротився з 48,5 до 44,7 євро за МВтг. Але водночас оптова ринкова ціна на електроенергію в Україні становить приблизно 36,2 євро за МВтг. Тому навіть якщо припустити зростання ціни в Україні на 1 відсоток на місяць, за стабільного курсу гривні до євро, прибуток від монополістних поставок електроенергії з «Бурштинського енергоострова» в обсязі 400 МВт, як нині, тільки за перший квартал наступного року становитиме від 7 до 10 мільйонів євро. Тобто рентабельність сьогодинішнього монополіста, за моїми підрахунками, може досягти 15 відсотків. Ці розрахунки показують, які прибутки відстоюють прихильники монополії.

Тому не варто думати, що в таких умовах вихід вітчизняних генеруючих компаній на європейський ринок справді їм не вигідний. Неважко підрахувати, що навіть за подальшого падіння ціни на електроенергію в Європі українська енергія буде приваблива для трейдерів, і їхня рентабельність коливатиметься в межах 4—5 відсотків. І багато вітчизняних генеруючих компаній вже готові виходити на зарубіжні ринки на таких умовах. Звісно, якщо їх туди пустять.

До речі, з приводу ідеї виставляти на перший аукціон лише 275 МВт, а не всю потужність «Бурштинського енергоострова», в мене напрошується запитання, а чи не може це бути спробою зацікавлених чиновників зберегти монополістне положення однієї державної компанії? Підштовхують мене до цього нескладні розрахунки. Припустимо, що ціна на електроенергію в Європі в 2010 році буде 43 євро за МВтг, а оптова ринкова ціна в Україні — 36,5 євро за МВтг (трохи вище, ніж тепер). У цьому разі, якщо монополіст зберігає контроль за рештою 275 МВт «Бурштина», він без будь-яких витрат на участь в аукціонах на місяць отримуватиме не менш як 1,3 мільйона євро прибутку, на рік це близько 15 мільйонів євро.

Ці кошти в разі проведення аукціону могла б отримати «Укренерго» та використати на розвиток мереж. Якщо врахувати, що ціни в Європі на електроенергію в пікові часи споживання вищі вдвічі — то неважко самим полічити, скільки втрачає держава в особі «Укренерго». Але, схоже, недоотримані державою мільйони осядуть в інших кишнях?

Дмитро ТРЕТЯК.

Фото Олександра ВОСКРЕСЕНСЬКОГО (з архіву «Голосу України»).

Уболівальникам обіцяють спуск у шахту та інший «креатив»

Рішення виконкому УЕФА про те, що Донецьк включено до переліку міст, які прийматимуть ігри Євро-2012, у місті відзначили гучним вечірнім феєрверком. «Це не просто подарунок долі — це результат наполегливої праці, — так оцінив подію міський голова Олександр Лук'яненко. — Ми разом невпинно працювали, вдосконалюючи інфраструктуру рідного Донецька, ми шукали і знаходили потрібні рішення, і все це прислужилося загальному успіху».

«Надзвичайно відповідальним» назвав рішення УЕФА голова обласної ради Анатолій Близнюк. «Це великий труд із підготовки регіону, підготовки країни, тому повинна бути єдина команда — і на рівні Києва, тобто держави, і на рівні області. У регіоні вона є, ми довели це на прикладі молодіжного чемпіонату Європи з футболу, який провели краще за всіх, хто це робив до нас. Але ми розуміємо, що «шапкозакладництва» точно не буде, попереду у нас — величезна робота із наведення порядку, з підготовки об'єктів. Необхідно змінити інфраструктуру, активно розвивати напрямок туризму».

Найскладнішою ділянкою залишається реконструкція аероказального комплексу: завершення будівництва злітно-посадочної смуги, спорудження нового терміналу, стоянки для літаків, комплексу обладнання для керування польотами. «Якщо фінансування з державного бюджету буде сто відсотковим (а це загалом 2,5 мільярда гривень), то я гарантую, що до жовтня 2011 року ми всі ці роботи виконаємо», — пообіцяв керівник області. Належить також добудувати готелів категорії чотири та п'ять зірок — це будуть гроші приватного бізнесу. За державний кошт повинна бути споруджена і окружна дорога навколо Донецька та низки густонаселених міст півночі області — це стане майже в 2 мільярди гривень. Загалом, за словами А. Близнюка, із урахуванням державних та приватних інвестицій підготовка Донецька до Євро-2012 коштуватиме 6—8 мільярдів гривень. Голова облради запевнив, що туристів готові дивувати в гарному розумінні цього слова: «Хтось захоче до шахти спуститися, бо ніколи не бачив, — ми їм це організуємо, хтось захоче поїхати відпочивати до Азовського моря чи Святогірська — ми також організуємо. Буде задіяна вся інфраструктура розваг з урахуванням потреб кожної категорії людей. Ми працюватимемо в цьому напрямі дуже креативно».

Ліна КУЩ.

Тренер харківського «Металіста» **Мирон МАРКЕВИЧ** вирушає на стажування до англійського «Челсі». Як розповів сам Мирон Богданович, він хоче набратися досвіду в серйозному європейському клубі.

Турнірна хроніка

Лижний спорт. Лівін (Італія). Українка Валентина Шевченко — переможниця етапу Кубка світу з лижного марафону (42 км)! **1. Валентина Шевченко (Україна) — 1:46.28,5;** 2. Антонелла Конфортола (Італія) — + 25,1; 3. Юлія Чекалева (Росія) — + 5.17,2.

Плавання. Стамбул (Туреччина). Чемпіонат Європи на короткій воді. Чоловіки. 100 метрів брасом. 1. Ван Ангеле Робін (Нідерланди) — 56,29 (рекорд Європи). 2. Даніель Гюрта (Угорщина) — 56,72. **3. Ігор Борисик (Україна) — 56,97.**

Велоспорт (трек). Калі (Колумбія). Кубок світу. 3-й етап. Чоловіки. Фінал. 1. Франція — 43,966; 2. Німеччина — 44,187; **3. Україна (Болібрух, Ципюх, Винокуров) — 45,271.**

Легка атлетика. Катар. Всесвітні Ігри школярів. Українські представники королеви спорту здобули цілу низку нагород. Чемпіонами стали — Катерина Слюсаренко на 400 м (55,53) і Вікторія Клочко в метанні диска (51 м 79 см).

Срібні медалі вибороли: Євген Строкан у потрійному стрибку (15 м 54 см), Олена Колесниченко на 400 м з бар'єрами (1.02,65), Катерина Дерун у секторі для метання спису (45 м 84 см). Третій результат серед металнищ молоту показала Ганна Скидан (53 м 90 см). «Бронзу» в бігу на дистанції 1000 метрів виборола Ольга Ляхова (2.51,56).

Санний спорт. Ліллегхаммер (Норвегія). Кубок світу 4-й етап. Жінки. Одиночки. 1. Гюфнер (Німеччина) — 1.37,579 (48,856 + 48,723); 2. Гайзенбергер (Німеччина) — 1.37,595 (48,848 + 48,747); 3. Гемлін (США) — 1.37,616 (48,791 + 48,825); **4. Якушенко (Україна) — 1.37,709 (48,903 + 48,806).**

Баскетбол. Суперліга. «Політехніка-Галичина» (Львів) — «ДніпроАзот». (Дніпродзержинськ). 78:76 (24:15, 11:22, 25:14, 18:25). «Говерла» (Івано-Франківськ) — «Пульсар» (Рівне). 91:61 (23:16, 31:14, 12:11, 25:20). «Київ» — «Донецьк». 76:84 (24:25, 22:21, 12:18, 18:20). «Грифони» (Сімферополь) — «Будівельник» (Київ). 61:103 (13:16, 18:30, 9:37, 21:20). «Одеса» — «Азовмаш» (Маріуполь). 75:81 (20:27, 21:22, 14:16, 20:16). «Феро-ЗНТУ» (Запоріжжя) — «Миколаїв». 99:70 (29:17, 15:9, 21:21, 34:23). «Кривбасбаскет» (Кривий Ріг) — «Дніпро» (Дніпропетровськ). 89:73 (27:18, 16:13, 16:22, 30:20). «Феро-ЗНТУ», «Будівельник», «Донецьк» — по 9 перемог, «Кривбасбаскет» — 8, «Київ» — 7, «Хімік» — 6, «Азовмаш», «Дніпро», «Одеса» — по 5, «Політехніка-Галичина» — 4, «Миколаїв», «Говерла» — по 2, «ДніпроАзот», «Пульсар» — по 1, «Грифони» — 0.

Хоккей. Відкритий чемпіонат Білорусі. Екстраліга. «Вітебськ» — «Металургс». 3:0 (0:0, 2:0, 1:0). «Хімік-СКА» — «Динамо-Юніорс». 3:4 (0:1, 2:1, 1:2).

«Юність» (Мінськ) — 82 очка, «Шахтар» (Солігорськ), «Сокіл» (Київ) — по 69, «Гомель» — 67, «Німан» (Гродно) — 60, «Хімволокно» (Могилів), «Керамін» (Мінськ) — по 54, «Металург» (Жлобин) — 53, «Вітебськ» — 47, «Металургс» (Ліепая) — 32, «Динамо-Юніорс» (Рига) — 28, «Брест» 27, «Шинник» (Бобруйськ) — 26, «Хімік-СКА» (Новополоцьк) — 25.

Кличко провчив базіку

Бокс. Берн (Швейцарія). Українець Віталій Кличко (39—2—0, 37 нокаутів) захистив титул чемпіона світу за версією WBC у надважкій вазі. Бій тривав усі 12 раундів, наш співвітчизник

за величезної переваги переміг американця Кевіна Джонсона (22—1—1, 9 нокаутів) одноголосним рішенням суддів. Рахунок усіх суддівських записок 119:109, 120:108, 120:108.

Зі старту поєдинку боксер размовного жанру віддав ініціативу Кличку і вів поєдинок на другому номері. Набагато активніший і значно досвідченіший Кличко весь час проводив серійні атаки. Однак слід віддати належне темношкірому боксерові. Він показав пристойне вміння тримати оборону, демонструючи швидку роботу тулубом, ухили, зустрічні удари, блокування ударів суперника руками і лівим плечем.

Така — залізобетонна — оборонна тактика не могла викликати симпатію в суддів, а тим більше в уболівальників, які, починаючи з третього раунду, невдоволено освистували Кевіна. Поступово Віталій нарощував атаки, збільшуючи з кожним раундом їх потужність. Хоча йому важко було діставати голову суперника кросом, бо Джонсон, упираючись у канати, вправно відхилявся назад.

Контратаки Джонсона можна було перерахувати на пальцях однієї руки. Віталій зазнав розсічення правої брови. Але, слава Богу, ця особливо прикра травма не позначилася на перебігу поєдинку.

Після шостого раунду чемпіон став більше влучати правим кросом, а також знайшов протиотруту постійним відхилянням суперника вправо, застосовуючи подвійний лівий боковий. На останній хвилині восьмого раунду Віталій зробив кілька незвичних для себе рухів тулубом у стилі самого Джонсона і вибухнув трійкою ударів лівий-правий-лівий, кожен з яких пішов чітко у голову суперника.

У десятому раунді українець повністю пристосувався до манери бою Джонсона. Віталій став вільніше працювати серіями — в голову, тулуб. Наприкінці одинадцятого та дванадцятого раундів Джонсон спробував сам ата-

кувати. Та марно, бо напоровся на зустрічні удари Кличка.

Того, хто спостерігав за поєдинком, либонь, драгувала клоунська поведінки Джонсона. Але тільки не Віталія. У завершальному раунді наш чемпіон змусив суперника відволіктися на підняту вгору праву руку і провів лівий боковий.

Отже, примітивний базіка Джонсон нічого путнього так і не показав. Хоча напередодні бою, застосовуючи методи кухонних розбірок, обіцяв Кличкові-старшому страшну кару. І щастя американця, що все для нього закінчилося так, а не нокаутом. Утім, першої поразки в кар'єрі він таки зазнав. Та ще й приниження.

Фото з сайту Boxnews.com.ua.

Лідерам було не просто

Футбол. Чемпіонат країни. Прем'єр-ліга. 17-й тур.

«Шахтар» — «Іллічівець». **2:1.** 15 147 глядачів. **Рефері** — Даньковський (Київ). **Голи:** Фомін, 51, Кравченко, 56 — Кирильчик, 35. **Вилучено**

Касьяна («Іллічівець», 43, друге попередження).

«Ворскла» — «Закарпаття». **2:0.** 800 глядачів. **Рефері** — Шандор (Львів). **Голи:** Цуррі, 3, Безус, 30.

«Металіст» — «Дніпро». **3:2.** 21 000 глядачів. **Рефері** — Деревінський (Київ). **Голи:** Коельо, 22, 34 (п), Рикун, 40 — Селезньов, 47, Калиниченко, 58. **Вилучено** Шеласева («Металіст», 89, друге попередження).

«Зоря» — «Оболонь». **2:0.** 2 000 глядачів. **Рефері** — Швецов (Одеса). **Голи:** Лазарович, 27, Шевчук, 52.

«Арсенал» — «Чорноморець». **2:0.** 500 глядачів. **Рефері** — Жуков (Донецьк). **Голи:** Мазілу, 17, Воробей, 38.

«Таврія» — «Динамо». **2:3.** 13 000 глядачів. **Рефері** — Шмигельський (Львів). **Голи:** Гігіадзе, 41, Ідахор, 65 — Мілевський, 8, Шевченко, 29, Кравець, 83.

«Кривбас» — «Металург» (Запоріжжя). **1:3.** 500 глядачів. **Рефері** — Зубарев (Слов'янськ). **Голи:** Бартулович, 35 — Аржанов, 9, 76, Модебадзе, 86.

«Металург» (Донецьк) — «Карпати». **1:0.** 1 000 глядачів. **Рефері** — Сіренко (Сімферополь). **Гол:** Чечер, 29. **Вилучено** Петрівського («Карпати», 85, друге попередження).

	В	Н	П	М	О
1. «Динамо»	13	3	0	38—9	42
2. «Шахтар»	12	4	1	40—14	40
3. «Металіст»	11	2	3	21—9	35
4. «Дніпро»	8	4	4	25—14	28
5. «Металург» Д	8	3	5	25—17	27
6. «Таврія»	7	5	4	20—22	26
7. «Карпати»	6	6	4	25—21	24
8. «Оболонь»	7	0	9	19—28	21
9. «Арсенал»	5	5	6	22—22	20
10. «Ворскла»	4	7	5	17—15	19
11. «Іллічівець»	5	3	8	18—26	18
12. «Металург» Зп	4	4	9	18—29	16
13. «Зоря»	4	3	9	12—26	15
14. «Чорноморець»	3	3	10	9—23	12
15. «Закарпаття»	3	1	12	11—28	10
16. «Кривбас»	2	1	13	15—32	7

Бомбардири: Мілевський («Динамо») — 10 м'ячів, Коельо («Металіст»), Селезньов

(«Дніпро»), Адріано («Шахтар») — по 9, Воробей («Арсенал»), Мхітарян («Металург», Донецьк) — по 7.

Матчі останнього перед зимовими канікулами туру аж ніяк не стали не легкою прогулянкою для лідерів. Навіть у «Шахтаря» були проблеми в поєдинку з «Іллічівцем». І лише після того, як Мірча Луческу в другому таймі випустив на заміну Фомина і Кравченка, «гірникам» вдалося зрівняти рахунок, а потім і вирвати скромну перемогу.

«Металіст» на своєму оновленому стадіоні потужно провів перший тайм проти «Дніпра», повівши перед 3:0. А от після перерви перевагу вже мали гості. Забивали тільки вони. Зовсім трохи їм не вистачило, щоб принаймні зрівняти рахунок.

Нарешті, кілька слів про «Динамо», котре жваво почало зустріч у Сімферополі. Кияни не забиралися із забитим м'ячем. Після гострої флангової передачі (зліва) Ярмоленка блискавично на випередження головою зіграв Мілевський.

Фото Арвідаса ШЕМЕТАСА.

Восьмий титул господарів

Футзал. VIII турнір команд журналістів «Кубок «Голосу України».

11 грудня. «Голос України-2» — «Спорт-експрес в Україні». 1:1. Голи: Шевчик — Талимончик. «Голос України-1» — інформаційний відділ ФК «Динамо» (Київ). 10:1. Голи: Киричок—5, Гайдученко, Пекний—3, Рачковський — Вишневський.

	В	Н	П	М	О
1. «Голос України-1»	4	0	0	32—7	12
2. «Голос України-2»	2	1	1	14—11	7
3. «Динамо»	2	0	2	15—19	6
4. «СЭ»	1	1	2	6—15	4
5. ТРК «Київ»	0	0	4	10—25	0

Бомбардири: Сергій Киричок («Голос України-1») — 12 м'ячів, Віталій Суддя («Голос України-2»), Олександр Пекний («Голос України-1») — по 8, Юрій Вишневський («Динамо») — 7, Юрій Маслак (ТРК «Київ») — 5.

І цей турнір, як і сім попередніх, завершився переконливою перемогою першої команди господарів. Тому решті учасників наступних змагань (а ми сподіваємося, що вони неодмінно

відбудуться наприкінці 2010 року) слід готуватися серйозніше.

А резерви мають усі. Скажімо, команда газети «Спорт-експрес в Україні» розігралася під кінець турніру. Спершу обіграла колектив ТРК «Київ», а завершального дня, виявивши неабиякі бійцівські якості, зіграла внічию з другою командою «Голосу України».

Хочемо подякувати за співпрацю асистентові рефери ФІФА Олександр Шамичу, в активі якого вже сім турнірів «Голосу України». Цього разу Олександр Миколайович змушений був відлучитися на кілька днів. Він літав у Донецьк, де на «Донбас Арені» працював на матчі Прем'єр-ліги «Шахтар» — «Металург» (Запо-

ріжжя). Але за відсутності старшого колеги його успішно підстрахували молоді перспективні арбітри Володимир Новохатній та Андрій Кривохижа.

Після останньої зустрічі головний редактор «Голосу України» Анатолій Горлов подякував усім учасникам за чесну і безкомпромісну гру, а трьом призерам вручив грошові премії. Потім усі гуртом, як то кажуть, у неформальній атмосфері спілкувалися в редакційному кафе. І вже там пролунали певні ідеї стосовно того, як зробити наші турніри ще цікавішими і захопливішими.

На знімках: Олександр Шамич; атакує найкращий бомбардир турніру Сергій Киричок.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Із серйозними намірами

Хокей. Молодіжна збірна України (U-20) в неділю вирушила на чемпіонаті світу в Першому дивізіоні А, котрий триватиме у Франції до 20 грудня.

Перед тим як вирушити на світову першість, наші хлопці на льоду столичного Палацу «Авангард» виграли контрольний поєдинок у однолітків з Польщі — 5:1.

Отож, честь України у Франції захищатимуть: **воротарі** — Михайло Балабан, Дмитро Березін (обидва — «Сокіл», Київ); **оборонці** — Роман Пантелеймонов, Ярослав Мілашенко (обидва — «Харків»), Олексій Маличенко («Нью-Йорк Ейпл Кор», США), Данило Корж, Денис Шевелев, Микита Васильєв, В'ячеслав Літковський, Володимир Романенко (всі — «Сокіл»); **нападники** — Володимир Васильєв («Зеленоград», Росія), Владислав Гаврик, Єгор Безуглий (обидва — «Брустер Екедемі», США), Євген Лиманський («Філадельфія Сандер», США), Георгій Кіча, Євген Дзюбенко, Микита Буценко, Олег Задюбенко (усі — «Білий Барс», Броварський район Київської області), Оганес Оганесян («Харків»), Дмитро Ханін («Німан-2», Білорусь), Євген Марченко («Беркут», Київ), Максим Квітченко («Хімік», Росія, Воскресенськ).

Учора о 21.00 за київським часом у місті Сен Жерве (тут наші хокеїсти проведуть усі зустрічі) збірна України розпочала стартовий поєдинок проти команди Франції. Зрозуміло, про його і решту результатів першого ігрового дня (Словенія—Данія, Японія—Німеччина) ми повідомимо в наступному числі нашої газети.

Пропонуємо вашій увазі повний календар цих змагань: **15 грудня.** Німеччина — Словенія. Франція — Японія. **16 грудня.** Данія — Україна (19.00). **17 грудня.** Японія — Словенія. **Німеччина — Україна (21.00).** Данія — Франція. **18 грудня.** Франція — Німеччина. **19 грудня.** Словенія — Україна (21.00). Данія — Японія. **20 грудня.** Україна — Японія (15.30). Німеччина — Данія. Франція — Словенія.

Тренер молодіжної збірної України Олександр Савицький перед далекою дорогою сказав, що його підопічні налаштовуються виключно на високе завдання. Інакше кажучи, вони битимуться за перше місце.

Сергій ЛЕБІДЬ: «Розкидатися медалями не можна»

Український легкоатлет Сергій Лебідь став бронзовим призером чемпіонату Європи з кросу, який завершився в ірландському Дубліні. 1. Алемаєх Бе-забех (Іспанія) — 30.45; 2. Мо Фараг (Велика Британія) — 31.02; **3. Сергій Лебідь (Україна) — 31.17**

Нагадаємо, що українець уже вісім разів був найкращим кросменом континенту. Його перемоги на цих змаганнях небезпідставно внесені до Книги рекордів Гіннеса.

«Розкидатися медалями не можна. Бронзова нагорода чемпіонату Європи — це також нагорода. В ситуації, котра склалася, я задоволений, що зміг піднятися на п'єдестал. Але, з другого боку, я трохи засмучений. Хоч би там що, а я все-таки налаштувався на перемогу», — розповів спортсмен в інтерв'ю прес-службі Федерації легкої атлетики України.

«Два тижні тому я травмував привідний м'яз і був змушений пропустити три дні підготовки. Два кола я впевнено тримався крок у крок з лідерами, але потім почав відчувати дискомфорт. Нога трохи затікала, та я вирішив триматися будь що. Втім, підтримати високий темп бігу іспанця та британця все-таки не вдалося», — нарікає Лебідь.

«Настріляли» п'ять нагород

На чемпіонаті України зі стрільби кульової серед юнаків 1991 року народження та молодших успішно виступив студент Рівненського державного гуманітарного університету, кандидат у майстри спорту Роман Нагорний.

Зі столиці він привіз п'ять медалей: золоті у стрільбі з малокаліберного пістолета на дистанціях 50 та 25 метрів, а також золоту, срібну та бронзову — у командних вправах разом зі спортсменами з Кузнецовська Максимом Кадацьким і Владиславом Даниловим. Всі хлопці — учні обласної школи вищої спортивної майстерності. Їх тренер — заслужений тренер України Сергій Бондар — задоволений виступом своїх вихованців.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

Коментар Платіні

Футбол. Після засідання виконкому УЄФА, на якому були остаточно затверджені українські міста-організатори чемпіонату Європи 2012 року, президент УЄФА Мішель Платіні прокоментував рішення членів Виконкому.

«І Польща, і Україна виконали велику роботу. Багато що вже зроблено, але й дуже велика робота ще попереду. Країни працюють під час міжнародної фінансової кризи, і ми бачимо прогрес у роботі... Можу сказати, що сьогодні завдяки величезним зусиллям уряду України ми даємо зелене світло симетричному чемпіонату Європи. Його приймуть чотири польських міста — Варшава, Вроцлав, Познань і Гданськ, і чотири українських — Київ, Львів, Харків і Донецьк. Фінал турніру відбудеться в Києві. Ми абсолютно впевнені в Польщі й Україні. Сьогоднішнє рішення виконавчого комітету було одногосним. Справу ще не закінчено, але ми віримо в ефективну спільну роботу з підготовки до чемпіонату» — сказав Мішель Платіні.

Китайський інтерес до «Манчестер Юнайтед»

Консорціум китайських бізнесменів збирається придбати контрольний пакет акцій «Манчестер Юнайтед». За інформацією «Ньюс оф зе ворлд», група із шести бізнесменів готувала свою пропозицію в мільярд фунтів нинішньому власникові «МЮ» американцю Малколму Глейзеру протягом трьох місяців. Двоє з шести підприємців є вболівальниками команди й уже двічі відвідували «Олд Траффорд» 2009 року.

Основний бізнес фінансової групи базується в Бангкоку. Як зазначає видання, Глейзер може бути зацікавлений у продажу «Юнайтед», щоб покрити свої борги.

Маскаєв завершує кар'єру

Бокс. Росіянин Олег Маскаєв прийняв рішення завершити спортивну кар'єру після поразки відНадяАгілери минулої п'ятниці. Про це повідомив kommersant. ua. «Якщо я виходжу на ринг і не можу показати те, що повинен показувати, якщо я програю щоразу, це може означати, що мені час на відпочинок», — зазначив Маскаєв.

Оборонець лікуватиметься

Хокей. Оборонець київського «Сокола», 34-річний Сергій Климентьєв не візьме участь у товариських матчах національних команд України і Польщі в київському Палаці спорту, котрі відбудуться 18 і 19 грудня Хокеїст пропустить поєдинки через болі в спині, які загострилися під час останнього турне киян у білоруському чемпіонаті. Климентьєв пройде курс лікування за кордоном, повідомляє офіційний сайт «Сокола».

Новачка віддали в оренду

Баскетбол. Новачка київського «Будівельника», 25-річного гравця збірної України Дмитра Забірченка віддано в оренду до БК «Київ». Термін її закінчиться влітку наступного року, повідомляє офіційний сайт «Будівельника».

Асоціація “Виноградари та Винороби України”

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДО ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ВОЛОДИМИРА МИХАЙЛОВИЧА ЛИТВИНА, НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

**Шановний Володимире Михайловичу!
Шановні народні депутати!**

Асоціація «Виноградари та винороби України» дякує Вам за те, що вже п'ять років Ви бережете виноробну галузь від знищення та не допускаєте катастрофічного підвищення ставок акцизного збору, зокрема, на десертні та кріплені вина, незважаючи на агресивні маніпулювання з боку лобістів виробників міцного алкоголю.

Ми розуміємо, що Ви знаходитеся під потужним тиском цих структур, які переслідують власні інтереси — розширення ринку горілки. Разом з тим дуже просимо Вас не ставити на карту долі сотень тисяч селян півдня України лише для того, аби четверо горілчаних олігархів стали ще багатшими, тому що:

1. Під егідою боротьби з недоброякісним вином **горілчани холдинги втягують Вас, шановний Володимире Михайловичу та шановні народні депутати, у процес дискредитації всього вітчизняного виноробства.** Інформація про неймовірні об'єми фальсифікованого вина на ринку — це міф, вигаданий деякими горілчаними структурами, який, на жаль, зачепив кожного українця, і посадовців (!) зокрема;

2. Українські сухі та напівсолодкі вина неконкурентоспроможні з європейськими винами через багатомільярдні дотації, що отримують європейські винороби від своїх урядів. **Єдиними конкурентоспроможними винами на нашому ринку при вступі України до СОТ та прислання до ЗВТ є саме вітчизняні десертні та кріплені вина;**

3. На відміну від виробництва горілчаних виробів, де виробничий цикл механізований і становить у середньому два тижні, **технологічний цикл виробництва вина становить 3—5 років і потребує ручної праці кількох сотень тисяч селян** (на сьогодні виращуванням винограду займається понад 450 фермерських та сільськогосподарських господарств та близько 80 підприємств первинної переробки);

4. Кожного разу, коли народні депутати реєструють законопроекти, зокрема, щодо підвищення оподаткування акцизним збором, переважна більшість представників фермерських господарств на півдні України впадають в розпач щодо подальшої долі своїх родин, яких не буде чим годувати, — відповідні думки представники Асоціації цього річ отримували регулярно.

Шановний Володимире Михайловичу, шановні народні депутати, приймаючи рішення щодо проекту закону України № 4067 «Про внесення змін до Закону України «Про ставки акцизного збору на спирт етиловий та алкогольні напої», ми покладаємо на Вас велику надію і віримо, що Ви й цього разу втримаєтеся від маніпуляцій горілчаників і здоровий глузд у прийнятті доленосного для виноградарської та виноробної галузі рішення переможе.

З повагою директор ABBV

Сергій ПЕТРЕНКО.

ОГОЛОШЕННЯ

ТБ "Перша Товарна Біржа" (надалі - організатор аукціону) повідомляє, що 23 грудня 2009 року о 11-30 за адресою: м. Суми, вул. Гагаріна, 2 відбудуться публічні торги (аукціон) з продажу майна, яке належить на праві власності підприємству-банкруту ТОВ "ЮВС" (юридична адреса: вул. Кіквідзе, 18-а, 4; м. Київ (надалі - Продавець), а саме: Лот №1 Будівлі та споруди, устаткування та обладнання цукрового заводу, в т. ч. залізнична колія довжиною 4,9 км, жомосушильне відділення та інше рухоме майно, що розташовано за адресою: Сумська область, Білопільський район, смт. Жовтнєве, вул. Заводська, 26. Початкова вартість лота складає: 22 500 000,00 (двадцять два мільйона п'ятсот тисяч) гривень 00 копійок. Детальну інформацію щодо переліку майна, його технічних характеристик та стану можна отримати за тел. 0(542) 600-787 або 0665929178 у ліквідатора ТОВ "ЮВС".

Гарантийний внесок складає 10% від початкової вартості лота та перераховується на р/р № 260068389 в СОД "Райффайзен Банк Аваль", м. Суми, МФО 337483, код 21614404 (тел. для довідок 0(542) 600-787). Отримувач: ТОВ "ЮВС". Призначення платежу: гарантійний внесок 10% початкової вартості продажу лота № 1 згідно умов аукціону.

Плата за реєстрацію заяви (реєстраційний внесок) складає 34,00 грн. та перераховується на р/р 2600201107901 в ПАО "Альфа-Банк", МФО 300346, код 23494714, отримувач: ТБ "Перша Товарна Біржа", призначення платежу: реєстраційний внесок за реєстрацію заяви за лотом № 1 згідно умов аукціону.

Організатор аукціону: ТБ "Перша Товарна Біржа". Відповідальна особа - Вячеслав Вікторович (тел. 0951803295). Час прийому: кожний день тижня з 900 до 1200 години, за адресою: м. Суми, вул. Гагаріна, 2.

Порядок ознайомлення з об'єктами продажу: ознайомлення з об'єктами продажу здійснюється за їх місцезнаходженням. Телефон для довідок: 0(542) 600-787. Час для ознайомлення з об'єктами продажу: кожний день тижня з 900 до 1300 години.

Порядок оформлення участі в аукціоні: для реєстрації в якості учасника аукціону фізична особа або представник юридичної особи повинні подати організатору аукціону: документ, що посвідчує фізичну особу або повноваження представника юридичної особи; документ про сплату гарантійного та реєстраційного внесків згідно з умовами аукціону; заявку на участь в аукціоні, підписану і скріплену печаткою. Заявки приймаються з 900 до 1200 години кожний день тижня за адресою: м. Суми, вул. Гагаріна, 2. Кінцевий термін прийому заявок 12 год. 00 хв. 22 грудня 2009 р. У разі надходження однієї заявки проводиться викуп, дві і більше заявок - аукціон.

Подання особою (юридичною чи фізичною) заявки на участь в аукціоні розглядається, як визнання нею того, що організатор аукціону і продавець надав їй повні та достовірні відомості про майно, яке є об'єктом продажу, повну та достовірну інформацію про правила та умови проведення публічних торгів (аукціону), ознайомлений з порядком оформлення результатів продажу.

Порядок оформлення результатів торгів: Під час проведення аукціону ведеться протокол, до якого заносяться початкова ціна продажу об'єкта продажу, пропозиції учасників аукціону, відомості про учасників аукціону, результати аукціону (ціна продажу, відомості про фізичну або юридичну особу, яка отримала право на придбання об'єкта продажу) сума та банківські реквізити рахунку, на який особі, яка отримала право на придбання об'єкта продажу (далі-Покупець) потрібно внести грошові кошти у розмірі ціни продажу. Переможцем аукціону визнається особа, яка запропонувала найвищу ціну продажу. Протокол підписується ліцитатором, покупцем та продавцем і в триденний термін затверджується керівником організатора аукціону. Копія затвердженого протоколу видається покупцеві. Покупець який відмовився від підписання протоколу, не може повторно приймати участь у цих публічних торгах з продажу даного майна, при цьому сплачений ним гарантійний внесок йому не повертається. Переможець аукціону зобов'язаний укласти договір купівлі - продажу з ТОВ "ЮВС" у строк, що визначається в протоколі публічних торгів. Переможцю аукціону, який не уклав договір купівлі-продажу у визначений строк або відмовився від укладення договору купівлі-продажу, сплачений ним гарантійний внесок не повертається, а торги вважаються такими, що не відбулися.

Платіжні засоби - грошові кошти. Переможець аукціону зобов'язаний сплатити ціну продажу на р/р № 260068389 в СОД "Райффайзен Банк Аваль", м. Суми, МФО 337483, код 21614404, ТОВ "ЮВС" протягом строку, що визначається в протоколі публічних торгів. Гарантійний внесок, сплачений Покупцем для участі в аукціоні, зараховується йому в рахунок остаточної оплати ціни об'єкту продажу. Подальше переоформлення права власності на об'єкти продажу, проводиться покупцем (переможцем торгів) за його рахунок."

Постановою Господарського суду м. Києва (01030, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) від 01.12.2009 року по справі № 15/452-6 визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «ІПЕК-ГРУП» (02099, м. Київ, вул. Бориспільська, 9, корпус 91, код ЄДРПОУ 35576567) та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Храмченка Вячеслава Андрійовича. Заяви з вимогами до банкрута приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення за адресою: 01030, м. Київ, вул. Івана Франка, буд. 18 а, оф. 5.

Ухвалою Господарського суду Донецької області від 08.12.2009 р. по справі № 45/2336, порушено справу про банкрутство ВАТ «ТРЕСТ ДОНЕЦЬКШАХТОБУДМОНТАЖ» (83023, м. Донецьк, вул. Павших Комунарів, б. 102Б, код ЄДРПОУ 00180901), та введений мораторій на задоволення вимог кредиторів.

Загублені диплом бакалавра серія КВ № 23551295 від 28.11.2003 року, диплом магістра серія КВ № 30636904 від 30.10.2006 року та додатки до них, видані Київським національним економічним Університетом на ім'я Макари Анастасії Василівни вважати недійсними.

Славутський міськрайонний суд Хмельницької області по цивільній справі за позовом Черняка Віктора Васильовича до Черняка Світлани Олександрівни про розірвання шлюбу викликає в судові засідання Черняка Світлану Олександрівну, 07.12.1966 року народження жит. с. Жуків Славутського району Хмельницької області, як відповідача 18 грудня 2009 року на 12 годину 00 хвилин.

Судове засідання відбудеться в приміщенні Славутського міськрайонного суду Хмельницької області за адресою: м. Славута, вул. Миру, 16, суддя Ю. І. Мацюк

Славутський міськрайонний суд Хмельницької області пропонує Черняк Світлані Олександрівні надати всі наявні у неї докази на заперечення позову.

В разі неявки в судові засідання справа буде розглянута за відсутністю Черняка Світлани Олександрівни.

Про причини неявки Черняка Світлани Олександрівни повинна повідомити суд.

Ухвалами Господарського суду Волинської області(43010, м. Луцьк, пр. Волі, 54-А) порушено провадження у справі та введено процедуру розпорядження майном:

- по справі № 1/88-Б від 25.11.2009 р. щодо приватного підприємства «Будсантехсервіс», код ЄДРПОУ 32414706, (вул. Зелена, 14, с. Богушівка Луцького р-ну, Волинська область);
- по справі № 4/79-Б від 23.11.2009 р. щодо приватного підприємства «Рембуд-плюс», код ЄДРПОУ 32990746, (юридична адреса: вул. Шевченка, 37, с. Липини Луцького району Волинської області, фактична адреса: вул. Індустріальна, 6, м. Луцьк, Волинська область, р/р 26000010622 в КБ «Західкомбанк, м. Луцьк, МФО 303484).

Розпорядником майна вищевказаних підприємств-банкрутів призначено Дуплику Павла Георгійовича (ліцензія АВ № 397177 від 17.06.2008 р., поштова адреса: 33023, Рівненська обл., м. Рівне, 23, а/с 27, тел. 067-314-42-14).

Постановою Господарського суду Львівської області (м. Львів, вул. Личаківська, 128) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру :

- по справі № 8/105 від 10 листопада 2009 року, щодо СГ ТЗОВ «ім. Генерала Тарнавського», код ЄДРПОУ 20787947, (80200, с. Барилів, Радохівський р-н, Львівська обл.).

Ліквідатором вищевказаного підприємства — банкрута призначено Дуплику Павла Георгійовича (ліцензія АВ № 397177 від 17.06.2008 р., поштова адреса: 82100, вул. Котляревського, 55, м. Дрогобич, Львівська обл., тел. 8-067-314-42-14).

Повідомлення про зміну тарифів на послуги роумінгу

Цим ЗАТ «Київстар Дж.Ес.Ем.» (далі - Компанія) інформує, що з 23.12.2009 року змінюються тарифи на послуги роумінгу:

- Тариф за отримання вхідного дзвінка, за хвилину спілкування, становитиме 9,00 грн. у тарифній зоні № 1;
- Тариф за передавання текстового повідомлення становитиме 3,50 грн. незалежно від тарифної зони.

Усі тарифи наведені в гривнях, з урахуванням ПДВ. Додатково зі споживачів утримується збір до Пенсійного фонду в розмірі 7,5% з вартості послуг, без урахування ПДВ

Більш детальну інформацію можна отримати за телефонами 466, 477 (для дзвінків з номерів мережі «Київстар» - не тарифікується), (044)4662466 (для дзвінків із номерів мереж фіксованого зв'язку чи номерів мереж інших операторів мобільного зв'язку – згідно з діючими тарифами), та на Інтернет-сайті: www.kyivstar.ua

ЗАТ «Київстар Дж.Ес.Ем.»
Адреса: просп. Червонозоряний, 51, м. Київ, 03110.
Ліцензія Державного комітету зв'язку та інформатизації України № 009503 від 12.04.2001р.

Відповідно до частини другої статті 79 Закону України "Про судоустрій України" Вища кваліфікаційна комісія суддів України повідомляє про засідання комісії, яке відбудеться 24 грудня 2009 року в приміщенні Верховного Суду України за адресою: вул. П. Орлика, 4, м. Київ. Початок засідання з 10.00.

Порядок денний

14 грудня 2009 року

- I. Атестація.
- II. Розгляд матеріалів щодо надання рекомендації для обрання на посаду судді безстроково.
- III. Розгляд скарг на рішення ВКК СУ.
- IV. Розгляд скарг на рішення ККС.
- V. Розгляд ініційованих подань щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності.

ЗАТ «Вінницька технологічна компанія», код ЄДРПОУ 34325201,

повідомляє кредиторів, що позачергові загальні збори акціонерів ЗАТ «Вінницька технологічна компанія» (протокол № 2 від 09.12.2009 року) прийняли рішення про реорганізацію ЗАТ шляхом перетворення в ТОВ «Вінницька технологічна компанія».

Претензії кредиторів за письмовою заявою приймаються до 09.02.2010 року за адресою: м. Вінниця, вул. Козицького, 51, корпус 1, каб. № 5116, тел.: (0432) 50-91-30.

Постановою господарського суду Київської області (01032, м. Київ, вул. Комінтерну, 16; тел. 230-31-88) від 03.12.2009 р. у справі № Б18/222-09 Товариство з обмеженою відповідальністю «Вітекс» (07200, Київська обл., смт. Іванків, вул. Поліський шлях, 5; код ЄДРПОУ 31936777; п/р 260073211 в АТ «Банк Велес» м. Київ, МФО 322799) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено ініціюючого кредитора — Товариство з обмеженою відповідальністю «Фірма «Онтаріос» (07200, Київська обл., смт. Іванків, вул. Поліський шлях, 5; код ЄДРПОУ 34842446).

Заяви кредиторів приймаються протягом місячного строку від дня опублікування даного оголошення.

Постановою господарського суду Київської області (01032, м. Київ, вул. Комінтерну, 16, тел. 230-31-88) від 03.12.2009 р. у справі № Б18/224-09 Товариство з обмеженою відповідальністю «Райагропостач» (07200, Київська обл., смт. Іванків, вул. Київський шлях, 1; код ЄДРПОУ 31936756; п/р 260063221 в АТ «Банк Велес» м. Київ, МФО 322799) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено ініціюючого кредитора — Товариство з обмеженою відповідальністю «Фірма «Онтаріос» (07200, Київська обл., смт. Іванків, вул. Поліський шлях, 5, код ЄДРПОУ 34842446).

Заяви кредиторів приймаються протягом місячної строку від дня опублікування даного оголошення.

1. Оголошення про проведення відкритих торгів

1. Замовник торгів: **ТОВ «Краматорськтеплоенерго» код за ЄДРПОУ 34657789**

1.1. Поштова адреса: **84305, Україна, Донецька обл., м. Краматорськ, вул. Орджонікідзе, 5.**

1.2. Контактні телефони **(06264) 3-97-07. Факс 3-14-06.**

1.2. Інформація про процедуру закупівлі послуг: **Комплексні інформаційно-консультаційні послуги.**

3. Місце та спосіб отримання тендерної документації: **за поштовою адресою, надіславши письмовий запит або факс-повідомлення про бажання участі у відкритих торгах**

4. Кінцевий термін подання — **04 січня 2010 року до 13-00.**

Правління ЗАТ «Пансіонат «Береговий»
повідомляє акціонерів про скликання Загальних зборів акціонерів,
які відбудуться об 11-00 20 січня 2010 р. за адресою: 95034, Автономна Республіка Крим, м. Сімферополь, вул. Київська, № 77/4, оф. 226, за наступним порядком денним.

1. Згода Загальних зборів ЗАТ «Пансіонат «Береговий» на майнову поруку та на передачу у заставу нерухомого майна, належного ЗАТ «Пансіонат «Береговий» (корпус №14) ВАТ ВТБ Банк у якості забезпечення зобов'язань ТОВ «Альтон» за кредитним договором, який буде укладено, з метою повного погашення за рахунок отриманих коштів заборгованості ЗАТ «Пансіонат «Береговий» перед ВАТ ВТБ Банк згідно рішення Господарського суду АРК від 23.04.2009 року та кредитного договору № 75 від 27 травня 2005 року;

2. Внесення змін до Статуту Товариства у відповідності до Закону України «Про акціонерні товариства».

Підготовку та розповсюдження проекту рішення здійснює Голова Правління ЗАТ «Пансіонат «Береговий».

Правління
Закритого акціонерного товариства
«Карло Пазоліні Трейдинг»

Повідомляє про внесення, за ініціативою акціонера, що володіє 100% Статутного фонду ЗАТ «Карло Пазоліні Трейдинг», змін до порядку денного Загальних зборів акціонерів, які відбудуться 21 грудня 2009 року в приміщенні офісу Товариства за адресою: м. Київ, проспект Перемоги, 19. Початок зборів об 11 год. 00 хв. Реєстрація акціонерів з 10 год. 30 хв. по 10 год. 30 хв.

Порядок денний Загальних зборів з урахуванням змін:

1. Обрання голови та секретаря загальних зборів акціонерів.
2. Затвердження порядку денного загальних зборів акціонерів.
3. Про приведення діяльності товариства у відповідність до вимог до Закону України «Про акціонерні товариства» та внесення змін до статуту товариства шляхом викладення статуту у новій редакції.
4. Про підтвердження повноважень Голови правління ЗАТ «Карло Пазоліні Трейдинг».
5. Про надання повноважень на підписання господарських договорів. Пропозиції щодо порядку денного надсилає на адресу: 03055, м. Київ, проспект Перемоги, 19, ЗАТ «Карло Пазоліні Трейдинг».

Для участі у зборах акціонерам мати документ, що посвідчує особу, представникам акціонерів — документ, що посвідчує особу та доручення. Довідки за телефоном: (044) 236-99-90.

Правління.

01 лютого 2010 року об 11 год. 00 хв. у м. Києві по пр. Героїв Сталінграду, 7 відбудуться загальні збори акціонерів ЗАТ «Солодкий»
Порядок денний:

1. Зміна назви товариства.
2. Зміна складу засновників.
3. Затвердження статуту.
4. Прийняття рішення про ліквідацію.
5. Обрання ліквідаційної комісії.
6. Організація здійснення процедури ліквідації.
7. Різне.

Реєстрація акціонерів почнеться о 10 год. 00 хв. Для реєстрації необхідно мати при собі паспорт. Особам, що є представниками акціонера паспорт і довіреність, оформлене згідно з чинним законодавством.

Філія ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області та ліквідатор ВАТ "Микитівський ртутний комбінат", повідомляє про проведення аукціону з продажу активів. На аукціон виставляються активи ВАТ "Микитівський ртутний комбінат", а саме - комплекс будівель та споруд (без правоустановчих документів), які знаходяться за адресою: м. Горлівка, вул. Шахтурна, 2ж/1, початкова ціна продажу - 50000,00грн. без ПДВ, гарантійний внесок - 5000,00грн. З фіксованими умовами аукціону, можна ознайомитись у організатора аукціону. Гарантійний внесок у розмірі 10% від початкової ціни реалізуемого майна та реєстраційний збір для реєстрації учасників аукціону - 17,00 грн. перераховуються на р/р. 260077397 в ДЮД ВАТ "Райффайзен Банк Аваль" м. Донецька, МФО 335076, ОКПО 26252727, Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області. Для участі в аукціоні необхідно надати письмову заяву організатору торгів - ФДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій обл. за адресою: м. Донецьк, пр-т Комсомольський, 8. Строк надання заяв 27 календарних днів із дня публікації у газеті до 13.00 год. 11 січня 2010р. включно. Аукціон відбудеться після 30 календарних днів із дня публікації інформації 15 січня 2010р. о 12.00 на ТБ "Центральна Українська Біржа" за адресою: м. Донецьк, вул. Шорса, 83/30. Переможець аукціону на підставі затвердженого протоколу аукціону укладає договір купівлі-продажу з ліквідатором ВАТ "Микитівський ртутний комбінат". Довідки за телефонами: 304-37-21, 304-77-83.

Філія ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області та ліквідатор Селидівського виробничого управління з екології регіонального об'єднання "Укрвуглекологія", повідомляють про проведення повторного аукціону з продажу активів. На аукціон виставляються активи Селидівського виробничого управління з екології регіонального об'єднання "Укрвуглекологія", а саме - комплекс будівель та споруд, які знаходяться за адресою: Донецька область, м. Українськ, вул. Чкалова, 1, початкова ціна продажу - 47000,00грн. без ПДВ, гарантійний внесок - 4700,00грн. З фіксованими умовами аукціону та технічною характеристикою майна, можна ознайомитись у організатора аукціону. Гарантійний внесок у розмірі 10% від початкової ціни реалізуемого майна та реєстраційний збір для реєстрації учасників аукціону - 17,00 грн. перераховуються на р/р. 260077397 в ДЮД ВАТ "Райффайзен Банк Аваль" м. Донецька, МФО 335076, ОКПО 26252727, Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області. Для участі в аукціоні необхідно надати письмову заяву організатору торгів - ФДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій обл. за адресою: м. Донецьк, пр-т Комсомольський, 8. Строк надання заяв 27 календарних днів із дня публікації у газеті до 13.00 год. 11 січня 2010р. включно. Аукціон відбудеться після 30 календарних днів із дня публікації інформації 15 січня 2010р. об 11.00 на ТБ "Центральна Українська Біржа" за адресою: м. Донецьк, вул. Шорса, 83/30. Переможець аукціону на підставі затвердженого протоколу аукціону укладає договір купівлі-продажу з ліквідатором Селидівського виробничого управління з екології регіонального об'єднання "Укрвуглекологія". Довідки за телефонами: 304-37-21, 304-77-83

Державне підприємство "Агропромисловий комбінат "Ужгородський" (Закарпатська область, Ужгородський р-н., с.Розівка, вул.Конішівська, 38) здійснює пошук потенційного інвестора.

Виробничі потужності підприємства дозволяють виготовляти високоякісну продукцію, асортимент продукції є в повному обсязі стандартизованим, продукція виготовляється згідно затверджених технічних умов. Продукція поділяється на наступні асортиментні категорії: борошно вищого, 1-го та 2-го ґатунків, крупа манна; корми комбіновані для відгодовування птахів, свиней, ВРХ, риби; кормосуміші, висіви, зерновідходи; макаронні вироби; ковбасні вироби; м'ясні консерви; яєчний порошок. Також підприємство може здійснювати зберігання зерна з підвищенням класності.

Максимальна завантаженість складає:

- млин (рік будівництва 1986) - 500000 т переробки зерна за одну добу;
- металевий елеватор (рік будівництва 1983) - місткістю 25000 т зерна;
- комбікормовий завод (рік будівництва 1980) - 228 т/добу;
- макаронний цех (рік будівництва 1996) - 23 т/добу;
- консервний цех (рік будівництва 1996) - 4600 у.б./добу;
- ковбасний цех (рік будівництва 1991) - 0,5 т/добу;
- цех яєчного порошку (рік будівництва 1991) - 0,5 т/зміну.

Підприємство перебуває в процедурі відновлення платоспроможності в стадії санації.

Контактна особа: керуючий санацією Ракушинець А.А. (тел. 0954520506, факс (0312) 619123), ел.пошта Hfreobytwm@ukr.net"

ТОВ "УКРПРОМБАНК" пропонує до продажу ПАКЕТ АКЦІЙ ЗАТ "АРМБІЗНЕСБАНК" (Республіка Вірменія) за ціною не нижче номіналу

Статутний фонд ЗАТ "Армбізнесбанк" станом на 30.09.2009 р. складає 13 450,00 млн. драм. Розмір пакету акцій, що пропонується до продажу, становить 13,01 % статутного фонду банку.

ЗАТ "Армбізнесбанк" заснований у 1991 році, має 20 філій. Станом на 30.09.2009 р. активи банку досягли 96 352 млн. драм, капітал складає 15 786 млн. драм, кредити та інші запозичення клієнтам Банку становлять 55 836 млн. драм.

Банк є членом міжнародних платіжних систем SWIFT, Anelik, Contact, Money Gram, MasterCard i Visa INTERNATIONAL.

Офіційний курс гривні до вірменської драми станом на 01.12.2009 р. складає 206,7591 гривень за 10 000 вірменських драм.

УКРПРОМБАНК
01133, Україна, м. Київ,
бульвар Лесі Українки, 26
Ліцензія НБУ №67 від 13.12.2001 р.

КОНТАКТИ
для довідок та пропозицій:
rapder@ukrprombank.ua
www.ukrprombank.ua
телефон/факс:
044 537 51 54

Благодійний фонд
«РЕМЕДІУМ»
повідомляє, що правоустановчі документи і печатка фонду були втрачені та є недійсними. Ідентифікаційний код 26521245.

Постановою господарського суду Чернігівської області від 17 листопада 2009 року по справі № 9/826 Приватне підприємство «Технорем» (14034, м. Чернігів, вул. Шевчука, 8, кв. 132, ЄДРПОУ 32399397) визнано банкрутом, відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Лесуна С. М. поштова адреса: 14032, м. Чернігів, вул. Пухова, 150/60.

Постановою господарського суду Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4) від 03.12.2009 року Товариство з обмеженою відповідальністю «Делікат Лайн» (69014, м. Запоріжжя, вул. Магістральна, буд. 74-Б, кв. 45; код ЄДРПОУ 25219917; розрахунковий рахунок № 26009204228002 в ЗРУ КБ «Приватбанк», МФО 313399) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру, ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Бичківського О. О. (Ліцензія серії АБ № 216905 від 14.04.2005 року), тел. (067) 3853095.

Претензії та заяви з грошовими вимогами до банкрутом приймаються протягом 30 днів з моменту опублікування цього оголошення за адресою: 69001, м. Запоріжжя, вул. Перемоги, 40, а/с № 7981.

«ТДВ «Альянс Україна» (код ЄДРПОУ 32253696) повідомляє, що з метою дотримання вимог чинного законодавства України, розмір статутного капіталу Товариства буде зменшено. Розмір статутного капіталу Товариства буде складати 108 541 296,14 грн.

Вказані вище зміни проводяться виключно з метою дотримання вимог чинного законодавства України та жодним чином не вплинуть на виконання Товариством своїх зобов'язань.

Заперечення кредиторів щодо зменшення статутного капіталу Товариства приймаються протягом 3-х днів з моменту опублікування даного повідомлення за адресою: 01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 51-Б.

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб повідомляє:
07 грудня 2009 року внесено наступні зміни до Реєстру учасників (тимчасових учасників) Фонду:

Учасник Фонду Товариство з обмеженою відповідальністю "КласикБанк" (м. Дніпропетровськ, реєстраційний номер у Фонді №158 від 09.07.2002р.) змінив назву на **ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КЛАСИКБАНК"** (свідцтво учасника Фонду №148 від 07.12.2009).

Учасник Фонду Товариство з обмеженою відповідальністю комерційний банк "СоцКом Банк" (м. Одеса, реєстраційний номер у Фонді №168 від 20.06.2003р.) змінив назву на **ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "СОЦКОМ БАНК"** (свідцтво учасника Фонду №158 від 07.12.2009).

Учасник Фонду Закрите акціонерне товариство "Терра Банк" (м. Київ, реєстраційний номер у Фонді №155 від 08.04.2002р.) змінив назву на **Публічне акціонерне товариство "Терра Банк"** (свідцтво учасника Фонду №145 від 07.12.2009). 0-800 308108 www.fg.org.ua

РІВНЕНСЬКА ТОВАРНА БІРЖА
проводить аукціон з продажу майна
Головного управління статистики у Рівненській області
На аукціон виставляється:
- Приміщення гаражів, загальною площею 103,4 м. кв.
Стартова ціна об'єкту продажу становить 98 113,00 (дев'яносто вісім тисяч сто тринадцять) гривень.
Майно розташоване за адресою: Рівненська обл., смт. Млинів, вул. Поліщука, 18.
Ознайомитись з майном можна щоденно з 9.00 до 17.00 год. в робочі дні за місцем знаходження майна.
Кінцевий термін прийняття заявок та гарантійного внеску - 11 січня 2010 року.
Бажаючі взяти участь в аукціоні вносять гарантійний внесок у розмірі 10 % від стартової ціни майна на р/р біржі 2600385 в РОД ВАТ РБ «Аваль», МФО 333227, код ЗКПО 23302583, або в касу біржі.
За реєстрацію заяви на участь в аукціоні учасники сплачують 17,00 грн.
Аукціон відбудеться 14 січня 2010 року об 11:00 год. за адресою: м. Рівне, вул. Драгоманова, 27.
Довідки за тел.: (0362) 62 05 88; 62 05 24.

Ухвалою Господарського суду Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, б. 4) по справі № 12/192/09 від 28.10.2009 р. порушено провадження у справі про банкрутство Кредитної спілки "Метотида" (код ЄДРПОУ 25820649, поштова адреса - 72100, Запорізька обл., м. Приморськ, вул. Пролетарська, 119/241, р/р 26506303504001, МФО 313399 в ПАТ ЗРУ КБ "ПриватБанк"). Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Осипенко О.В. (ліцензія АВ № 347279, 72100, Запорізька обл., м. Приморськ, вул. Шевченко, буд. 76).
Письмові заяви кредиторів та можливих санаторів направляти протягом тридцяти календарних днів з дня публікації.

Постановою Господарського суду м. Києва від 03.11.2009 року у справі № 15/26-6 ПП «Інвестиційна будівельна компанія «Афган», що знаходиться за адресою: м. Київ, вул. Фрунзе, 116-А, кв.113, код ЄДРПОУ 33192870, визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.
Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Борисова Олександра Юрійовича, ліцензія АВ № 347400 від 13.03.2008 року, Київська область, м. Бориспіль, вул. Франка, 2, кв. 32, контактний телефон (067) 238 05 84.

Господарський суд Черкаської області постановами визнав банкрутами та відкрив ліквідаційну процедуру по справах: № 10/2784 від 19.11.2009 р. —товариство з обмеженою відповідальністю «Агрохімресурс» (Черкаський р-н, с. Дубівка, вул. Б. Хмельницького, б. 14/а, код 32291380); № 01/2747 від 26.12.2009 р. — товариство з обмеженою відповідальністю «Соломія» (Черкаський р-н, с. Хутори, вул. Центральна, 5, код 30541925).
Ліквідатором призначено Ярмолінського Юрія Васильовича, Черкаська обл., смт. Катеринопіль, вул. Озінна, 13, тел.: (067) 4740415; (04742) 22267 (ліцензія АВ № 397324 від 14.11.2008 р.)

Оригінал Свідцтва про реєстрацію
випуску цінних паперів № 501/1/95 від 21 листопада
1995 року вважати втраченим.

Українська універсальна біржа «Капітал» щоденно, починаючи з «16» грудня 2009 р. об 11-00 год. за адресою: м. Київ, вул. Героїв оборони, 10 (конференц-зал ННЦ Інституту аграрної економіки) проводить біржові торги по продажу комплексу нежитлових будівель ПОСП «Малолисовське», що розташоване за адресою: с. Малі Лисовці, Сквирського району, Київської області, яке виставила на торги брокерська контора № 011 — ТОВ «АГРО ТРАНСКОНТИНЕНТ», а саме:						
№ лота	№ п/п	Найменування майна	Літера	Адреса	Площа кв. м	Початкова ціна, грн. з ПДВ.
1	1	Нежитлове приміщення (контора) в нежитловій будівлі	Літера А2	вул. Ленінська, 1а	227,0	3456,00
2	2	Нежитлова будівля (АЗС)	літера А	вул. Ворошилова, 1г	22,4	348,00
3	3	Нежитлова будівля (гаражі)	літера А	вул. Ворошилова, 1в	880,6	13428,00
4	4	Нежитлова будівля (теплиця)	літера А	вул. Ленінська, 37	556,4	4236,00
5	5	Нежитлова будівля (корівник)	літера А	вул. Ленінська, 35	1733,6	26424,00
6	6	Нежитлова будівля (свинарник)	літера А	вул. Ленінська, 39	623,3	4752,00
7	7	Нежитлова будівля (дальня)	літера А	вул. Ворошилова, 16	121,4	1848,00
8	8	Нежитлова будівля (теплиця)	літера А1	вул. Ленінська, 40	357,5	2724,00
9	9	Нежитлова будівля (теплиця)	літера А1	вул. Ленінська, 38	442,7	3372,00
ВСЬОГО						
Загальна вартість комплексу нежитлових будівель складає 60588,00 (шістдесят тисяч п'ятсот вісімдесят вісім) гривень 00 копійок, в тому числі ПДВ 20% — 10098,00 грн.						
Ознайомитись з об'єктами можна щоденно крім вихідних та святкових днів за місцем їх розташування попередньо зателефонувавши: (098)1207444.						
До початку біржових торгів учасники сплачують: — гарантійні внески у розмірі 10 % від початкової ціни лотів (без ПДВ) на поточний рахунок організатора біржових торгів 26502300002844 в Першій Київській філії АКБ «Форум», МФО 300948, код ЄДРПОУ 34003533; отримувач - Українська універсальна біржа «Капітал».						
Квитанції або платіжні доручення про сплату подаються разом з заявкою на участь в біржових торгах.						
Додаткову інформацію, щодо умов участі в біржових торгах можна отримати за адресою: м. Київ, вул. Шота Руставелі, 44, офіс 6 та за телефонами: (044) 569-59-21, 569-59-22.						

Сьогодні в Україні мінлива хмарність, без істотних опадів, на дорогах місцями ожеледиця. Вітер північний і північно-східний, 5—10 м/с, місцями пориви 15—20 м/с. Температура вночі 8—13°, у східних областях, на півночі Лівобережжя й у Карпатах 14—18° морозу, у західних і південних областях 6—11°, у Криму 3—8° морозу, на узбережжі 0°. Удень 5—10° градусів морозу, на Закарпатті й крайньому півдні від 3° морозу до 2° тепла, у Криму 2—7° морозу, на узбережжі 4—8° тепла.

Як прадід став «летючою мишею»

ЩО В ІМЕНІ ТВОЄМУ?

Носіїв однакових прізвищ безліч. В одних тільки Кельменцях, де проживаю, нараховується десятки Торобієвських, Рингачів, Раренків, є багато Рудих, Ткачів, Дворських... Узагалі, доки не з'явилися прізвища, наші предки носили тільки особові імена і вуличні прізвиська. Тож не дивно, що мешканці сіл, окрім прізвищ, досі мають ще й вуличні прізвиська. Причому останні нерідко є більш вживаними в усній мові серед односельців.

Про цікаву історію походження прізвиська одного з жителів села Грушівці — Федора Івановича Довгого (1882—1942) — розповів нам у 1958 році його син Микола.

— Мій батько жив з двома найменнями: Федір Дов-

гий — за метрикою, а Федір Лилик — по-вуличному. Прізвище він отримав у спадок від прадіда, який відзначався високим зростом, а незвичайне прізвисько заробив вже самостійно. Закінчив батько чотири класи церковно-приходської школи, був хліборобом, любив столювати, грав на скрипці. Робив вози й сани для людей. Побачивши під час Першої світової війни, учасником якої був, уперше в житті політ літака, задумав зібрати літальний апарат. За здійснення своєї мрії взявся потайки, коли повернувся з війни додому.

І ось влітку 1920 року вдосвіта, коли ще всі спали, він забрався на скирту соломи зі своїм літальним апаратом за плечима і, змахнувши крилами, перелетів через яр завширшки 500 метрів. М'яку посадку зробив в коноплях на горі баби Маланки. Може, ніхто й не дізнався б про цей пробний політ, якби не баба Маланка. Вона спала тієї ночі при відкритих вікнах і, почувши незвичайний шум, вибігла з хати. Несподівано побачивши людину з крилами в повітрі, з переляку закричала. Збіглися сусіди, і з легкої руки баби Маланки батька прозвали тоді Лиликом, тобто летючою мишею, яка літає вночі. Він на те не ображався. Але прізвисько це збереглося за всім родом і сьогодні.

Іван БЕЗРУЧКО.

Чернівецька область.

Іванове джерело

Його воду люди називають цілющою, а місце навколо нього — святим

ПЕРЛИНИ РІДНОГО КРАЮ

Про це диво ми дізналися випадково. Приїхали з колегою до села Першотравневого, що у Василівському районі, і, розпитуючи жителів, де вони відпочивають, від Тетяни Івченко почули:

— На природі, біля джерела, де пам'ятник святому стоїть. Коли голова болить, умиєшся з нього — і біль проходить.

— Туди ще й гроші вкидають! — додала шестирічна донечка нашої співрозмовниці.

— Люди кажуть, що, як укинеш монету, то потім у тебе гроші водитимуться, — усміхнулася мати.

Наїжджена ґрунтівка до чарівного джерела відшукалася легко, і скоро ми вже були на території Національного природного парку «Великий Луг». Табличка перед в'їздом повідомляла: «Іванове джерело» - протяжність маршруту 5 км. Джерело з цілющою водою. Могильник XIV століття до нашої ери. Козацькі поховання».

стежкою спустилися в яр і зазмерли, зачаровані. Місцина зовсім не схожа на наш степовий край! Простий дерев'яний хрест, поруч із ним, на кам'яній, з-під якого витікає струмок, — статуетка янголятка. Праворуч — фігурка Ісуса Христа. Дуже чисто. Солодкий запах меду й осіннього листя...

От тільки вологе ложе було порожнім, наче води в джерелі немає. «Вичерпали чи, може, слабко тече?» - подумала з прикритістю. Лише підійшовши ближче, втямила: вода настільки кришталево прозора, що її просто не видно!

Біля джерела стоїть скромний пам'ятник, схожий на ті, що зазвичай встановлюють на сільських кладовищах. На стелі — зображення молодого усміненого священика. Протоіерей Іван Коваль пішов із життя 22 травня 2006 року. Як кажуть, «у віці Христа» — йому було лише 33 роки. І, хоча отець Іван — не канонізований святий, але саме так називають його люди.

Біля джерела ми розговорилися з жінкою на ім'я Любов. Вона виявилася парафіянкою церкви, де служив отець Іван. Від неї ми й почули його історію. У Запорізьку область, до ра-

йонного центру Василівка, Іван Коваль приїхав із Тернопільщини. Храму Покрови Пресвятої Богородиці Київського патріархату на той момент у містечку, можна сказати, не існувало. Було кілька парафіян і захаращене, в жалюгідному стані, приміщення на території історико-архітектурного заповідника «Замок Попова». Отець Іван із дружиною власноруч його прибирали й ремонтували.

— До нього можна було звернутися у будь-який момент, — ділиться спогадами пані Люба. — Завдяки його чуйності й відкритості багато людей долучилися до церкви.

Саме Іван Коваль зі своєю паствою розчистив цілюще джерело й освятив його у серпні 2005 року. Тепер порядок тут підтримують парафіяни. Вони ж зібрали кошти на пам'ятник отцю Івану (а похований він на рідній Тернопільщині).

Символічно, що на стелі викарбували слова: «Джерело — продовження життя».

— Випийте цієї води! — порадила пані Люба. —

Сюди багато хто приїжджає, щоб її набрати. Навіть у Росію возять.

Поруч із джерелом на кам'яній авчальни стояв «громадський кухоль». Набравши води, я зробила кілька ковтків: м'який, трохи солодкуватий смак. Потім ще й умилася з джерела. А пані Люба принесла порожню пластикову пляшку, щоб я могла прихопити воду з собою. Не знаю, чи дійсно вона цілюща, але після цього я відчула душевне піднесення і бадьорість. Наче в серце увійшли ті прості слова: «Джерело — продовження життя».

Віталіна МОСКОВЦЕВА.

Запорізька область.

Фото Юрія ЗЕЛІНСЬКОГО.

ЦЬОГО ДНЯ, 15 ГРУДНЯ

❑ **1583.** У Львові помер Іван Федоров (Москвитин), засновник книгодрукування в Україні та Росії. Серед виданого ним — Острозька Біблія (1581), на якій нині складає присягу Президент України. ❑ **1842.** Народився хімік Микола Бунге. Один з ініціаторів відкриття Київського політехнічного інституту. ❑ **1894.** Не стало Василя Кащенка, садівника й лісника. Одним з перших у Росії почав запроваджувати захисні лісосмуги в степу. ❑ **1904.** Загинув Роман Кондратенко, генерал царської армії, командувач сухопутної оборони Порт-Артура. ❑ **1917.** В УНР затверджено форму українських грошових знаків. ❑ **1923.** Паризька конференція. Східну Галичину передано Польщі на засадах автономії. ❑ **1934.** Народився Станіслав Шушкевич, білоруський фізик, у 1991—94 — Голова Верховної Ради Білорусії. Один з підписантів Біловезької угоди 1991 року.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Промовисті карлючки

Продовження. Початок читайте в «Посиденьках» за 1 грудня ц. р.

На думку психологів, те, що ви малюєте, перебуваючи в замисленому стані, відображає ваш настрій на даний момент і навіть характер загалом.

Шаховий малюнок. Очевидно, ви опинилися в дуже неприємному або скрутному стані. Мрієте про ясний і впевнений вихід з нього. Тому в цей момент не треба нічого приховувати або щось замовчувати. Якщо ви часто схематично зображуєте шахівницю, ймовірно, у вас — комплекси.

Квадрати, трикутники, геометричні фігури. У вас є мета й переконання. Рідко боїтеся своїх супротивників або конкурентів. Зазвичай ви зосереджені. Що більш ребристий малюнок, то агресивніший ваш характер, що зовні не завжди виявляється. Часто це скоує вашу фантазію й здатність розслабитися. Спробуйте простіше дивитися на речі.

Риби, зайці й ведмежата. Якщо ці фігурки малюєте часто, — ви зазвичай у гарному настрої. Навіть коли ваш стан не настільки «рожевий», завжди знайдете якусь дрібничку, що радує вас. Йдеться не про легкомудрство, а про те, що вам вдається бути привабливою й симпатичною.

Малюнок-шпалери. Гострі грані та м'які овали з'єднуються в мотив, що повторюється нескінченно. Малюнок означає, що вам нудно — від розмови або взагалі. Мрієте про зміни. Задумайтесь, як можна змінити спосіб життя. Почніть із малого, зробіть щонебудь шляхетне. Це порушить монотонність, яка пригнічує, і до вас повернеться радість буття.

Хрести. Цей малюнок виражає почуття провини, що виникає зазвичай під час телефонної розмови. Щось вас мучить, це може бути як об'єктивне почуття провини, так і докір вашого друга або подруги. Треба негайно з'ясувати стосунки.

Чоловічки. Нехай цей веселий малюнок не вводить вас в оману. Він — прояв безпорадності й бажання уникнути певних зобов'язань. Подібних чоловічків, як правило, малюють люди, котрі повинні сказати рішуче «ні», але не можуть цього зробити. Ось чому цих чоловічків потрібно сприймати як попередження: «Не здавайся! Скажи рішуче «ні»! Інакше будете мучитися від власної слабкості».

Бджолині стільники. Цей мотив — виражає ваше велике бажання визначеності, гармонії, спокою й упорядкованого життя. Може означати навіть прагнення до створення сімейного гніздечка. Задумайтесь! Ймовірно, проблема у вашому небажанні зізнатися в цьому, але малюнок видає таємницю.

Переплетені кола. Вони сигналізують про тугу за справжньою дружбою. Такий малюнок укаже на бажання спільної роботи з кимось або участі в чомусь. Тоді як у цей момент ви почуваетесь поза подією. Спробуйте зрозуміти, чому почуваетесь усунутим(ою), і постарайтесь все-таки якось активізуватися. Можете також подумати про іншу можливість, керуючись девізом: на світі є й інші цікаві речі...

Ящики й будиночки. Симетричні форми малюють ті, хто любить порядок, ящики показують пристрасть до планів і розрахунку. Таку людину складно застати незібраною. У неї — ясні цілі, і вона готова обстоювати свою думку.

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДА.
Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.
► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
► Рукописів не повертаємо.
► Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.
Ⓜ Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідectво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.
Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка)
українською і російською мовами.
Передплатні індекси:
для фізичних осіб — 40224, 08775,
для підприємств і організацій — 60955.
Передплатна ціна на 2010 рік:
для фізичних осіб — 10,00 грн.
та 6,00 грн.,
для підприємств і організацій — 30,00 грн на місяць.
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 150000.

Друк:
ТОВ «Мера-Поліграф»,
02660 м. Київ,
вул. Алма-Атинська, 2/1,
тел. (044) 451-86-70
Зам. 15831

Макет, верстка —
редакція газети
«Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить
з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ **ТЕЛЕФОНИ:**
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.

✉ E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

